Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Elsie E. Egermeier

Colecţia Cărţilor &are
Cbitura iLtttle

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Copyright © Constantine C. Coca, 2001 Toate drepturile rezervate Primul tipar în limba română - Martie 2008 Publicată de editura littk *Jiamb,* Suceava

Autor:	Elsie E. Egermeier
Traducerea:	Adina Gafencu
Editarea:	Ovidiu Biciuşca
Coperta:	Liviu Bursuc

Nici o parte a acestei publicaţii nu poate fi reprodusă sau transmisă electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare audio sau în orice alt fel fără permisiunea în scris a proprietarului de copyright.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
EGERMEIER, ELSIE E.
Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată /
Elsie E. Egermeier ; trad.: Adina Gafencu. - Suceava : Little Lamb, 2008
Index
ISBN 978-973-7762-49-8
I. Gafencu, Adina (trad., ed.) 282

t be caracter care nu au renunţat ntctobată

face parte din

Colecţia Cărţilor Jftare

a editurii

WttkiLmnb

Această carte este plină de povestiri inspirate din viaţa unor băieţi extraordinari care nu au renunţat niciodată. Aceste relatări sunt evidenţieri repetate ale unor vieţi chibzuite, ale unor băieţi normali, plini de curiozitate, harnici şi perseverenţi. Cu toate că au întâmpinat multe greutăţi, ei nu au renunţat niciodată!

Pentru mai multe informaţii despre aceste cărţi clasice, luaţi legătura cu noi la numărul **0744 544 579**
prin e-mail la: **contact@littlelamb.ro**
web: **www.littlelamb.ro**
sau scrieţi-ne pe adresa: **Editura Little Lamb**
CP. 42, O.P. 6

720340 - Suceava
jud. Suceava
ROMÂNIA

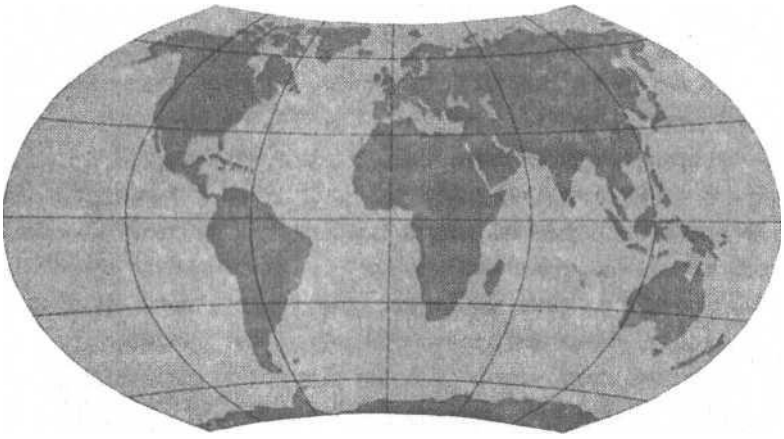

„Cheamă-Mă, şi-ţi voi răspunde;
şi îţi voi vesti lucruri mari, lucruri ascunse pe care nu le cunoşti.'
(Uremia 33:3)
CAPITOLUL I

ABE CEL DREPT

rx

NTR-0 dimineaţă, un puşti mândru, îmbrăcat cu prima lui pereche de pantaloni, îşi luă la revedere de la mama lui şi, trăgându-şi pălăria peste părul încâlcit, o porni pe drumul care îl ducea de la uşa casei sale spre lumea largă. Era prima lui zi de şcoală! O soră cu doi ani mai mare decât el mergea înaintea lui. Cei doi copii străbătură împreună pădurea pe o distanţă de aproape doi kilometri pentru a ajunge la şcoală. Găsiră alţi băieţi şi fete de la casele de prin împrejurimi. în curând şcoala răsuna de glasurile lor vesele în timp ce învăţau alfabetul.
Micul Abe Lincoln se născuse în acea regiune păduroasă din Kentucky, într-o duminică dimineaţă, mai exact pe 12 februarie 1809. Primii şapte ani din viaţă şi i-a petrecut jucându-se în faţa casei, bălăcindu-se în pârâul din apropiere sau prinzând mormoloci în apele lui scânteietoare, sau urmându-1 câteodată pe tatăl lui pe câmpul de porumb pentru a-1 ajuta să plivească buruienele. Cât de mare s-a simţit în acea primă zi de şcoală şi cu câtă mândrie i-a repetat mamei sale ce a învăţat în acea zi!
Băiatul învăţă cu sârguinţă alfabetul, astfel că înainte de încheierea primului semestru de şcoală era în stare să citească pe litere şi să pronunţe multe cuvinte. Spera să poată citi din cărţi în curând, la fel ca elevii mai mari. Cu câtă nerăbdare aştepta acest moment!

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Dar s-a întâmplat ceva care 1-a împiedicat pe Abe să mai meargă la şcoală câţiva ani. Tatăl lui a decis să plece din Kentucky şi să se mute în altă parte. Aşa că îşi strânse puţinele bunuri pe care le aveau, le puse pe spatele cailor şi, împreună cu soţia şi cu cei doi copii, o porni pe cărarea care ducea spre râul Ohio. Micul Abe şi Sara nu au uitat niciodată acea călătorie călare, atât de obositoare, când au mers kilometri întregi prin păduri şi peste dealuri. Ei nu ştiuseră până atunci cât de mare este lumea.
Curând au ajuns la marele râu, pe care l-au trecut cu un feribot până pe malul Indianei. Aceasta avea să rămână pentru ei o nouă experienţă de neuitat. Au mai mers apoi câţiva kilometri mai departe, până au ajuns la locul în care domnul Lincoln hotărâse să-şi construiască noua casă.
Abe şi Sara au fost bucuroşi să coboare de pe cal şi să plece în explorarea tinerei păduri, căutând locuri de joacă. în acest timp, tatăl lor îşi luă toporul şi începu să taie copaci pentru a începe construcţia noului adăpost. Acest imobil se numea „cabană din profil", pentru că era construit din buşteni aşezaţi de-a lungul pantei unui deal. Aici familia Lincoln şi-a petrecut

prima iarnă în Indiana. Domnul Lincoln a trebuit să fabrice toată mobila din cabană din copacii pe care îi tăiase, iar această treabă le luă mult timp. De asemenea, a trebuit să cureţe o bucată de pământ şi să-1 cultive la timp pentru obţine porumbul. După ce a terminat toată această treabă, a început să înalţe o casă adevărată, ca aceea pe care o părăsiseră în Kentucky. Doar opt familii locuiau în acea parte a Indianei când familia Lincoln a sosit acolo. Casele erau foarte depărtate una de alta. Dar în scurt timp mai sosiră şi alte familii din Kentucky şi se stabiliră în vecinătate. După ce-şi terminară cu toţii casele, bărbaţii se apucară să construiască şi o şcoală, unde odraslele lor să-şi poată continua educaţia. Aici, ca şi în Kentucky, toţi copiii învăţau la un loc, de aceea şcoala era

numită „mixtă". Prima carte folosită într-o astfel de şcoală era alfabetul. Copiilor li se cerea să citească pe litere din acea carte de câteva ori până să înceapă să cititul propriu-zis. Erau de asemenea învăţaţi să scrie şi să socotească.

Pe când avea doar nouă anişori, sărmanul Abe a avut parte de un mare necaz. Mama lui s-a îmbolnăvit şi a murit. Prin împrejurimi nu erau nici doctori, nici asistente; din acest motiv, alţi câţiva oameni au murit din cauza aceleiaşi boli. Tatăl lui Abe era singurul tâmplar din acea regiune, aşa că el a fost cel care a tăiat scânduri din copaci şi a făcut sicrie pentru cei morţi. Tot lui i-a revenit şi sarcina grea de a face un astfel de sicriu şi pentru soţia sa şi, în timp ce bătea capacul în cuie, cei doi copii ai lui, rămaşi acum fără mamă, stăteau alături lăcrimând. Nu a fost nici un preot de faţă ca s-o înmormânteze. Abia peste câteva luni sosi un preot din prin alte părţi şi ţinu o slujbă pentru toţi cei care muriseră atunci.

La un an după moartea mamei lui Abe, domnul Lincoln a plecat în Kentucky pentru o vizită, de unde s-a întors cu o mamă nouă pentru Abe şi Sara, dar şi cu un frate vitreg şi două surori. De atunci a început o perioadă mai bună pentru familia Lincoln. Vechea cabănuţă îşi recapătă din nou aerul de cămin. Noua doamnă Lincoln se purta foarte frumos cu cei doi orfani, iar cei trei copii ai ei erau nişte tovarăşi de joacă foarte veseli. Nimeni nu părea să fie deranjat de faptul că locuinţa lor era prea mică.

Micul Abe crescu foarte repede şi ajunse curând un flăcău înalt şi slab. Era stare să-şi ajute tatăl să desţelenească mai mult pământ, tăind tufişurile şi copacii tineri. în acest fel puteau cultiva mai mult porumb pe care să-1 transforme în mălai pentru hrana familiei. într-o toamnă a lucrat zile în şir la curăţarea unui lot de pământ aflat la o oarecare distanţă de casă. Una din surorile lui vitrege, Matilda, a cerut voie să-1 însoţească pe Abe, dar mama ei nu a lăsat-o să meargă atât de departe în pădure. într-o dimineaţă, ea a plecat de acasă fără

ştirea nimănui şi a pornit pe cărarea pe care o luase Abe. Deodată l-a zărit în faţa ei. Vrând să-1 ia prin surprindere, a fugit repede în urma lui. Când el s-a oprit, ea i-a sărit în faţă şi a dat peste toporul lui, tăindu-se la gleznă. Abe i-a legat rana cu nişte fâşii rupte din hainele lui şi ale ei, iar apoi, când fata se opri din plâns, o întrebă:

- Matilda, ce ai să-i spui mamei când o să te întrebe cum te-ai lovit?

- Am să-i spun că m-am lovit cu toporul, răspunse ea, dând din cap. Acesta-i adevărul, nu-i aşa?

- Da, Matilda, acesta-i adevărul, dar nu e tot adevărul. Spune-i tot adevărul, o rugă el, şi ai încredere în mama ta.

Aproape toţi oamenii pe care i-a cunoscut Abe în tinereţea lui erau analfabeţi, dar şi educaţia lui ţinuse mai puţin de un an. Insă de când se lăsase de şcoală, învăţase să citească foarte bine şi era fermecat de toate cărţile pe care putea pune mâna. Pentru că erau săraci, cei din familia Lincoln nu aveau multe cărţi. Tânărul Abe împrumuta cărţi de la prietenii lui. Cele pe care le-a citit şi le-a recitit în timpul tinereţii erau în primul rând Biblia, apoi „Călătoria pelerinului", „Fabulele lui Isop", „Robinson Crusoe", „Viaţa lui Weem la Washington" şi o istorie a Statelor Unite ale Americii. Preocuparea lui preferată era cititul. Mulţi dintre cei care îl cunoşteau şi care desconsiderau această ocupaţie credeau despre el că e un leneş pentru că

petrecea ore în şir la umbra unui copac cu o bucată de pâine într-o mână şi cu o carte în cealaltă. Deseori, în timpul serilor lungi de iarnă, se întindea pe jos în faţa şemineului şi citea la lumina butucilor de pin.
Citind, Abe a aflat într-o zi că pământul e rotund şi că rotaţiile lui fac soarele şi luna să pară că se învârt în jurul lui. Până atunci crezuse că pământul e plat. Nu după mult timp, s-a dus cu un coleg până la râu ca să urmărească asfinţitul soarelui şi să vadă cum răsare luna. în timp ce stăteau pe mal,

Abe** cel **drept

bălăcindu-şi picioarele în apă, Abe îi explică prietenului său revoluţia pământului şi motivul pentru care soarele şi luna par să se rotească în jurul lui. La început, prietenul lui nu credea nici o iotă din spusele lui Abe, dar când acesta îi spuse că citise despre toate acestea într-o carte de ştiinţă, prietenul lui neîncrezător se convinse de adevăr.
Când Abe ajunse la vârsta maturităţii, tatăl lui se hotărî să se mute din nou. De data asta îşi urcă familia şi câteva lucruri într-o căruţă cu coviltir, înhamă două perechi de boi şi o porni spre vest, spre Illinois. Călătoria lor îi purtă peste pământuri îngheţate, drumuri dezgheţate şi râuri parţial acoperite de gheaţă. Abe mână boii aproape tot drumul. într-o zi, când trecură pe jos un pârâu acoperit cu pojghiţă de gheaţă - în acea regiune nu existau poduri - îşi uitară căţelul în urmă. Descoperiră că lipseşte abia după ce trecură apa şi îl auziră scheunând pe celălalt mal. Uitându-se înapoi, îl văzură alergând dintr-o parte în alta cuprins de panică, pentru că nu vroia să rămână singur, dar totodată se temea să intre în apa rece. Nici familia nu vroia să-l abandoneze. Au hotărât să plece mai departe. Dar Abe nu putea suporta asta. Dându-şi jos cizmele şi şosetele şi suflecându-şi pantalonii, intră în apa rece şi se întoarse triumfător cu bietul animal tremurându-i în braţe.
După o călătorie de două săptămâni, drumeţii ajunseră la râul Sangamon, la câţiva kilometri vest de Decatur, Illinois. Aici s-au oprit şi au început să-şi construiască o nouă casă. Abe şi fratele lui vitreg l-au ajutat pe domnul Lincoln să taie copaci pentru cabană, apoi să cureţe zece acri de pământ şi să planteze porumb. După aceea s-au apucat să taie stâlpi cu care să împrejmuiască ogorul. în tot acest timp, Abe era prea ocupat ca să mai citească. Zi după zi îşi lua toporul şi despica buştenii în forma potrivită pentru stâlpi, apoi ajuta la construirea gardului.

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Peste râu trăia un vecin care vroia şi el să facă un gard în jurul proprietăţii sale. Auzind că Abe se ocupa cu despicatul stâlpilor, veni într-o zi şi îl angaja să-i despice câteva mii de stâlpi. Salariul era mic, dar Abe era bucuros să câştige nişte bani, aşa că acceptă slujba. Altădată despică stâlpi pentru a plăti pentru un costum de haine. A trebuit să despice patru sute de stâlpi pentru fiecare metru de stofă ţesută în casă din care croitoreasa i-a făcut haine. Dar Abe îşi dorea ca viaţa lui să fie mult mai mult decât atât. Simţea dorinţa de a fi mai util în această lume. îşi iubea ţara şi vroia să-şi ajute semenii. Când izbucni războiul cu indienii Black Hawk în 1832, se înrola ca soldat şi fu numit căpitan al campaniei militare din acea regiune. Dar războiul se termină înainte ca el să aibă şansa de a lupta.
Navigarea pe râu era un important mijloc de transport folosit în acele zile. Abe se angaja pe o barcă care traversa râurile Ohio şi Mississippi spre New Orleans. A făcut două drumuri cu nişte ambarcaţiuni care duceau diverse produse în sud. Aici descoperi pentru prima oară chinurile sclaviei şi fu adânc impresionat de imaginea oamenilor legaţi la un loc ca nişte animale pentru a fi duşi la vânzare. Asistă la amenajarea scenei pentru licitaţie, unde acei oameni erau vânduţi celui care oferea mai mult. Văzu teama de pe chipul lor când simţeau mâna aspră a noului lor stăpân. Abe se întoarse acasă cu inima strânsă. „Dacă voi avea vreodată ocazia", se gândi acest tânăr înalt şi serios, „voi face tot ce îmi stă în putinţă pentru a pune capăt afacerii cu sclavi."
Câţiva ani mai târziu, el a fost cel care, ales preşedinte al Statelor Unite, a emis Declaraţia de Eliberare care le reda tuturor sclavilor libertatea.

Abe nu a lucrat mult pe râu pentru că vroia să găsească ceva mai important de făcut. A petrecut câţiva ani făcând una-alta, până când a ajuns să fie interesat de legi şi de politică. Atunci s-a hotărât să devină avocat. Dar ştia că

avocaţii sunt oameni educaţi, iar el nu avusese parte de nici o educaţie. Dar acest lucru nu 1-a descurajat prea tare. A împrumutat cărţi de drept de la un prieten şi s-a apucat să le studieze cu atenţie. Apoi a intrat în politică şi a fost ales de către oamenii din sudul statului Illinois să fie reprezentantul lor în corpurile legiuitoare. Această meserie 1-a dus în capitala statului, unde a întâlnit mulţi bărbaţi şi femei din înalta societate. A învăţat de la aceştia bunele maniere şi a devenit curând un oaspete important în casele celor mai culţi oameni din oraş. în tot acest timp a continuat să înveţe din cărţi şi observând oamenii, până când a ajuns o persoană renumită în politica statului.

Dar Abe nu se mulţumi să se aşeze la locul lui şi să ducă o viaţă uşoară. Nu a încetat nici o clipă să citească, să înveţe şi să cunoască nevoile ţării sale. A aflat despre greşelile care erau pe cale să distrugă naţiunea şi îşi dorea din tot sufletul să ajute la îndreptarea lor. Nu a lăsat niciodată gândul că era doar un băiat neştiutor care a trăit într-o pădure să-1 oprească de la a da ce avea mai bun în el pentru a fi de ajutor oriunde era acceptat.

Sosi ceasul în care America avea nevoie de un lider viteaz şi neînfricat. Atunci ţara găsi un asemenea om în persoana modestului şi perseverentului Abraham Lincoln, pentru că semenii lui credeau în acest om drept, mereu loial adevărului. Pe 4 martie 1891 el depuse jurământul şi a devenit preşedintele Statelor Unite ale Americii. Doar câteva săptămâni mai târziu, ţara lui a intrat în unul dintre cele mai sângeroase războaie din istoria ei, pentru că oamenii din Statele Nordice şi cei din Statele Sudice au început să lupte unii contra celorlalţi. Preşedintele fu îndurerat de acest război, pentru că îşi iubea ţara şi nu vroia să o vadă dezbinată. Analiza cu atenţie frontul şi trimitea mesaje generalilor armatelor lui. Nu a renunţat niciodată să spere că va reuni nordul şi sudul sub un singur drapel, cel al stelelor. Credinţa

lui în acest stat unit era atât de puternică, încât în timpul războiului îi declară liberi pe sclavii din sud. La sfârşitul războiului, proprietarii de sclavi le dădură libertatea negrilor.

Spre sfârşitul războiului, Abraham Lincoln a fost ales pentru încă un mandat de patru ani ca lider al ţării. Din păcate, la doar câteva săptămâni de la începerea celui de-al doilea mandat, a fost împuşcat de către un duşman. Totuşi, a apucat să vadă sfârşitul războiului, pentru că, cu cinci zile înainte de moartea lui, sudul s-a predat, iar lupta sângeroasă s-a încheiat.

Astfel se termină scurta poveste a băiatului a cărui viaţă a început într-o căsuţă izolată pe dealurile din Kentucky şi s-a încheiat în capitala ţării, unde a ocupat cea mai înaltă funcţie a ţării sale.

CAPITOLUL II

FIUL SOLDATULUI CARE S-A LUPTAT CU UN INAMIC CIUDAT

C

12

ÂTĂ teroare a adus în inimile locuitorilor din jurul Golfului Mexic vestea unei noi epidemii de friguri galbene! Sute de oameni mureau în fiecare an din cauza acestei boli, iar doctorii nu găseau nici o cale de a lupta contra ei. Câteodată izbucnea în oraşele din nordul îndepărtat al golfului şi ucidea mii de oameni. Toată lumea se temea de acest înger al morţii.

în cea de-a treia zi a lunii octombrie, în 1854, un băieţel se născu într-o frumoasă casă colonială din Toulminville, lângă Mobile, Alabama. Acest băiat a fost cel care a ajuns să se lupte până la sfârşit cu acest inamic ciudat. Numele lui era William Crawford Gorgas.

Oricât de ciudat ar părea, dacă nu ar fi existat această epidemie de friguri, nici William Crawford Gorgas nu s-ar fi născut! Tatăl lui, care era un locotenent tânăr din nord, nu ar mai fi întâlnit-o şi nu s-ar mai fi căsătorit cu acea tânără fermecătoare care a ajuns să fie mama lui William Crawford dacă această boală groaznică nu i-ar fi trimis pe amândoi în acel sătuc din sudul statului Alabama să fie vecini.

Când William era un copilaş, obişnuia să se urce în poala tatălui său şi să-i admire butonii strălucitori de la uniformă. Stătea ore întregi să asculte poveştile de război pe care părintele lui le trăise în lupta cu Mexicul. Ii plăcea să-şi imagineze cum va fi când va creşte mai mare: „într-o zi, când

voi fi bărbat, şi eu voi avea o uniformă cu butoni strălucitori." O mare ambiţie îi răsări atunci în inimă, aceea de a ajunge un soldat asemenea tatălui său. Nu a uitat niciodată acest gând, nici măcar la bătrâneţe.

Ofiţerii armatei erau de multe ori nevoiţi să se mute dintr-un loc în altul. înainte ca William să înceapă şcoala, tatăl lui servise deja la câteva garnizoane. Din sudul însorit, familia fusese trimisă la un arsenal de arme aflat tocmai în nord, unde iernile lungi şi mohorâte i se păreau foarte crude băieţelului căruia îi plăcea să se joace afară în soare. Mai târziu s-au întors în sud, stabilindu-se la garnizoana din Charleston, Carolina de Sud. Aici se aflau când au fost trase primele focuri de tun ale Războiului Civil. William avea pe atunci şapte ani. Stând cu mama lui la fereastră, ascultau zgomotul luptelor de la Fort Sumter. Ce timpuri grele au fost acelea!

Micul William, uitându-se la mama lui, spuse:

- Mamă, nu-i aşa că e înfricoşător?

Tatăl lui William a ajuns un mare general în armata sudului în timpul acestui război. El şi-a dus familia în capitală, care se afla mai întâi la Montgomery, în Alabama, şi mai apoi la Richmond, Virginia. El nu lua parte la lupte, ci se ocupa cu departamentul care trimitea provizii soldaţilor de pe front. Şi ce om ocupat mai era! Pentru că îşi iubea tatăl foarte mult, William mergea cu el pe la garnizoană, unde îi cunoscu pe toţi marii generali ai armatei sudului. Uneori îl ajuta pe tatăl său făcând comisioane sau ducând mesaje.

Cei patru ani petrecuţi într-un loc aflat în plin război erau o perioadă prea lungă. William a început să vadă şi părţile negre ale acelei situaţii. în fiecare zi îi vedea pe soldaţii de pe străzi abia târându-se de frig şi foame, cu hainele zdrenţuite şi fără papuci în picioare. Lui William îi era foarte milă, de aceea s-a hotărât să sufere împreună cu ei. Aşa că într-o iarnă a refuzat să poarte încălţări şi a mers numai desculţ. în acest fel simţea că era parte din acea armată

de eroi pe care îi admira atât de mult. Uneori mergea cu mama lui să ducă de mâncare

prizonierilor şi o ajuta să care provizii în vizitele ei zilnice la spital.
în timpul războiului, William a fost la şcoală, dar manualele nu îl atrăgeau atât de mult pe cât o făcea serviciul militar. Totuşi, a învăţat să citească foarte bine şi a început să arate un interes special pentru Biblie. De multe ori mama lui 1-a găsit stând pe jos cu Biblia în faţă, răsfoindu-i paginile. Era fericită că fiul ei învăţa să iubească lucrarea lui Dumnezeu. încă nu ştia că interesul lui William în ce privea Biblia se limita doar la acea porţiune în care se vorbeşte despre luptele israelienilor cu duşmanii lor. Acest băiat de soldat îi admira nespus pe luptătorii timpurilor trecute, dar şi pe cei din prezent.
într-o zi, generalul Gorgas trecu prin capitală şi asistă la aducerea cadavrului lui Stonewall Jackson de pe câmpul de luptă. îl luă pe William cu el şi priviră împreună trupul neînsufleţit al bărbatului brav care îşi dăduse viaţa pentru cauza în care credea. William îşi aduse aminte că îl văzuse pe acest general la garnizoană, vorbind cu tatăl lui. Ce lucru groaznic era războiul până la urmă!
Cea mai tulburătoare perioadă din tot războiul fu la sfârşitul lui. Richmond era condamnat pentru că sudul fusese cucerit. Armata nordului venea să ocupe oraşul şi să distrugă toată garnizoana. Generalul Gorgas, făcând parte din armata sudică, primise ordin să plece în grabă, fără să aibă timp să-şi ducă familia într-un loc sigur. Acum era şansa lui William de a-şi demonstra eroismul, pentru că tatăl lui îl înştiinţa că siguranţa mamei şi surorilor lui se afla în mâinile sale.
- Dacă va începe vreo luptă lângă această garnizoană, îi spuse tatăl lui, să duci familia imediat la casa unchiului Thomas. Nu uita să iei şi vaca cu voi. Curând după plecarea tatălui său, străzile oraşului au fost invadate de trupele nordului. Nori de fum începură să se ridice deasupra capitalei.

15

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Strângând repede familia laolaltă, William o porni spre casa unchiului său, ducând vaca de o funie. Mama lui îl urma cu un bebeluş în braţe şi cu patru fetiţe agăţate de fusta ei. Nici nu apucară să se depărteze câţiva paşi, când deodată o explozie teribilă zgudui pământul. Nimeni nu se mişcă, cu excepţia vacii, care o luă la goană pe străzi, trăgându-1 pe William după ea. O schijă o lovi şi o sperie şi mai tare. Făcu o săritură în aer, doborându-1 pe William, iar când băiatul îşi reveni din şoc, nu mai găsi animalul nicăieri. William se întoarse la mama şi la surorile lui, profund dezamăgit de eşecul lui de a urma ordinele tatălui său.
- Nu e nimic, Willie, îl linişti mama lui. Gândeşte-te ce s-ar fi întâmplat dacă schija aceea l-ar fi lovit pe bebeluş.
Dar William nu se lăsă consolat. în acel moment nu se putea gândi la altceva mai rău decât ce se întâmplase deja. Aşa că îşi continuă drumul cu inima grea.
Ştiind că locuinţa lor era distrusă şi că soţul ei era fugit în sud cu armata învinsă, doamna Gorgas îşi luă cei şase copilaşi şi fugi în Baltimore, Maryland, să se adăpostească în casa unor prieteni. Călătoria nu a fost uşoară, de aceea, ani mai târziu, când William vorbi despre ea, spuse:
- Când am venit în Baltimore eram un copil zdrenţuit, în picioarele goale, fără bani şi lihnit de foame.
Trecu ceva timp până când familia a fost din nou împreună. Generalul Gorgas trimise după soţia şi copiii lui, dorind să-şi continue viaţa în însoritul Southland. Timp de câţiva ani au dus-o greu, muncind alături de semenii lor, pentru că posibilităţile erau limitate, mai ales pentru cei care fuseseră obişnuiţi să trăiască în confort şi lux. în acest timp, William îşi continuă educaţia cum putu mai bine, pregătindu-se să intre la facultate.
Când generalul acceptă invitaţia de a deveni preşedintele Universităţii Sudului, din Sewnee, Tennessee, norocul le surâse şi începură să aibă parte de zile mai bune.

16

Fiul soldatului care s-a luptat cu un inamic ciudat

Aici copiii lui se s-au bucurat de multe privilegii în ce priveşte educaţia, privilegii pe care nu le-ar fi putut **nicicând** avea dacă nu ar fi trăit în acest centru universitar. Pentru William au urmat zece ani fericiţi.
Când sfârşitul anilor de şcoală se apropie, sosi momentul ca William să decidă ce carieră va alege. Fără să ezite vreo clipă, el îşi exprimă dorinţa pe care o avea de-o viaţă, aceea de a deveni soldat.
- Asta nu, fiule, protestă tatăl său, care avuse parte din plin de nenorocirile războiului. Dar William rămase neclintit în dorinţa lui. Nu-1 interesa nimic altceva. într-un târziu, tatăl lui, văzând cât de hotărât era fiul să-şi urmeze ambiţia, căzu de acord ca William să intre în serviciul militar la West Point, unde absolvise şi el. Dar au apărut unele probleme la care William nu se gândise: pentru ca studenţii să fie admişi la West Point, trebuiau să îndeplinească unele condiţii. Iar William nu le îndeplinea.
Tânărul ambiţios era pus acum în faţa unei mari deziluzii. Dar el nu se dădu bătut, ci îşi puse în minte să se înroleze în armată pe o altă cale. Era nevoie de doctori în armată... De ce să nu înveţe, să devină doctor şi să-şi obţină uniforma în acel mod? Pentru că acest gând îl încântă, decise să stea de vorbă cu tatăl lui. La început, generalul nu prea era încântat de această idee, dar până la urmă îşi dădu acordul. William s-a înscris la Facultatea Bellevue Hospital din New York în toamna lui 1876.
într-un timp destul de scurt, William descoperi, spre uimirea sa, că nici nu putea alege o meserie mai potrivită. Dorinţa de a intra în armată nu mai era acum singurul lui impuls. Acum învăţa pentru că era foarte interesat de această muncă. Atunci când tatăl lui nu avea cum să-i trimită bani, împrumuta de la prieteni şi continuă aşa până când absolvi facultatea. în acele zile ale studenţiei trăise într-o astfel de

sărăcie, încât răbdase chiar de foame, iar hainele lui erau cârpite de zeci de ori.
După absolvire, William se înscrise în Corpul Medical al Armatei Statelor Unite. îşi primi numirea de chirurg în 1880 şi îşi începu cariera de doctor militar în statele din sud. Câţiva ani a servit garnizoanele din Texas, apoi a fost trimis la Fort Randall, în Dakota şi, în sfârşit, la o bază îndepărtată din Golful Pensacola, în Florida. în timpul anilor petrecuţi în Texas se dădu piept cu duşmanul de temut al sudului -frigurile galbene - şi se îmbolnăvi. Din fericire pentru întreaga lume, fu doar un atac uşor după care se însănătoşi repede. De atunci nu mai era nevoit să se teamă de această boală, pentru că cei care s-au îmbolnăvit o dată devin imuni la ea. Acest lucru 1-a ajutat să se îngrijească de alţi bolnavi fără să-şi pună viaţa în primejdie. De multe ori era trimis dintr-un loc în altul să-i ajute pe cei loviţi de friguri. Era numit „doctorul frigurilor", ceea ce însenina că, pe lângă cei vii, trebuia să se ocupe şi de cei morţi, să îi înmormânteze - chiar să le sape mormântul - atât de mare era frica celorlalţi de a se îmbolnăvi.
Apoi a urmat războiul dintre spanioli şi americani. William a fost trimis să preia conducerea unei unităţi de combatere a frigurilor din Cuba. De mulţi ani capitala acestei ţări, Havana, era un loc al morţii; aici pieriseră sute de oameni din cauza acestei boli. Acum William se ocupa de soldaţii bolnavi din tabără şi începu să studieze boala, încercând să-i descopere cauzele. Dar nu reuşi să se apropie de secretul ei mai mult decât o făcuseră înainte alţi doctori curajoşi. La sfârşitul războiului, tabăra a fost distrusă şi totul a fost ars, de frica contagierii. Chiar şi clădirile şi instrumentele doctorilor au fost distruse.
Un doctor bătrân din Cuba era de părere că un anume tip de ţânţar era purtătorul frigurilor galbene. El insista că înţepătura acestei insecte transmitea boala, dar nimeni nu îl

asculta. William a fost trimis ca ofiţer sanitar,având misiunea de a curăţa Havana după sfârşitul războiului. El credea ca germenii bolii se înmulţeau în mizerie. Pentru că oraşul **era**

foarte murdar, împreună cu armatele lui de muncitori îl curăţară dintr-un capăt în altul. Săpară şanţuri şi instalară un sistem de canalizare. Când terminară de curăţat şi de modernizat oraşul, frigurile începură să se răspândească din nou, chiar mai rău. Se părea că germenii nu se înmulţeau din cauza murdăriei.
O echipă de patru doctori sosi în Havana şi începu să facă experimente pe acel tip de ţânţar de care vorbea bătrânul doctor. Efectuară nişte experimente şi descoperiră că doctorul cubanez avea dreptate. Ţânţarul era singura cauză a bolii. Dar ce se putea face contra ţânţarului? Mii de asemenea insecte dădeau târcoale oraşului, mai ales în clădiri şi-n jurul lor. Nimeni nu ştia cum să scape de ele. Deşi doctorii descoperiseră cauza, nu ştiau cum să o elimine.
în calitatea sa de ofiţer şef sanitar, William se hotărî să facă tot ce-i stă în putere ca să scape omenirea de acest duşman. Se documentă despre obiceiurile acestei insecte şi apoi începu războiul contra ei cu ajutorul muncitorilor lui. în loc de arme, el folosi canistre de petrol pe care le vărsa pe suprafaţa apelor stătătoare, locul de înmulţire al ţânţarilor. Au folosit o cantitate considerabilă de petrol. în curând oamenii au aflat că William şi ajutoarele lui au pus pe fugă duşmanul, pentru că îmbolnăvirile cu friguri deveniră din ce în ce mai rare, până când dispărură cu totul. Trecură zile, săptămâni, luni şi nici un nou caz nu fu raportat. Atunci se răspândi vestea că William Crawford Gorgas a făcut din oraşul Havana un loc sigur.
Dar Havana era doar una dintre localităţile unde frigurile făceau ravagii. Şi altele aveau nevoie de ajutor, aşa că William a fost trimis acolo. Prima a fost Panama, acea fâşie îngustă de pământ unde francezii încercaseră să sape un

canal care să lege oceanele Pacific şi Atlantic. După nouă ani de încercări, aceştia renunţară disperaţi, pentru că săpaseră mai multe morminte decât canale. Munca lui William şi a muncitorilor săi au ajutat guvernul Statelor Unite să termine această măreaţă misiune, pentru că, o dată cu eradicarea frigurilor galbene şi combaterea altor boli tropicale, Panama deveni la fel de sigură ca orice alt loc de pe pământ.
William devenise cunoscut drept un mare binefăcător al umanităţii. Scopul lui cel mai important nu era să-i îngrijească pe cei bolnavi, ci să prevină îmbolnăvirea altora. Distrusese cauza uneia dintre cele îngrozitoare boli cunoscute de umanitate! Ce om nobil fusese! Ca răsplată a muncii sale, el a primit multe onoruri, atât în America, cât şi în alte ţări. Când a murit, pe 3 iulie 1920, pe pământ străin, cineva a spus despre el: „îl vor duce în ţara lui, dar de fapt el aparţine lumii întregi. A fost unul dintre cei mai mari susţinători ai vieţii, pentru că a curăţat locuri urâte şi le-a făcut frumoase. Iar acum, cum s-a spus şi despre Lincoln, „El aparţine istoriei."

CAPITOLUL III
BĂIATUL ÎNROBIT CARE A AJUNS UN MARE CONDUCĂTOR
/\
N căsuţa fără geamuri, întinşi pe grămada de zdrenţe aruncată pe pământ pe post de pat, dormeau doi băieţei negri, îngrămădiţi unul în altul de frig. Deodată, cel mai mic dintre ei tresări, deschise ochii şi se uită în jur. Ceva îl trezise din somn. Scrutând întunericul din cameră, el desluşi silueta îngenuncheată a mamei Jane, cu faţa scăldată de pioşenia rugăciunii. Ce spunea ea oare? Micuţul Booker ciuli urechile şi iată ce auzi:
- Domnul meu, se ruga mama Jane, întoarce-Ţi privirea spre mine şi copiii mei, spre nişte sclavi amărâţi. Fie-Ţi milă de noi şi dăruieşte-ne libertatea, Domnul meu, dăruieşte-ne libertatea! Vocea mamei Jane era atât de arzătoare, încât micul Booker se trezi de-a binelea. Oare ce era acel lucru pe care mama şi-1 dorea aşa de mult? El nu înţelegea pentru că era doar un pui de om care nu simţise încă gustul amar al sclaviei. Dar din acel moment ştiuse că, orice

ar fi însemnat acel cuvânt, el, mama şi fratele lui erau sclavi.
Pe plantaţia imensă pe care trăia micul Booker se mai aflau mulţi alţi sclavi. Mama Jane, mama lui, gătea pentru stăpân şi familia lui, dar şi pentru câţiva dintre sclavii care lucrau la câmp. îşi petrecea cea mai mare parte a zilei pregătind mâncarea pentru ceilalţi şi îi rămânea foarte puţin timp să se ocupe şi de nevoile băieţilor ei care erau în creştere. Dar îşi iubea copiii ca pe ochii din cap şi aştepta cu

nerăbdare ziua în care va putea ieşi pe uşa acelei cocioabe ca o femeie liberă, ducându-i şi pe ei într-o ţară liberă.
Acea plantaţie pe care se născuse Booker se afla în Franklin County, Virginia, la câţiva kilometri depărtare de o mică gară pe numele Hale Ford. Nu se cunoaşte data exactă a naşterii lui pentru că nu a fost trecută nicăieri în scris, dar era doar un copil când a izbucnit acel război groaznic care a dus atâţia oameni albi departe de casele lor. în acei ani, el a rămas cu mama lui pe plantaţie, aşteptând răspunsul la rugăciunea ei. Şi aşa a trecut de la copilăria fără griji la adolescenţă, la fel ca şi ceilalţi copii de pe plantaţii, suferind cel mai adesea de foame şi de frig, pentru că acelea erau vremuri întunecate de sărăcie, în care sufereau şi oamenii albi şi cei de culoare.
Când Booker crescu ceva mai mare, începu să fie luat de la joacă şi trimis cu diverse treburi, până când a ajuns destul de mare să fie trimis la moară cu porumbul. încăleca pe cal, punea sacul cu porumb în faţa lui şi astfel se ducea către moară. Drumul înapoi spre casă era mai dificil, pentru că îi era greu să ţină în echilibru sacul cu făină şi uneori, în ciuda eforturilor lui, sacul se apleca prea tare pe o parte şi cădea. Atunci, pentru că nu era destul de puternic să-1 urce înapoi pe cal, trebuia să stea pe marginea acelui drum pustiu şi să aştepte pe cineva să-1 ajute.
într-o dimineaţă de primăvară, un mesager se opri la uşa mamei Jane şi o anunţă că ea şi copiii ei erau aşteptaţi la conac. Mesagerul trecu pe la toate cocioabele de pe plantaţie chemă fiecare sclav în acelaşi loc. Aşa că se opriră din munca lor, asemenea unor copii ascultători, şi se îndreptară şuşotind, în grupuri, spre casa stăpânului. Ştiau foarte bine ce însemna această chemare, pentru că, deşi nici unul dintre ei nu era în stare să citească, reuşiră cumva să afle despre cele ce se petreceau în lumea de-afară. De câteva luni bune ştiau că marele om, Lincoln, le decretase libertatea. Totuşi, s-au prefăcut că nu ştiu nimic şi şi-au continuat munca zilnică

până la încheierea războiului. Dar când albii se întorseseră de pe câmpurile de luptă, înţeleseră că sclavia luase sfârşii şi c;i erau pe punctul de a începe o viaţă nouă.
Cu ceva timp înainte de încheierea războiului, soţul lui Jane plecase în Malden, Virginia de Vest, unde îşi găsise de lucru la o mină de sare. Acum trimise o căruţă după soţia şi copiii lui pentru ca aceştia să vină să locuiască cu el. Era pentru prima dată când Booker păşea dincolo de vecinătatea plantaţiei, iar lumea de afară i se părea minunată. Dar călătoria fu foarte grea, drumul trecând peste munţi înalţi, prin locuri unde mâncarea era aproape de negăsit. Copiii au fost nevoiţi să meargă pe jos cea mai mare parte a drumului, dormind noaptea în căruţă sau pe jos. într-un sfârşit, după câteva zile obositoare, au ajuns la micul bordei din Malden.
Deşi Booker nu avea mai mult de opt sau nouă ani, tatăl lui vitreg reuşi să găsească ceva de lucru pentru el şi pentru fratele lui la aceeaşi mină de sare. într-o zi văzu un tânăr citind un ziar unui grup de ascultători şi-şi făcu şi el loc în grupul lor. Ce minunat ar fi, se gândi el, dacă ar şti să citească. Dar mama Jane nu putea să-1 înveţe, pentru că nici ea nu ţinuse o carte în mână în viaţa ei. Nici soţul ei nu-1 putea ajuta pentru că şi el era analfabet. Cu toate acestea, Booker îşi puse în minte că într-un fel sau altul trebuie să înveţe, astfel că îi spuse şi mamei lui despre marea lui dorinţă.

Cam în acea perioadă sosi în vecinătate un domn care deschise o şcoală pentru copiii de culoare. Mama Jane cumpără o carte pentru fiul ei, sperând să-1 trimită la şcoală cu ceilalţi copii, dar soţul ei nu fu de acord ca Booker să renunţe la munca lui. Aşa că sărmanul băiat, ascunzându-şi lacrimile de deznădejde, se îndreptă cu capul plecat spre locul său de muncă, în timp ce alţi copii mai norocoşi învăţau alfabetul la şcoală.
- Nu-i nimic, dragul meu, ai să înveţi şi tu într-o zi, îl alină mama lui. Booker îi dădu atunci dreptate mamei lui.

23

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

In fiecare zi, băiatului îi treceau prin faţa ochilor butoaie cu sare pe care erau însemnate nişte cuvinte. Uitându-se atent la ele şi întrebând în stânga şi-n dreapta, reuşi să înveţe literele. Nu după mult timp, era în stare să citească aproape la fel de bine ca acei copii care mergeau la şcoală. Apoi, după ceva vreme, tatăl lui vitreg îi dădu voie să meargă la şcoală jumătate de zi cu condiţia să se trezească dis de dimineaţă şi să muncească atât cât poate de mult înainte să plece la şcoală. Băiatul acceptă învoiala cu bucurie, trezindu-se cu noaptea în cap ca să înceapă serviciul la ora patru şi să fie la şcoală la ora nouă.
Deşi prima zi de şcoală a lui Booker a fost cea mai fericită zi din viaţa lui, se simţi totuşi un pic ruşinat. El observă că, atunci când învăţătorul făcu prezenţa elevilor, fiecare copil spuse două nume. El avea unul singur. Aşa că se hotărî să-şi aleagă singur un nume de familie. Când învăţătorul îl întrebă cum se numeşte, el răspunse:
- Booker Washington.
într-o dimineaţă de duminică, pe când Booker se juca împreună cu alţi băieţi în mijlocul drumului, trecu un bătrân îmbrăcat în negru, care se îndrepta spre şcoala de duminică. Acesta se opri din drumul lui şi le vorbi băieţilor, sfătuindu-i şi pe ei să meargă la şcoală. Până atunci Booker nu mai auzise de şcoala de duminică, dar ceea ce-i povestise bătrânul despre şcoală îl fermecase într-atât, încât lăsă joaca şi se duse la şcoală chiar în acea dimineaţă. De atunci a mers periodic la şcoală, iar când a crescut mai mare a ajuns chiar să predea acolo. într-un final, când atinse vârsta maturităţii, deveni directorul şcolii de duminică.
Primele zile de şcoală ale băiatului s-au scurs cu repeziciune,deoarece sărăcia îl obliga să lucreze pentru a-şi întreţine familia. Cam în aceeaşi perioadă, tatăl lui vitreg 1-a trimis să muncească la minele de cărbune. Ce groază cumplită îi cuprinse inima când intră pentru prima oară în puţul

24

Băiatul înrobit care a ajuns un marc ***COnducătOI***

întunecat şi umed care ducea adânc în interiorul muntelui! Dar îşi luă cartea cu dânsul şi, în clipele de odihnă, încerca să citească la lumina slabă a lanternei de pe şapca lui. Nu **după** mult timp, mama lui angaja pe cineva să-i dea ore noaptea, sperând ca astfel să-1 încurajeze pe băiat. Dar noul profesor avea mari lipsuri şi nu era în stare să-1 înveţe prea multe.
Mama Jane nu descurajă. Continuă să caute, iar într-un final găsi un loc în care băiatul ei putea lucra ca om de serviciu. Noul lui şef era de fapt o femeie, care lui Booker i se păru a fi foarte severă la început. Nimeni nu-1 învăţase vreodată despre cât de necesară este curăţenia şi ordinea, pentru că nici mama lui nu ştia. Dar aceasta îl rugă să înveţe tot ce se poate de la acea femeie bună. După câteva întâmplări mai nefericite, Booker începu să o aprecieze pe noua lui şefă.
în tot acest timp, băiatul continuă să-şi facă timp şi pentru învăţat, mergând la şcoală mai mult după-amiaza şi angajând un profesor pe timp de noapte.
După patru ani în acest serviciu, Booker se hotărî să-şi continue studiile la Institutul Hampton din Virginia. Auzise că la acea şcoală elevii mai săraci au ocazia să muncească pentru a-şi plăti studiile şi era sigur că va putea profita de ocazie pentru a-şi finaliza educaţia. Dar călătoria spre Hampton ridica mari greutăţi. Nu avusese bani să plătească biletul de tren până la destinaţie, aşa că cea mai mare din drum o parcurse pe jos.

Prima sarcină pe care Booker o primi la Institutul Hampton a fost maturatul unei săli de clasă. Cât de recunoscător îi fu atunci acelei femei severe care îl învăţase atâtea lucruri! Ştia să măture şi să şteargă praful la fel de bine ca un om de serviciu, aşa că făcu ce putu el mai bine. Iar directorul Institutului fu atât de mulţumit de treaba lui, încât spuse:
- Cred că te vom primi ca student.

Aşa se făcu că Booker nu se lăsă nici de muncă, nici de învăţat, astfel că după trei ani absolvi împreună cu ceilalţi colegi ai lui.
Pentru că fratele lui mai mare îl ajutase cu plata cheltuielilor, Booker decise că acum era timpul ca el să câştige bani cu care să-1 ajute pe fratele lui să termine Institutul. Aşa că se întoarse în oraşul natal şi se apucă de predat. A fost profesor acolo timp de trei ani, atât la zi cât şi la seral, pe lângă două şcoli de duminică în fiecare week-end. Apoi a mai petrecut un an cu studiul la Seminarul Wayland din Washington, străduindu-se să se pregătească atât cât se putea de bine pentru a realiza ceva folositor pentru lume. încă nu ştia ce anume va face, dar era conştient că pentru a fi cel mai bun în orice meserie, trebuia să-şi asigure mai întâi o educaţie solidă. Pentru o vreme se gândi să devină avocat, aşa că începu să studieze dreptul. Dar după un timp îşi dădu seama că poate face mai mult bine în lume fiind un învăţător al celor săraci, aşa că renunţă la drept.
De atunci Booker se gândi neîncetat la modalităţi de a-şi ajuta semenii. Mai puţin de douăzeci de ani trecuseră de când el, un băieţel neştiutor, abia eliberat din sclavie, călca împreună cu semenii lui pe cărarea libertăţii, iar acum, într-un mod aproape inconştient, se lupta pentru a deveni liderul lor. El vedea că milioane dintre ei erau încă analfabeţi şi săraci, şi că aveau nevoie de cineva care să-i înveţe cum să se ajute singuri şi să devină cetăţeni onorabili ai ţării lor. Se decise să facă tot ce-i stă în putere pentru a-i ajuta pe cât mai mulţi dintre ei. Apoi, din întâmplare, auzi despre un anunţ din sud \de la nişte oameni care erau în căutarea unui om învăţat care sa înfiinţeze o şcoală pentru elevi de culoare, iar Booker Washington răspunse la acel apel fără ezitare.
în oraşul Tuskegee, Alabama, Booker găsi un grup de oameni, şi albi şi negi, nerăbdători să ridice o şcoală în acel loc unde să pregătească mai mulţi învăţători pentru oamenii

de culoare. El le ascultă planurile şi-i încuraja să meargă **mai** departe. Aşa că îl numiră directorul şcolii normale şi deschiseră o şcoală de vară într-o veche biserică şi un mic hambar care era gata să cadă. Echipară aceste clădiri cât de bine putură şi, pe 4 iulie 1881, Booker Washington îşi începu cu entuziasm marea lui lucrare ca învăţător al neamului său.
De la începuturile umile, şcoala normală şi Institutul Industrial deveniră, sub îndrumarea lui Booker T. Washington, cel mai mare centru educativ pentru studenţii negri din sud. Numărul celor înscrişi crescu de la treizeci în prima vară la mii de băieţi şi fete care veneau din toate părţile sudului pentru a se pregăti să fie profesori sau muncitori calificaţi. Aceste rezultate nu au apărut din senin, ci se datorau muncii neobosite a fondatorului Institutului şi a ajutoarelor lui.
Darul pe care îl avea Booker de a-i învăţa pe alţii, precum şi devotamentul lui pur altruist cu care trata munca lui de o viaţă atraseră atenţia a milioane de oameni şi îi aduseră mulţi prieteni printre cei mai respectaţi oameni din lume. în timpul călătoriilor în străinătate a fost primit în cele mai înalte cercuri sociale ale regilor şi reginelor Europei şi peste tot era tratat cu mare respect. Fiind un mare orator, era de multe ori chemat să vorbească în faţa unui public de mii de oameni în diferite locuri din America. întotdeauna îşi exprima în cuvinte simple şi puternice visul său de a-şi ajuta semenii să ajungă cetăţeni cinstiţi şi respectabili ai republicii. După treizeci şi patru de ani de muncă susţinută în interesul poporului, trupul lui Booker T. Washington nu mai rezistă, ci fu pus să se odihnească sub cerul însorit al sudului pe care îl

iubea atât de mult. Dar munca începută de el continuă şi azi în amintirea acestui om nobil.

CAPITOLUL IV
BĂIATUL CARE ÎŞI ÎNDEPLINI VISUL

R

ĂZBOIUL Revoluţionar tocmai se terminase, ' iar bravul comandant al armatei americane, generalul George Washington, era eroul zilei, când, în casa lui Deacon Irving, pe strada William în oraşul New York, se născu un băieţel.
- Copilul va fi numit după Washington, spuse mama lui, care spera, la fel ca orice altă mamă, ca fiul ei să-şi onoreze ţara când va fi mare.
Când peste şase ani generalul Washington se întoarse la New York pentru a deveni preşedintele Statelor Unite ale Americii, micul Washington Irving îşi dori foarte mult să-1 vadă pe marele om al cărui nume îl purta. într-o zi, pe când era în oraş cu doica lui scoţiană, Lizzie, văzu preşedintele trecând pe drum şi intrând într-un magazin. „Acum e şansa mea", gândi Lizzie, ştiind ce mult îşi dorea băiatul să-1 întâlnească pe preşedinte, aşa că intră cu el repede în magazin şi, apropiindu-se de acel gentleman, spuse:
- Vă rog, domnia voastră, priviţi un băieţel care a primit numele dumneavoastră.
Preşedintele Washington se uită cu blândeţe în ochii Wălucitori ai micului băiat din faţa lui, apoi îi puse mâna pe câp^ şi-i dădu binecuvântarea lui. Mult timp după aceea, când micul Washington deveni bărbat şi ajunse faimos ca primul scriitor american de reputaţie internaţională, îşi amintea bucuria pe care o simţise în acea zi în care preşedintele

vorbise cu el. Printre cele mai bune cărţi ale lui se numără şi cea în care prezintă povestea vieţii primului preşedinte al ţării sale.
New York-ul în care se născuse Washington pe data de 3 aprilie 1783 nu era mai mare decât un orăşel. Străzile lui prăfuite, împrejmuite de căsuţe olandeze şi englezeşti care aveau trotuare din lemn, duceau departe de coasta oceanului. Ici şi colo, pe la intersecţii, se găseau pompe la care oamenii veneau să-şi ia apa necesară în gospodărie. Strada principală nu măsura mai mult de un kilometru, iar străzile laterale duceau departe, pe câmpii. Totuşi acesta era unul dintre cele mai importante oraşe ale Statelor Unite şi din acest motiv fu ales să găzduiască guvernul şi să fie capitala noii naţiuni.
Micul Washington era mezinul familiei, de aceea, uneori, părinţii, fraţii şi surorile lui şi chiar dădaca erau prea ocupaţi să-1 supravegheze îndeaproape. Aşa că el se strecura pe uşă, fugea pe strada prăfuită şi dispărea. De multe ori mergea până în capătul străzii, pe coastă. Apoi apuca pe drumul care ducea la debarcaderele din lemn şi se căţăra pe aceste structuri ca nişte poduri, care erau construite departe în apă. Uneori se aşeza pe marginea unui debarcader şi-şi clătina picioruşele goale deasupra apei adânci. Alteori se întindea pe scândurile dure şi privea cerul, apoi oceanul întins de unde veneau vapoarele spre casă. Se uita la fregate, la vapoare şi la vasele cu pânze cum intră în port şi se întreba de unde vin. Ii urmărea pe marinari cum descărcau vasele şi cum le încărcau din nou cu diferite produse ce trebuiau să ajungă pe alte tărâmuri. Şi apoi cădea pe gânduri şi visa cum va creşte mare şi va pleca şi el de acasă într-o ţară îndepărtată. De multe ori uita să se întoarcă acasă şi atunci era căutat peste tot de toată familia. Chiar şi vecinii îi ajutau să-1 caute, iar crainicul oraşului umbla pe străzi şi striga:

- Băiatul diaconului a dispărut. L-a văzut cineva pe băiatul diaconului?

Nu ştim ce păţea băiatul diaconului când era găsit, pentru că diaconul era un tată foarte sever. Poate că îl trimitea pe micul fugar la culcare plângând şi fără să-i dea de mâncare - poate.
Timpul trecu, iar Washington începu să meargă la şcoală împreună cu fraţii şi surorile lui. Acolo a învăţat să citească. în curând fu în stare să citească Robinson Crusoe şi Sinbad Marinarul, poveşti care îl făcură să se gândească şi mai mult la lumea atât de întinsă care se întindea peste ocean. Simţea că abia mai poate aştepta să crească şi să se facă marinar, ca apoi să poată călători prin toată lumea şi să vadă o mulţime de lucruri interesante. Când află că marinarii sunt oameni săraci, care muncesc din greu, n-au o casă a lor şi mănâncă numai lucruri nesănătoase, el nu renunţă la visul său. „Mă voi antrena acum, încă din copilărie", gândi el. Aşa că începu să doarmă noaptea pe podeaua goală în loc de patul lui confortabil. Şi încercă să mănânce carne de porc sărată, ca aceea din care mâncau şi marinarii. Dar nefiind un băieţel tocmai sănătos, fu nevoit să renunţe la antrenamentul lui, pentru că acea carne de porc sărată îi făcea rău şi răcea ori de câte ori dormea pe podea.
Deşi Washington iubea cărţile de poezie şi pe cele de călătorie, nu-i plăcea să studieze alte cărţi. Nu vru să meargă la colegiu la fel ca fraţii lui mai mari, ci dori să stea acasă şi să studieze doar cărţile care îl interesau. Dar acest lucru nu se dovedise prea înţelept, astfel că după ce crescu începu să regrete că nu urmase colegiul. Trebui să muncească mai mult pentru că nu avea pregătirea necesară pentru meseria lui. începu încă din copilărie să scrie versuri şi poveşti din propria plăcere, dar nu plănuia să devină scriitor.
Când Washington crescu mai mare, obişnuia să-şi ia muscheta pe umăr şi să plece la vânătoare în păduri cu fraţii şi prietenii lui. Odată şi-a petrecut vacanţa de vară într-un loc numit Sleepy Hollow, nu departe de râul Hudson. Pentru că

era un tânăr foarte sociabil, se împrieteni repede cu fermierii din Hollow şi mergea la vânătoare prin pădurile şi câmpiile lor. Ce minunat s-a simţit atunci! Ani mai târziu a scris o poveste interesantă despre acel loc pe care a intitulat-o „Legenda din Sleepy Hollow". Şi pentru că povestea a fost publicată şi citită cu mare interes, acel loc singuratic deveni un nume foarte cunoscut.
Unul câte unul, fraţii şi surorile Irving crescură şi se mutară pe alte case. Washington era uneori invitat să-i viziteze. Aceste vizite îl duceau prin noi locuri şi peste tot unde mergea căuta să descopere locuri şi oameni interesanţi. Odată se duse în vizită la sora lui care se măritase în valea Mohawk, în susul râului Hudson. Trebui să călătorească pe o barcă cu pânze care îşi croi încet drum pe la cotiturile râului, printre dealurile verzi şi pe la poalele munţilor Catskill. Ce privelişti minunate i se desfăşurară în faţa ochilor în timp ce stătea pe punte şi urmărea mereu malul schimbător! Uneori auzea ţipetele vulturilor deasupra capului. Alteori barca intra în umbra unor stânci impunătoare care se ridicau la marginea apei. Apoi treceau de o cotitură şi noi peisaje îi atrăgeau privirile spre malurile râului. în timpul nopţii, îşi aruncau ancora lângă ţărm şi aşteptau acolo până la răsăritul soarelui pentru a-şi continua călătoria în amonte, prin ţinutul muntos spre valea Mohawk. Tânărul Washington îndrăgi atât de mult aceste ţinuturi, încât ani mai târziu le descrise în faimoasa lui poveste „Rip van Winkle".
Zilele copilăriei erau pe sfârşite. Washington începu să-şi facă planuri pentru viitor. îşi aduse aminte visul lui de a fi marinar, dar îşi dădea seama că nu e destul de puternic pentru a suporta o viaţă atât de dură. Aşa că se hotărî să urmeze dreptul şi să se pregătească să devină avocat. Timp de câţiva ani şi-a petrecut timpul într-un cabinet de avocatură, citind cărţi de specialitate şi gândindu-se că într-o zi va ajunge avocat. Dar de multe ori simţea nevoia să plece din

cabinet, să iasă în natură pentru o gură de aer proaspăt şi pentru a-şi întinde muşchii. Aceste ieşiri se transformau adesea în adevărate excursii pe marginea râului Hudson, hoinărind până la munţii Catskill şi bucurându-se de frumuseţile naturii pe drum. Se temea uneori că-şi iroseşte timpul cu aceste escapade plăcute de la birou. Dar el nu ştia că tocmai în acest fel se pregătea cel mai bine pentru viaţa care urma - că până la urmă nu va fi avocat.
Peste tot pe unde îl purtau paşii era mereu gata să descopere lucruri interesante pe care nu le-a uitat niciodată. Apoi, când a venit timpul să scrie, a descris într-un mod foarte viu toate aceste locuri prin care umblase. Astfel, oamenii de pe tărâmurile îndepărtate care ajungeau să-i citească scrierile vedeau în faţa ochilor acele locuri şi auzeau cu urechile lor sunetele descrise de Washington. Aşa au ajuns să aprecieze priveliştile râului Hudson şi ale munţilor Catskill, iar America a devenit un loc interesant.
în loc să se însănătoşească, Washington se simţea din ce în ce mai slăbit, aşa că fraţii lui au decis să-1 trimită într-o călătorie peste ocean pentru a-şi recăpăta forţele. Ei ştiau de pasiunea lui de a descoperi locuri noi şi sperau că se va întrema în climatul altor ţări. Astfel că făcură rost de bani şi-1 trimiseră în Europa. Atunci când a pus pe piciorul pe corabia care avea să-1 treacă peste ocean, căpitanul îl zări şi-şi spuse: „Tânărul acesta va muri înainte să ajungem în Europa. Şi va trebui să-1 îngropăm în mare."
Dar căpitanul se înşela amarnic, pentru că, în loc să se simtă rău, Washington începu să-şi recapete puterile. La sfârşitul călătoriei de şase săptămâni era mult mai sănătos. Nu a fost nevoit să călătorească precum un marinar, muncind din greu şi mâncând carne de porc. Fiind pasager pe acea corabie, a putut dormi într-un pat foarte confortabil şi mânca cele mai bune bucate. Şi-a petrecut zilele lungi relaxându-se pe punte sau vizitând ceilalţi pasageri. îşi dădea seama că visul lui din

copilărie de a călători prin lume tocmai se împlinea, deşi **nu** era marinar. Cât de fericit era! Corabia se opri în portul Bordeaux, în Franţa, **unde** tânărul Irving păşi pe un tărâm ciudat. Nu înţelegea nici măcar limba care se vorbea în jur, pentru că în şcoală nu se catadicsi să înveţe alte limbi. Acum îşi dorea să fi fost un elev mai bun. A trebuit să muncească destul de mult pentru a învăţa franceza destul de bine cât să se poată plimba prin ţară şi vizita locurile cele mai frumoase. A învăţat şi să citească în acea limbă pentru a se putea bucura de literatura franceză. Apoi, în compania unor prieteni, a pornit de-a lungul ţării până la Marea Mediterană, oprindu-se în sate şi oraşe pentru a cunoaşte locuitorii şi obiceiurile.
Următoarea ţară pe care o vizită fu Italia. Aici îşi făcu şi mai mulţi prieteni, pentru că avea acel dar de a se face plăcut de toată lumea. „Atunci când mâncarea nu e pe gustul meu, mă strădui să am gustul pe măsura mâncării.", le scrise el plin de voioşie prietenilor de acasă.
într-o zi, în Italia, se îmbarcă pe un pachebot genovez şi călători până pe insula Sicilia, în Marea Mediterană. Pe drum, pachebotul fu atacat de piraţi şi jefuit. Ce experienţă plină de adrenalină pentru tânărul călător! însă nu păţi nimic. Când ajunseră pe insulă, el începu să exploreze ruinele unor oraşe antice. Uneori mergea prin părţile îndepărtate ale ţării pe unde hoţii îi jefuiau pe călători. Dar reuşi să scape cu bine. într-o zi ajunse într-o zonă a ţării unde găsi oameni foarte săraci, înfometaţi, care trăiau prin cabane dărăpănate sau prin peşteri pe dealuri. Nu mai văzuse niciodată atâta sărăcie şi mizerie, iar din acest motiv imaginea aceasta îl tulbură mult timp după aceea.
în drumul spre casă, Washington se opri şi în Anglia, unde legă multe prietenii cu oamenii care vorbeau aceeaşi limbă ca şi el. Această ţară i se părea foarte cunoscută peniru că auzise atât de multe despre ea. Se bucură să viziteze în

sfârşit toate acele locuri despre care citise în cărţile de la şcoală.
Starea sănătăţii lui Washington era deja bună, însă portofelul îi era gol, aşa că se văzu nevoit

să-şi ia adio de la prietenii din Anglia şi să traverseze înapoi Atlanticul spre America. Fraţii lui se bucurară să-1 vadă din nou atât de sănătos. Se aşteptau să se aşeze la casa lui şi să se apuce de treabă. Ei se gândeau că se va face avocat, dar dreptul deja nu mai prezenta nici un interes pentru el. într-un sfârşit, pe când îi ajuta pe fraţii lui la o lucrare literară, Washington a început să scrie o poveste amuzantă pe care o numi „Povestea lui Knickerbocker despre New York". Publică această poveste într-o carte care fu citită de toată lumea cu interes şi plăcere. Chiar şi cercurile înalte din Anglia primiră bine această carte, şi în felul acesta, tânărul scriitor îşi începu drumul spre succes.
Câţiva ani mai târziu, Washington avu ocazia de a se revanşa faţă de fraţii lui care fuseseră atât de buni cu el. Le falimentase afacerea şi aveau nevoie de bani pentru a se pune pe picioare. Washington se decise să scrie o nouă carte, din care să câştige bani pentru a-i ajuta. Aşa a scris „Culegerea de schiţe", care este cea mai bună carte a lui. Succesul 1-a surprins pe Washington, dar cu toate acestea, nu a devenit mândru. Din contră, a muncit şi mai mult pentru a-şi folosi cât mai bine talentul.
Pe măsură ce îmbătrânea, Washington devenea din ce în ce mai silitor în studiul său şi plănuia să scrie cărţi istorice. Şi-a dorit să scrie despre viaţa lui Columb şi descoperirea Americii, aşa că a plecat în Spania şi a studiat literatura spaniolă. Apoi a scris câteva poveşti interesante despre istoria timpurie a Spaniei şi o carte despre viaţa lui Columb. Oamenii erau atât de încântaţi de scrierile lui, încât îl onorau ca pe un mare scriitor. Operele lui se numără încă printre cele mai frumoase din lume.
34
Băiatul care îşi îndeplini visul
După ce petrecu mulţi ani prin alte ţari în calitate de student sau călător, Washington se întoarse în America. Fu primit cu braţele deschise de semenii lui, mândri de renumcle pe care acesta şi-1 câştigase. Se stabili la casa lui din Sunnyside, pe malul râului Hudson, pentru a-şi petrece ultimii ani înconjurat de familie şi prieteni. Acolo a mai scris câteva cărţi, ultima dintre toate fiind „Viaţa lui Washington".
La înaintata vârstă de şaptezeci şi cinci de ani, Washington Irving îşi puse jos pana şi plecă într-o ultimă călătorie, de data aceasta spre tărâmul care se întinde după râul morţii, de unde nu se mai întoarce nici un călător.
35

CAPITOLUL V
BĂIATUL CARE ÎŞI DOREA UN MARE POET PENTRU TARA SA
A
NTR-O zi, un bătrân stătea într-o bibliotecă scriind de zor ceva pe o foaie de hârtie. Dar gândurile lui erau din când în când întrerupte de râsetele unor copii care veneau de afară pe fereastra larg deschisă. Deodată lăsă lucrul deoparte şi se duse la fereastră să se uite la joaca celor mici. Apoi, cu un zâmbet pe chip, se întoarse la masa lui, luă o foaie albă şi scrise în grabă câteva versuri. Iată câteva dintre ele:
„Veniţi la mine, copii!
Căci aud râsul vostru
Şi toate întrebările mele
Dispar ca prin farmec.
Veniţi la mine, copii! Şi şoptiţi-mi la ureche
Cântecul păsărilor Şi al vântului în soare.
Căci la ce sunt bune născocirile
Şi înţelepciunea cărţilor noastre
Pe lângă dezmierdările voastre
Şi fericirea din ochii voştri?"

Băiatul care îşi dorea un mare poet pentru (uni ie

Acest bătrân era Henry Wadsworth Longfellow, cel pe care îl numim „poetul tuturor", pentru că toţi cei care îi citesc poeziile se bucură de ele. Sunt atât de apreciate încât unele au fost rescrise şi în alte limbi, pentru ca şi oamenii din alte părţi ale lumii să se delecteze cu ele. Astfel, oamenii din însorita Italie, din Spania, Scandinavia, din îndepărtata Chină şi India şi din alte nouă ţări pot să citească frumoasele poezii ale lui Longfellow în propria lor limbă. Pentru că domnul Longfellow a fost unul dintre cei mai mari poeţi ai Americii şi primul care a câştigat admiraţia oamenilor din alte ţări, suntem interesaţi să aflăm mai multe despre copilăria lui şi despre viaţa lui de dinainte de a deveni faimos.

Henry Wadsworth Longfellow s-a născut pe 27 februarie 1807, în oraşul Portland din Mâine. Când s-a născut el, Statele Unite erau abia la început şi drapelul cu dungi şi stele flutura doar de câţiva ani peste „tărâmul celor liberi şi casa celor curajoşi". Dar ţara aflase deja că trebuie să-şi demonstreze curajul şi să se facă auzită de toate celelalte popoare, pentru că tocmai câştigase un război împotriva statului pirat Tripoli şi-i convinsese pe acei oameni aproape sălbatici că Statele Unite nu sunt o naţiune de care să-ţi baţi joc.

în timpul războiului cu Tripoli, un frate de-al doamnei Longfellow servise ca ofiţer naval în armată, însă spre sfârşitul războiului fusese ucis în explozia unui vas de luptă aproape de Tripoli. Când îşi văzu pentru prima oară băiatul nou-născut, doamna Longfellow se duse cu gândul la acel brav soldat care murise pentru ţară şi se hotărî să-i pună copilului numele lui. Aşa că numele locotenentului Henry Wadsworth prinse viaţă din nou, dar de această dată în persoana unui băieţel a cărui destin era să devină un bărbat care iubea pacea şi un mare poet.

37

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Pe când Henry avea doar trei anişori, mama lui 1-a trimis la şcoală împreună cu fratele lui puţin mai mare, Ştefan. Acolo, cei doi băieţi au învăţat alfabetul gruparea literelor una după alta pentru a obţine civintele. Erau obişnuiţi cu cărţile încă din pruncie, pentru că tatăl lor era avocat şi student. De multe ori îl văzură în serile lungi de iarnă înconjurat de cărţile lui, în faţa şemineului. Astfel crescuseră cu credinţa că acele obiecte erau cele mai de preţ posesiuni pe care le poate avea un om. Şi mamei lor îi plăcea mult să citească, de aceea îi încuraja mereu să înveţe. Nu-i de mirare că Henry s-a gândit încă de mic la publicarea unor cărţi pe care să le citească şi alţii.

Când Henry avea cinci ani, ţara lui s-a implicat într-un alt război. De data aceasta, oraşul lui natal, care se afla pe coastă, trebuia protejat în faţa navelor inamice. Aşa că Unchiul Sam (Statele Unite) trimise nişte nave în portul Portland şi, pe când erau acolo, participară la o luptă pe mare în largul coastei. Cât de emoţionaţi trebuie să fi fost cu toţii! Şi cu câtă nerăbdare au aşteptat şi au ascultat ca să afle cum se termină bătălia! într-un final, nava inamică a fost capturată şi adusă în port de către nava americană Enterprise. Mult timp după această întâmplare, Henry a scris un poem în care pomenea despre această luptă:

„îmi amintesc de lupta pe mare,
Cum tuna peste valuri!
Şi căpitanii morţi, privind
Din mormintele lor peste golful liniştit
Unde îşi dădură viaţa. Şi glasul cântecului de doliu
Mă cutremură şi acum:
Voinţa unui tânăr e ca voinţa vântului,
Şi gândurile tinereţii sunt gânduri lungi, lungi."

38

Băiatul care îşi dorea un mare poet ***pentru*** *(din* **M**

La vârsta de şase ani, Henry a intrat la Academia **din** Portland, ştiind deja să scrie, să citească,

să adune şi sil înmulţească. Din ceea ce a scris despre dânsul învăţătorul **lui,** domnul Carter, putem deduce că era un băiat foarte inteligcni şi silitor: „Domnişorul Henry Longfellow este unul dintre cei mai buni elevi din şcoală. Purtarea lui din trimestrul trecut a fost extrem de disciplinară şi respectuoasă."
Dar Henry nu-şi petrecea tot timpul la şcoală. Uneori mergea în vizită cu mama lui pe la nişte rude de la ţară şi îi făcea mare plăcere să se plimbe în natură. Nu se sătura să colinde câmpiile, să sară garduri, să se scalde în pâraie, să se caţere în copaci şi, pe măsură ce creştea, să exploreze pădurile întunecate. Iubea ciripitul păsărelelor, târâitul greierilor, foşnetul vântului prin copaci şi zgomotul cascadelor. îi plăcea să privească răsăritul şi apusul soarelui şi câteodată stătea întins în iarba moale şi urmărea norii pufoşi trecând pe cerul senin. Aceştia pluteau ca un vis şi luau diverse forme, când de oameni, când de animale, când de alte obiecte fantastice. Alteori, în timpul unei furtuni, se apropia de mama lui la fereastră şi urmăreau amândoi spectacolul jucăuş al fulgerelor pe cerul mohorât.
într-o zi, pe când avea treisprezece ani, Henry a scris o poezie şi s-a gândit că e destul de bună pentru a fi publicată în ziarul local. Aşa că a trimis o copie la editorul ziarului şi a aşteptat nerăbdător să vadă dacă poezia va apărea în colţul poetului. Visul i s-a îndeplinit, pentru că după ceva vreme a găsit poemul, exact aşa cum îl scrisese el, ocupând o parte din coloana rezervată poeţilor. Cât de fericit a fost! Dar când tatăl lui nu a observat-o şi nici măcar nu a făcut nici un comentariu la adresa lui, tânărul Henry se simţi dezamăgit. Şi ce urmă fu şi mai rău. în aceeaşi seară, plecă împreună cu tatăl lui în vizită la judecătorul Mellen, care locuia în apropiere, şi al cărui fiu era prietenul lui Henry. Cât era acolo, judecătorul luă ziarul şi începu să comenteze poezia lui. Tot ceea ce a

spus despre ea nu a fost deloc măgulitor. Din contră, omul acela 1-a criticat cât de poate de deschis. Sărmanul Henry! Auzea fiecare cuvânt şi nu putea să spună nimic în apărarea operei lui. Nici tatăl lui nu a încercat să-i ia apărarea sau să-1 consoleze mai târziu. Aşa că s-a întors acasă fără mândria pe care o purtase în inimă toată ziua. îndurerat, băiatul adormi în cele din urmă în lacrimi.
Dar, din fericire pentru noi, Henry nu a permis ca prima lui dezamăgire amară să-i distrugă visul de a scrie poezie. Ceva dinlăuntrul lui îl îndemna mereu să-şi transforme gândurile în versuri. Uneori i se părea că acestea vin în măsuri ritmice fără nici un efort din partea lui. Spiritul poetului în devenire se trezea! A devenit mai interesat de studiul poeziei. A citit însetat poeziile minunate ale unor oameni ca Shakespeare, Tennyson şi Scott. Ştia că aceştia erau de origine britanică şi îşi dorea din tot sufletul ca şi America să aibă un poet de valoare. El era convins că şi ţara lui avea la fel de multă muzică în pâraiele şi râurile ei ca şi Marea Britanie şi că un poet adevărat putea găsi lucruri interesante despre care să scrie şi în America, ca în orice altă ţară din lume.
într-o zi, Henry a găsit într-o revistă americană un poem scris de un cetăţean american pe nume William Cullen Bryant. îi plăcu foarte mult poezia, pentru că părea că e însufleţită de spiritul ţării sale. De atunci a început să urmărească scrierile lui Bryant şi să citească cu plăcere despre păsările, florile, preeriile şi pădurile ţării lui dragi.
Dar Henry nu era încă pregătit să se ocupe de poezie. Trebuia să-şi continue studiile încă un timp. împreună cu fratele lui, Ştefan, a dat examenul de admitere la Colegiul Bowdoin pe când avea doar paisprezece ani şi a luat notă de admitere. Un an mai târziu, cei doi fraţi s-au înscris la colegiul din Brunswick, Mâine, şi s-au pus pe lucru. Aici Henry a avut ocazia să se pregătească mai bine pentru a

deveni scriitor şi din când în când mai trimitea câte **o poezie** la reviste pentru a fi publicată.

Lucrările lui nu mai **erau** criticate de către cei mai în vârstă pentru că toţi erau încântaţi de acele versuri.
Unul dintre colegii lui Henry era un tânăr pe nume Nataniel Hawthorne. Cei doi băieţi erau foarte interesaţi în a citi cărţi bune. Le plăcea de asemenea să se plimbe prin pădurile de pe lângă Brunswick şi să observe obiceiurile ciudate ale micilor creaturi sălbatice care îşi făceau casele prin copaci sau tufişuri. Henry a citit mult despre indienii care locuiau nu demult prin pădurile din Mâine şi le-a studiat cu atenţie obiceiurile. Apoi, în ziua în care se ţinea o expunere la şcoală, el a prezentat o dezbatere între un indian american şi un emigrant din Anglia. Şi Nataniel a fost atras de natură la fel de mult ca de cărţi, iar mai târziu a ajuns şi el un mare scriitor.
Henry credea că tatăl lui îşi doreşte ca el să ajungă avocat după ce va termina colegiul la Bowdoin. Dar băiatul nu-şi dorea acest lucru. Aşa că îi scrise tatălui o scrisoare, în care îi spunea despre dorinţa lui de a deveni scriitor, şi nu avocat. Se bucură foarte mult când tatăl lui consimţi ca el să-şi urmeze propriul lui vis în viaţă. Acest lucru însemna încă alţi câţiva ani buni de studiu, precum şi ca el să-şi părăsească ţara şi să călătorească un timp pe alte tărâmuri pentru a cunoaşte obiceiuri şi popoare diferite. Dar nu se sperie de greutăţile studiului şi ale călătoriei, pentru că vroia să se pregătească atât cât putea de bine pentru a îndeplini munca ce-i fusese predestinată. Era conştient de faptul că singura cale de a ajunge un mare scriitor era să muncească din greu. Astfel s-a pornit să parcurgă lungul drum care duce spre succes. Şi iată ce a scris despre această călătorie:
„Noi nu avem aripi, nu putem zbura; Dar avem picioare pentru a ne căţăra

Pas cu pas, încetul cu încetul, Vârfurile înnourate ale timpului.
înălţimile cucerite de acei oameni mari
Nu au fost ajunse în zbor,
Ci ei, în timp ce alţii dormeau,
îşi continuau urcuşul prin noapte."
La întoarcerea din Europa, Henry a devenit profesor de limbi moderne în cadrul aceluiaşi colegiu de unde absolvise cu câţiva ani în urmă. Preda franceza, spaniola şi italiana şi trebuia să-şi pregătească singur manualele. Această muncă 1-a ţinut foarte ocupat şi pentru o vreme a părut că uită de marele lui vis de a deveni poet. Dar nu 1-a putut uita de tot, pentru că dorinţa de a scrie revenea mereu. Se văzu nevoit să-şi planifice munca pentru a rezerva ceva timp şi scrisului. Adesea stătea treaz noaptea pentru a scrie un poem. Uneori se trezea din somn cu mintea plină de noi gânduri ce rimau şi atunci se punea pe lucru dis-de-dimineaţă pentru a le aranja pe hârtie.
Pe când Henry era încă tânăr, primi postul de profesor de limbi moderne la Universitatea Harvard, în Cambridge, Massachusetts. Astfel părăsi micul oraş Brunswick şi se duse să predea în Cambridge. Aici trăi mulţi ani, până ce copiii lui crescură şi se căsătoriră, iar copiii lor veniră să se joace în soare sub fereastra lui.
într-o zi, pe când Henry venea pe strada Brattle din Cambridge, văzu un fierar stând în faţa prăvăliei sale sub un castan. Observă cât de puternic părea acel om, cât de greu muncea şi cât bine făcea în fiecare zi, suflând în foalele lui şi mânuindu-şi cu pricepere ciocanul şi nicovala. Se opri să vorbească cu fierarul şi să-i pună câteva întrebări despre munca lui. Apoi, când se întoarse acasă, scrise un poem despre Fierarul Satului. Această poezie fu publicată în ziare şi

reviste până când aproape toată lumea din America o cili. Apoi fu tipărită şi în manualele şcolare şi copiii avură **ocazii** să vadă imaginea bătrânului castan cu prăvălia fierarului sub ramurile lui.
Apoi, într-o zi, primăria hotărî să lărgească strada Brattle, dar pentru a face asta trebuiau să

taie castanul. Dar poetul din Cambridge nu dorea acest lucru şi încercă să-1 convingă pe primar să cruţe copacul. Deşi îl apreciau foarte mult pe acel om deosebit care iubea copacul, nu renunţară la planul lor. Dar plănuiră o surpriză plăcută pentru domnul Longfellow. îi chemară pe elevi de la şcolile publice să construiască din lemnul acelui copac, prin puterile lor, un fotoliu frumos pentru poet. Acest dar neaşteptat îl încântă pe domnul Longfellow. într-o zi se aşeză în el şi scrise o poezie de mulţumire adresată copiilor. Puse fotoliul în biroul lui şi chemă toţi băieţii şi toate fetele să-1 admire. Ce de vizitatori tineri şi veseli veniră să răspundă acelei invitaţii!
Interesul domnului Longfellow pentru istoria indienilor americani 1-a determinat să scrie „Cântecul lui Hiawatha", un poem minunat care a fost rescris în multe limbi. Şi indienii erau încântaţi această poezie. La câţiva ani după moartea poetului, le-au invitat pe fiicele lui în rezervaţia lor din pădurea de pe malul „marii ape" a lacului Huron pentru a vedea o reprezentaţie a unei scene din „Hiawatha".
Henry Wadsworth Longfellow a murit la vârsta de şaptezeci şi cinci de ani, dar opera lui rămâne nemuritoare, iar el se numără printre clasicii vremii. Iată cum s-a întâmplat ca acel băiat care îşi dorea ca ţara lui să dea naştere unui poet faimos, să devină el însuşi acel mare om!

CAPITOLUL VI
/\
BĂIATUL CARE A AJUNS „FĂURITORUL UNUI IMPERIU"

N ce colţuri îndepărtate ale pământului găseşte bunul Dumnezeu material din care să plămădească oameni mari! Alege de ici şi de colo, din oraşe, câmpii şi sălbăticii, găsind în casele cele mai modeste câte un copil pe care îl pune deoparte pentru a îndeplini lucruri măreţe. Şi apoi, cu o mână sigură, îl conduce pe acel pui de om pe căi neumblate, peste tot felul de obstacole, peste dezamăgiri, tot mai departe spre ţelul său pe care îl va îndeplini pe această lume.
Un astfel de material pentru plămădirea unui om muncitor a găsit Domnul şi într-o micuţă cabană din lemn de la marginea pustiului canadian, la patruzeci de kilometri de Toronto, Canada, unde s-a născut Jerome Hill, pe 16 septembrie 1838. Deşi trăia departe de oraş, înconjurat de influenţele vieţii de pionierat, tatăl lui James a decis ca fiul lui să primească o educaţie şi să se pregătească pentru a ocupa un loc însemnat în lume. Aşa că 1-a trimis încă de mic pe James la şcoala din regiune, unde copilul a învăţat că manualele sunt făcute nu doar pentru a arăta poze, ci şi pentru a ne învăţa diverse lucruri. Şi aşa a început educaţia lui.
In ciuda iernilor lungi şi reci şi a troienelor grele din acel climat nordic, micul James şi-a continuat studiile la şcoala din regiune până la vârsta de unsprezece ani. Apoi, tatăl lui 1-a dat la o şcoală privată, Academia Rockford, şi aici

băiatul a mai petrecut încă patru ani minunaţi printre cărţile lui. Profesorul de aici era un gentleman Quaker foarte educat, care îşi încuraja elevii să caute lucrurile cele mai bune din viaţă, pregătindu-se pentru ceea ce le rezerva viitorul.
- Antrenaţi-vă să gândiţi, să plănuiţi şi să profitaţi de ocazii ca să faceţi lucrurile mari în viaţă, obişnuia el să le spună băieţilor şi fetelor. Şi pentru că James îl admira foarte mult pe profesor, se gândi că ar merita să încerce să-i urmeze sfaturile.
La paisprezece ani, James termină cu şcoala pentru că rămase orfan şi fu nevoit să se ocupe singur de viitorul lui. îşi aminti de sfatul profesorului, de a gândi, a plănui şi a profita de ocazii pentru a realiza lucruri mai bune şi măreţe în viitor, aşa că se hotărî să pună în practică

toate acestea. Acum că trebuia să se descurce singur, căută ceva de făcut. Nu departe de casa lui se afla o prăvălie unde era nevoie de un băiat isteţ care să dea o mână de ajutor. Aici James şi-a găsit de lucru nu mult după moartea tatălui său şi timp de aproape patru ani a muncit la magazin.
In decursul acestor ani, James s-a gândit foarte mult la ce va face când va ajunge la vârsta bărbăţiei. Nu vroia să lucreze la magazin toată viaţa lui şi nici nu-şi dorea să fie fermier. Lumea largă părea să-1 îmbie să-şi caute norocul departe. în cele din urmă se hotărî să se facă marinar, şi, luându-şi „la revedere" de la prieteni şi de la patronul magazinului, plecă spre Statele Unite. Avea la el puţini bani, ceea ce reuşise să pună deoparte cât lucrase la magazin, dar ştia cum să trăiască din puţin, pentru că era antrenat în viaţa de pionier.
Mai întâi se îndreptă spre coasta Atlanticului şi vizită câteva oraşe maritime, dorind să se angajeze marinar. Dar nicăieri nu găsi lucrurile pe care şi le imaginase. Aşa că îşi schimbă planurile şi porni spre vest, intenţionând să meargă la Oceanul Pacific. Ce călătorie lungă şi periculoasă îl

aştepta! Căile ferate încă nu traversau continentul la vremea aceea şi, după ce treceau de oraşul Sf. Paul, din Minnesota, călătorii trebuiau să străbată teritorii întinse nelocuite unde indienii războinici încă mai locuiau prin văi, gata oricând să-i atace pe albi fără nici un avertisment. James spera să ajungă la Sf. Paul la timp pentru a prinde un grup de soldaţi şi de negustori care plecau spre vest. Dar când ajunse la mica aşezare comercială, cum era Sf. Paul pe vremuri, află că sosise prea târziu.
De îndată ce află că nici un alt grup nu va mai pleca spre vest până la primăvară, din cauza anotimpului târziu şi a imposibilităţii de a traversa continentul în lunile de iarnă, se decise să aştepte acolo. în timp ce căuta ceva de lucru, observă că viaţa orăşelului se învârtea în jurul debarcaderului de pe râul Mississippi, unde vasele cu aburi veneau şi plecau, aducând mărfuri din sud şi transportând alte produse din nord în josul râului. In curând se angaja ca funcţionar pe debarcader pentru compania lui J. W. Bass, care era agent al Companiei Dubuque şi Sf. Paul a vapoarelor de pe Mississippi.
James lucră la noul lui patron puţin timp, până află că afacerea de transport naval era foarte interesantă. învăţă tot ce putu despre asta şi studie hărţile pentru a vedea de unde veneau produsele şi unde se duceau. în timpul său liber studie şi ingineria, istoria şi ştiinţa. începea să descopere că, deşi nu-şi continuase educaţia la şcoală, putea să ajungă un om educat dacă se folosea de cărţi şi reviste bune. încercă să-şi amintească de toate lucrurile pe care le citise şi să se folosească de cunoştinţele câştigate în acest mod.
In acea aşezare de frontieră, micul orfan era înconjurat de multe ispite rele şi ar fi putut cu uşurinţă să se lase atras în compania unor oameni răuvoitori. Dar amintirea zilelor de la început şi a tatălui său, care îşi dorea pentru el un loc folositor în lume, îl încurajară să nu cedeze tentaţiilor. Deşi tatăl lui era

mort, băiatul era hotărât să facă tot ce-i stătea în **putinţl** pentru a ajunge un om puternic şi integru, de care tatăl lui ar fi fost mândru. Astfel, după ce-şi încheia lucrul, îşi petrecea serile în compania cărţilor sau făcea desene din acuarele.
Pe când zăpezile iernii dispăreau şi pământul îngheţat se topise şi se uscase, călătorii care urmau să plece în vest soseau în Sf. Paul. Dar când îşi îndreptară chipurile spre sălbăticie, urmând poteca spre continent, James nu se număra printre ei. în timpul iernii lungi, el se gândise foarte serios la planurile lui de a pleca spre vest şi luase decizia că ar fi mai bine să rămână în Sf. Paul pentru încă ceva timp. Mai târziu, când va fi în stare să realizeze lucruri mai mari, va pleca. Dar până atunci îşi va continua munca şi studiile şi va încerca să cunoască mai bine nevoile acelui teritoriu nedezvoltat dintre Sf. Paul şi Oceanul Pacific.

în regiunile din jurul oraşului, unde se cultiva grâu, ţăranii depindeau încă de vechea seceră pentru a-şi tăia grânele, pentru că maşina de treierat încă nu le era cunoscută, într-o zi sosi un agent comercial în oraş şi îl întrebă pe şeful lui James dacă este de acord să aducă maşini de treierat.
- Noi vă vom aduce maşinile, explică vânzătorul, dar voi va trebui să le vindeţi fermierilor.
întorcându-se spre James, patronul îl întrebă:
- Hill, crezi că ai putea să te descurci?
- S-ar putea, răspunse James, dar mai întâi să văd cum funcţionează maşinile.
După ce văzu o treierătoare lucrând într-un lan de grâu nu departe de oraş, James se întoarse şi asambla o maşină. In câteva zile un fermier veni în oraş şi cumpără maşina, punând-o la treabă imediat şi o socoti drept un succes.
Citind ziarele, James află că existau planuri de a construi o cale ferată de-a lungul Statelor Unite, de la o coastă la alta. Deveni foarte interesat de această iniţiativă, pentru că era convins că teritoriul acela pustiu ar fi colonizat imediat

dacă oamenii ar avea mijloace de transport mai bune. în timp ce lucra la compania de transporturi pe apă, începu să se gândească la o rută de transport la vest şi la nord de Sf. Paul. In acest fel, afacerea s-ar extinde şi ţara s-ar dezvolta mai repede. într-o zi, pe când ajuta la încărcarea unui vas, îi zise unui coleg:
- Acum încărcăm vapoare, dar nu peste mult timp acestea vor fi înlocuite de căi trenuri.
- Visezi, Jim, râse colegul său. Nu ajungi tu să vezi trenuri în locul vapoarele. Nu, domnule!
- Doar aşteaptă şi-ai să vezi, răspunse James încet. Trecură câţiva ani şi James îşi vedea în continuare de
muncă. Dar continuă să se gândească şi să plănuiască lucrurile mari ce puteau fi realizate pentru regiunea de nord-vest. într-o zi se prezentă în faţa patronului şi spuse:
- La sfârşitul lunii am de gând să-mi dau demisia. Patronul era foarte mulţumit de munca lui James şi nu
ar fi vrut să piardă aşa un tânăr.
- Iţi voi da o mărire de salariu dacă vei continua să lucrezi la noi, spuse el.
- Nu, mulţumesc, răspunse James. Mă plătiţi destul pentru munca mea. Plec de aici pentru că vreau să-mi deschid propria companie de transporturi pe apă.
- Să nu faci asta, îl sfătui patronul. Sunt prea multe companii de felul acesta pe aici ca să mai reuşeşti si tu să-ţi deschizi alta. Nici n-ai să ai cu ce trăi de pe urma ei.
Dar James nu se lăsă descurajat. El studiase cu atenţie această afacere şi credea că ştie destul de multe pentru a pomi de unul singur. Astfel că, împreună cu un partener, intră pe cont propriu în afacere.
Acum începu să se gândească şi mai serios la deschiderea unor noi rute de transport şi la extinderea afacerii. într-o zi îi spuse partenerului său:
- Ce ai zice dacă am deschide o rută la nord di-Winnipeg, peste graniţa canadiană?
- Ce idee! exclamă surprins prietenul lui. E ca şi cum te-ai gândi să deschizi o linie directă până în Japonia.
- Sper să fac şi asta într-o zi, răspunse James, lăsându-1 pe partenerul lui să ghicească dacă vorbea serios sau nu.
Dar James vorbea serios. Nu mult după asta, reuşi să stabilească o rută între Sf. Paul şi Winnipeg pe care circulau vase şi vapoare şi care primi numele de Compania de Transport Râul Roşu.
Plănuind cu atenţie şi muncind din greu, James găsi timp să-şi lărgească şi mai mult interesele. El studie condiţiile ţării şi solicită construirea mai multor căi ferate prin State. în cele din urmă găsi ocazia de a face el însuşi acest lucru, cumpărând, împreună cu alţi patru

prieteni, Compania Feroviară Sf. Paul şi Pacific. La acea vreme, compania avea construite doar două linii şi alte câteva începute. în plus, avea o datorie de treizeci şi trei de milioane de dolari. Dar şase ani mai târziu, o cale ferată ducea până la Râul Roşu, interceptând linia guvernamentală spre Winnipeg. Astfel, industria de transport putea fi dusă în nord cu ajutorul căii ferate în loc de vapoare.
Marele vest încă îl ademenea pe James, care îşi aminti dorinţa lui de mai demult de a ajunge la oceanul Pacific. Acum începu să planifice construirea unei căi ferate în acea direcţie. Astfel, luând cu dânsul un ghid francez-indian, plecă din Sf. Paul şi o pomi spre vest pentru a afla care sunt exact condiţiile acelei regiuni. Ştia că pentru a funcţiona, căile ferate au nevoie de mari provizii de cărbune, aşa că s-a interesat de unde putea obţine această materie primă. Apoi plănui cum va putea să controleze minele de cărbune când va avea nevoie de ele pentru a-şi continua munca. Şi ani **mai**

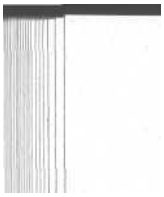

târziu, când aceste nevoi au apărut, el a ştiut să le întâmpine şi să meargă mai departe cu planurile lui.
James a făcut mai multe călătorii în acel teritoriu nelocuit pentru a se informa cât mai bine. Câteodată, el şi ghidul lui călătoreau pe jos, încălţaţi în cizme, alteori pe sanie. Uneori luau un vas şi mergeau o bună bucată de drum în sus pe râul Missouri. în timpul acestor călătorii de-a lungul ţării, James se gândea la marile schimbări care vor avea loc atunci când o cale ferată va lega aceste regiuni îndepărtate cu restul lumii. Se uita în depărtare peste câmpiile bătute de vânt şi îşi imagina cât de diferite vor arăta atunci când locuinţele coloniştilor vor fi acolo, înconjurate de lanuri de grâu. El era convins că bărbaţii şi femeile dornici să-şi construiască o casă vor năvăli în vest de îndată ce vor avea posibilitatea să trăiască la ferme şi să-şi trimită produsele în alte părţi ale ţării.
Sosi şi timpul când James văzu cu ochii lui aceste lucruri realizându-se. Pentru că el construi o cale ferată numită Marele Nordic prin Minnesota, Dakota şi peste câmpiile nelocuite ale Montanei, apoi peste regiunea montană până la ocean. Trecură mulţi ani până când ultima şină a acelei căi ferate fu aşezată la locul ei, iar James Hill era de acum un om de care ţara lui era mândră, pentru că în ciuda tuturor obstacolelor el nu s-a oprit din drum până nu şi-a văzut visul din copilărie împlinit.
Dar chiar şi cu toate aceste succese, James Hill nu era gata să se oprească. îşi aduse aminte că în copilărie îşi dorise foarte mult să viziteze ţările orientale. Acum se hotărî să trimită nave spre acele locuri, ducând cu ele mărfuri pentru popoarele de acolo. Mai întâi trimise nişte oameni care să afle nevoile acelor popoare, şi când auzi că acestea doreau făină şi oţel din America, construi două nave uriaşe, numite Minnesota şi Dakota şi le trimise să traverseze Pacificul, încărcate cu acele produse. Până la urmă îşi deschise o linie

directă de transport până în Japonia, exact cum îi spusese cu mulţi ani în urmă partenerului său surprins că va face asia într-o zi.

James Jerome Hill îşi câştigă titlul de „Făuritor de Imperii" construind mai întâi un drum pe care oamenii să călătorească mai repede şi mai sigur spre o viaţă nouă în vest, apoi încurajându-i să folosească metode mai bune în agricultură şi ajutându-i astfel să fie fericiţi în noile lor case. încetul cu încetul veniră şi alţi oameni, apoi alţii, până când de-a lungul Marelui Nordic apărură oraşe de toate mărimile, şi astfel visul imperiului din vest se transformă în realitate.

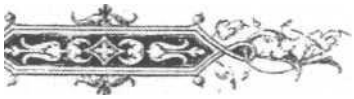

CAPITOLUL VII

AVENTURILE LUI ANDI, MICUL SCOŢIAN

PRIN toată America poţi găsi bibliotecile publice, acele monumente măreţe ridicate în memoria unui mare om care a trăit în această lume până nu demult - Andrew Carnegie.

La trei kilometri de ţărm, pe coasta de est a Scoţiei, se află vechiul oraş Dunfermline, faimos în timpurile străvechi pentru că aici locuiau regi şi regine, ale căror castele zac acum în ruine. Acest oraş este de asemenea renumit ca loc de naştere al lui „Andi al nostru". Micul Andi a văzut lumina zilei în podul unei case cu un singur etaj de pe strada Moody din acest oraş, în ziua de 25 noiembrie 1835. Fiind singurul copil al părinţilor şi primul nepot al multor mătuşi şi unchi, Andrew s-a bucurat de foarte multă atenţie din partea lor. Şi aşa a trecut din pruncie spre copilărie, înconjurat de dragoste. Cu zâmbetele lui însorite şi cu veselia lui contagioasă câştigă inimile vecinilor şi ale prietenilor de familie.

Pe când era încă mic, Andrew s-a mutat din casa în care se născuse într-o casă mai mare dintr-un cartier mai bun. Schimbarea fu adusă de extinderea afacerii tatălui său. Primele amintiri ale lui Andrew sunt din această a doua casă, în care se intra pe o scară exterioară. Printre cele mai timpurii amintiri se numără şi cea a unei hărţi a Americii peste care stăteau aplecaţi părinţii lui şi încă două rude. Curând după aceea, acele rude au plecat spre America pentru a-şi face propria lor casă într-un ţinut ciudat.

Pentru un timp, afacerea de ţesător a tatălui sau | continuat să meargă bine, dar sosi momentul în care maşinile cu aburi luară locul războaielor de ţesut manual pe care le folosea domnul Carnegie. Asta însemna că domnul Carnegie, cu cele patru sau cinci războaie de ţesut, nu putea produce pânzeturi atât de ieftine ca ţesătorul care folosea maşinăriile. Şi de atunci a început decăderea tatălui lui Andrew. Pentru că un nou membru intrase în familie, şi anume un frăţior pe nume Tom, cheltuielile familiei creşteau, în timp ce veniturile din afacere scădeau. Fiind o femeie curajoasă, mama lui Andrew a găsit o cale de a câştiga bani, arătându-i lui Andrew că munca cinstită e plină de onoare. Curând şi micul Andi îşi făcea partea din muncă, mergând la cumpărături şi aducând apă de la pompa oraşului.

Oamenii din Dunfermline erau de părere că fiecare copil trebuie să aibă parte cel puţin de o educaţie de bază. Astfel, pe când Andi avea şase ani, prietenii lui de joacă mergeau deja la şcoală. El nu mergea şi părea că nici nu-i pasă. Dar părinţilor lui le păsa foarte mult. Ei doreau din tot sufletul să-şi trimită băiatul la şcoală împreună cu ceilalţi copii, dar pentru că promiseseră să nu-1 trimită până când el nu va cere singur asta, aşteptau nerăbdători momentul acesta. Până la urmă, ca să grăbească lucrurile, părinţii vorbiră cu directorul şcolii, care era un om foarte bun la suflet, şi-1 rugară să se intereseze de micul Andi. Nu mult după aceea, învăţătorul îl invită pe Andi într-o excursie prin împrejurimi împreună cu întreaga clasă

de băieţi. Bineînţeles, Andi se duse şi se întoarse atât de încântat de învăţătorul lui, domnul Martin, încât, după cum sperau şi părinţii, le ceru voie să meargă la şcoală.
Şi ce loc interesant se dovedi a fi sala de clasă pentru micul scoţian blond! îi ajunse curând pe copii de vârsta lui, deşi se înscrise cu un an în urma lor. Lecţiile erau o adevărată plăcere pentru el şi singura lui părere de rău era că uneori, din

cauză că trebuia să care apă de la pompa oraşului, întârzia la prima oră. Şi asta nu din cauză că nu se trezea destul de devreme pentru a duce apă înainte de a începe şcoala. Ci pentru că rezerva de apă era împuţinată şi se dădea drumul la apă prea târziu pentru ca Andrew să aibă timp să-şi umple găleata şi s-o ducă acasă astfel încât să ajungă la şcoală la ora nouă. Domnul Martin înţelegea de ce întârzie atât de des şi nu-1 certa. Dar unii dintre ceilalţi elevi, văzând aceasta, începură să-1 strige pe Andi „preferatul învăţătorului". Aceste cuvinte răutăcioase îi îndurerau inima copilului.
Deşi domnul Martin era singurul învăţător pe care 1-a avut Andi la şcoală, mai exista o persoană care 1-a ajutat foarte mult în copilăria lui să devină silitor. Acesta era unchiul lui, Lauder, pe al cărui fiu Andi îl numea Dod, vărul lui. Cei doi băieţi îşi petreceau mult timp împreună şi tatăl lui Dod obişnuia să le spună poveşti ore întregi. El alese să le spună poveşti despre istoria Scoţiei şi să însufleţească faptele eroice ale oamenilor curajoşi ai Scoţiei în minţile tinerilor lui ascultători. Prin urmare, Andi şi Dod începură să cunoască foarte bine istoria pământului lor natal şi îi admirau pe eroii care îşi dăduseră viaţa pentru Scoţia.
La marginea oraşului Dunfermline se găsea un parc minunat, care în trecut făcuse parte din pământurile din jurul palatului regilor şi reginelor. Acest loc era închis publicului, dar Andi reuşea uneori să arunce o privire printre porţile grele la priveliştea minunată de dincolo de zidurile înalte. Acel pământ fermecat, atât de aproape de el, dar totuşi interzis, reprezenta pentru micul Andi imaginea raiului. în oraşul lui natal se mai găsea un vechi turn numit Abbey, construit de regele Robert the Bruce ca loc de odihnă pentru conducătorii Scoţiei. Din vârful acestui turn se dădea semnalul de stingere în fiecare seară la ora opt cu ajutorul unui clopot imens ale cărui sunete erau ca o muzică pentru urechile cetăţenilor. Câţi băieţei şi fetiţe scoţieni adormeau în fiecare seară pe muzica

acelui clopot! Şi lui Andi îi plăcea să asculte acele sunete puternice.
Dar lucrurile mergeau din ce în ce mai rău **pentru** familia Carnegie, de aceea părinţii hotărâră până la urmă să-şi vândă casa, războaiele de ţesut şi toată mobila, să-şi ia adio de la iubita lor Scoţie şi să se îndrepte spre „pământul tuturor posibilităţilor", aşa cum era numită America. Ziua plecării fu cea mai tristă zi din viaţa tânărului Andi, care avea pe atunci doisprezece ani şi care era convins că nu va mai găsi nicăieri în lumea asta locuri mai dragi decât dealurile Scoţiei. Urmări cu ochii înlăcrimaţi cum tabloul copilăriei lui se pierde în depărtare. Apoi, când urcă la bordul navei care avea să-i treacă Atlanticul, Andi se prinse de gâtul unchiului său Lauder şi începu să plângă:
- Nu vreau să te părăsesc! Dar când vaporul ridică ancora, Andi se afla împreună cu familia lui la bord, pentru că ştia că tatăl şi mama lui erau hotărâţi să înceapă o nouă viaţă în America şi că el trebuie să plece cu ei.
Viaţa la bordul acelei nave fu o experienţă frumoasă pentru Andi. Se împrieteni repede cu marinarii. Cele şapte săptămâni ale călătoriei trecură foarte repede. I se dăduse voie să-i ajute pe marinari la treburile mai uşoare şi drept răsplată era invitat la desertul de după cina de duminică, ceea ce era într-adevăr o trataţie. Nu-i de mirare că băiatului îi păru rău la vederea ţărmurilor Americii, semn sigur că plimbarea lui pe ocean era la sfârşit.
Pentru un timp scurt, familia Carnegie rămase la New York, vizitând nişte prieteni din oraş.

Apoi se îndreptă spre vest, la Pittsburgh, Pennsylvania. Călătoriră din nou pe vas, luând-o pe Canalul Erie, spre Lacul Erie, apoi pe un alt canal spre râul Ohio şi apoi în amonte spre Pittsburgh. Au petrecut trei săptămâni obositoare cu această călătorie în interiorul ţării, călătorie care azi nu durează mai mult de zece ore cu trenul.

Dar la sfârşitul călătoriei, inimile li s-au umplut din nou de bucurie când s-au reîntâlnit cu rudele care plecaseră din Scoţia pe când Andi era un băieţel. Ştiind de sărăcia familiei Carnegie, aceste rude le-au la dispoziţie două camere pe gratis, în care să-şi înceapă noua viaţă în America. Astfel, familia se aşează în oraşul Allegheny, lângă Pittsburgh, unde Andi, micul scoţian, crescu şi deveni un adevărat cetăţean american.
Andi nu avea nici o şansă să meargă la şcoală, pentru că părinţii lui nu aveau de unde să-i cumpere manuale. Micul Tom nu era încă destul de mare să intre la şcoala primară. Aşa că primele săptămâni trecură cam mohorâte în acest ţinut nou şi ciudat. într-un final, domnul Carnegie îi găsi lui Andrew de muncă un post de bobinator la aceeaşi fabrică de bumbac la care lucra şi dânsul. în dimineţile de iarnă se trezeau înainte de răsărit, luau micul dejun şi plecau la muncă pe când soarele nu încă era pe cer. Trudeau toată ziua la fabrică, având doar puţin timp liber la amiază pentru prânz, întorcându-se acasă după lăsarea întunericului. La sfârşitul săptămânii Andrew primea pentru osteneala lui doar un dolar şi douăzeci de cenţi. Duceau o viaţă foarte grea. Dar Andi îşi iubea părinţii şi dorea să-i ajute să aibă o casă a lor. Ştia că fiecare bănuţ pe care îl câştiga ajuta puţin la acoperirea cheltuielilor şi asta îi dădea curaj. Ura sărăcia şi era hotărât să găsească o cale de a scăpa de ea cât mai curând.
Nu mult după ce Andi începuse lucrul, un scoţian care confecţiona bobine avu nevoie de un băiat în fabrică şi se oferi să-i plătească lui Andi doi dolari pe săptămână dacă va lucra la motorul cu aburi şi la boilerul din pivniţa fabricii. Această muncă era şi mai grea decât cea pe care Andi o făcea atunci, dar însemna mai mulţi bani şi mai mult ajutor pentru familie. Aşa că Andi acceptă oferta şi îşi începu lucrul, hotărât să-şi dea toată silinţa. Când era tentat să se descurajeze, se gândea la eroii Scoţiei care au îndurat tot felul

de greutăţi pentru cauza lor dreaptă; gândul acesta îi **dădea** curaj în întunericul acelei pivniţe murdare. într-o zi, **patronul** lui avu nevoie de cineva care să-1 ajute cu nişte facturi. Aflând că Andi ştie să scrie bine şi că înţelege şi matematica, omul îi ceru lui să facă această muncă. Mai târziu, Andi părăsi motorul cu aburi pentru a ţine contabilitatea patronului. Imediat se hotărî să studieze mai multe despre noua lui slujbă şi, împreună cu alţi trei băieţi, se înscrise la o şcoală de seral pentru a studia contabilitatea.
într-o zi, pe când se întorcea de la muncă, Andi află că era nevoie de un curier la oficiul telegrafic din Pittsburgh, la vreo doi kilometri depărtare. Unchiul lui, care era prieten cu managerul de la oficiu, îl recomandă pe Andi pentru ocuparea postului. La început, părinţii lui Andi se temură că el era prea tânăr să fie curier, pentru că salariul de doi dolari şi jumătate pe săptămână era potrivit pentru un adult. Pe atunci Andi avea doar paisprezece ani şi era cam mic de statură pentru vârsta lui. Totuşi, băiatul se rugă de ei să-1 lase să încerce măcar şi ei căzură de acord.
îmbrăcat în hainele bune de duminică, Andi se duse cu tatăl lui la Pittsburgh dis-de-dimineaţă să se intereseze de post. Lăsându-1 pe tatăl lui să-1 aştepte în stradă, băiatul urcă scările spre biroul managerului şi îi spuse acestuia motivul vizitei lui. Domnul Brooks, managerul, văzu că Andi e un tânăr inteligent şi harnic şi fu de acord să-1 angajeze.
- Când poţi începe munca? întrebă el.
- Imediat, răspunse Andi repede.
Managerul îi dădu imediat ceva de lucru. Primul mesaj pe care 1-a transmis a fost către tatăl

lui care îl aştepta jos. Cu prima ocazie, coborî repede scările şi strigă vesel:
- Totul e bine! Du-te acasă şi spune-i mamei că am primit slujba.
Oficiul telegrafic, cu ziarele, creioanele şi **pixurile** împrăştiate peste tot, cu ferestrele însorite, părea a fi raiul în

comparaţie cu pivniţa întunecată în care lucrase Andi la fabrica de bobine. Se apucă de muncă plin de nerăbdare să afle tot ce se putea afla despre noua lui ocupaţie. Ajută mai întâi la munca de serviciu în birou măturând podelele şi ştergând mobila de praf. Ducea mesajele oriunde era trimis şi, în timpul liber, îl urmărea pe operatorul de telegraf cum trimitea şi primea mesaje prin acel fir, până când învăţă şi el cum se face. Până la urmă ajunse şi el operator de telegraf.
In acest timp, un cetăţean binevoitor al oraşului Allegheny, colonelul Anderson, avea deschisă biblioteca privată în fiecare sâmbătă după-amiază pentru oamenii care vroiau să citească şi să-şi îmbogăţească cunoştinţele. Andi se bucură foarte mult de această şansă de a împrumuta şi citi cărţi bune. Curând învăţă despre istoria Statelor Unite şi despre eroii care trăiseră şi muriseră pentru această ţară pe care o iubeau tot atât cât iubea el Scoţia. Studia cea mai bună literatură, citind biografiile oamenilor faimoşi şi descoperind cât de interesantă era lumea largă din care el era o parte atât de mică. Nu uită niciodată generozitatea colonelului Anderson de a-şi împărţi biblioteca lui cu publicul. Câţiva ani mai târziu îi urmă exemplul, deschizând biblioteci publice în multe oraşe spre folosul oamenilor de pretutindeni.
Până să ajungă la maturitate, Andi îi ajută pe părinţii lui să-şi plătească datoriile şi să-şi cumpere o casă a lor. Era mereu atent să nu-şi cheltuiască banii pe prostii şi să nu scape nici o ocazie de a câştiga mai mult. Când ajunse la vârsta bărbăţiei, muncise cu atâta credinţă şi învăţase atât de mult încât deveni administratorul unei căi ferate. Continuă să muncească cinstit şi ajunse în curând foarte, foarte bogat.
Andi căuta noi oportunităţi pentru a-şi folosi banii cu înţelepciune şi pentru a face alţi oameni fericiţi. Vizită casa natală din Scoţia şi cumpără acele pământuri regale de lângă oraş, transformându-le într-un parc public în care copiii se puteau juca. Cumpără şi vechiul turn cu clopot şi construi în

oraş prima bibliotecă publică. în America dona milioane de dolari pentru construirea de spitale, şcoli şi biblioteci. **Rămase** mereu un prieten al muncitorilor, amintindu-şi de zilele în care şi el muncise din greu. învăţă să iubească America, „pământul celor liberi şi casa celor bravi", dar mereu se întorcea să viziteze dealurile Scoţiei. Călători pe multe alte tărâmuri, cunoscând o mulţime de oameni importanţi. Şi oriunde mergea îşi arăta compasiunea pentru

cei săraci şi interesul pentru fericirea semenilor săi.
58
59

CAPITOLUL VIII

BĂIATUL FRANCEZ CARE PLĂNUIA LUCRURILE PÂNĂ LA CAPĂT

FIECARE sticlă de lapte pasteurizat ne aminteşte de marele Louis Pasteur, care şi-a dat viaţa pentru a face lumea un loc mai sănătos şi mai fericit.

Locul de naştere al acestui mare om este o locuinţă umilă dintr-un sătuc liniştit, Dole, din Franţa, aproape de graniţa cu Elveţia. Părinţii lui erau ţărani, oameni simpli şi modeşti. Tatăl lui servise mai demult în armata Franţei sub conducerea marelui Napoleon şi era un patriot loial. Dar când puse sabia deoparte pentru a se aşeza la casa lui, intră în comerţul cu piei pentru a-şi câştiga traiul. Se căsători cu fiica unui grădinar care locuia aproape de tăbăcărie, iar Louis fu primul lor copil.

„Cele mai măreţe lucruri cresc în locuri liniştite", scrise poetul despre stejarii care cresc din micile seminţe. „Şi oamenii sunt asemenea copacilor", continuă el. Astfel şi Louis, care deveni un mare om de ştiinţă, îşi începu viaţa într-un cămin liniştit de la ţară. Ca orice părinte, cei din familia Pasteur credeau despre copilul lor că este un băiat minunat şi vroiau să-i dea şansa să devină un om deosebit. Erau de părere că trebuie să-i dea o educaţie bună şi, deşi erau săraci, începură să pună în aplicare planul lor încă dinainte ca Louis să fie destul de mare pentru a merge la şcoală.

Nu departe de Dole se afla un alt oraş, Arbois, în care se găsea o tăbăcărie lângă râul Cuisance. în acest oraş era o

60

Băiatul francez care plănuia lucrurile pâiui In < tipul

şcoală minunată, tocmai potrivită pentru nevoile unui elev începător cum era Louis. Aşadar, pentru ca fiul lor să SC bucure de privilegiile acestei şcoli, părinţii lui hotărâră să se mute în Arbois. II învăţaseră deja alfabetul, pentru că tatăl lui aştepta cu nerăbdare ca fiul lui să înceapă să citească. Folosind alfabetul francez, îl învăţase încă de mic copil să rostească pe litere cuvintele pe care ei i le spuneau.

Louis se înscrise la colegiul din Arbois la începători şi descoperi că ceilalţi elevi pronunţau cuvintele literă cu literă pe un fel de melodie. învăţătorul îi împărţi pe grupe şi numi câte un membru din fiecare grup care să-i înveţe pe ceilalţi mai mici. Deşi Louis era cel mai mic din grupa lui, el îşi dori foarte mult să fie cel ales pentru a-i învăţa pe alţii. Aşa că învăţă fiecare lecţie foarte bine până când fu în stare să pronunţe fără nici o greşeală. Acasă, tatăl lui era mereu dispus să-1 ajute la lecţii. Unul dintre lucrurile care l-au încântat pe Louis cel mai mult când era elev era să-şi cumpere manuale noi şi să scrie cu mândrie numele pe prima pagină. Fiecare carte nouă era o dovadă a faptului că progresa.

Când Louis nu era la şcoală, îi plăcea foarte mult să se joace în curtea tăbăcăriei. Cât se mai distra cu prietenii lui alergând printre gropile care fuseseră săpate în curte pentru pregătirea pieilor! Uneori se duceau împreună la râul din apropiere şi prindeau peşte. Dar Louis nu se îndepărta prea mult de casă. Curtea tăbăcăriei, credea el, era cel mai bun loc de joacă şi de acolo putea auzi dacă părinţii îl chemau să-i ajute la ceva.

Louis era un băiat foarte serios în clasă. îl plăcea să fie mereu sigur că a înţeles o lecţie înainte de a trece la următoarea. Din cauza acestei încăpăţânări de a nu se grăbi, învăţătorul îl considera un elev încet la minte, dar tatăl lui era mulţumit.

- Louis va înţelege fiecare pagină pe care o întoarce, spuse tatăl lui cu mândrie. Fiecare seară îi găsea pe Louis şi

61

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

pe tatăl lui aplecaţi deasupra manualelor, recapitulând lecţia din acea zi. Şi domnul Pasteur avea să înveţe astfel. Când fusese copil nu avusese şansa de a merge la şcoală, iar acum se bucura că era elev împreună cu fiul lui. Atâta timp cât Louis mergea la şcoala din apropiere, puteau să împărtăşească fiecare lecţie nouă, iar când băiatul plecă la colegiu mai departe, trimitea copii acasă după fiecare curs. Când sosi însă clipa în care Louis învăţa lucruri pe care tatăl lui nu le putea înţelege fără explicaţia unui profesor, bătrânul tată mândru continuă să se intereseze de tot ceea ce studia fiul lui.

La cincisprezece ani, Louis era pregătit să intre la o şcoală mai avansată decât colegiul Arbois. Unul dintre profesorii lui, directorul colegiului, îl îndemna să studieze pentru a deveni profesor. Deseori se plimbau împreună şi Louis îl asculta cu ochii scânteietori pe profesor vorbindu-i despre viitorul măreţ pe care l-ar putea avea dacă îşi va continua studiile la Paris. Dar tatăl lui Louis era prea sărac pentru a-şi permite să-1 trimită la Paris. Pe lângă asta, nu vroia să se despartă de fiul lui. Se întreba cum va putea trăi fără băiatul lui drag. Apoi îşi aminti că Louis va ajunge într-o zi un bărbat care va avea propria lui ocupaţie şi realiză că nu ar fi înţelept din partea lui să nu-1 lase să-şi continue educaţia şi a se pregăti pentru viaţă. „Louis va ocupa în lumea asta un loc mai important decât mine", se gândi tatăl lui. „Datoria mea este să-1 ajut să se pregătească pentru acel loc". Astfel, atunci când prietenii lui se oferiră să-1 ajute cu cheltuielile şcolii la Paris, domnul Pasteur îşi dădu consimţământul.

Louis nu a uitat niciodată acea dimineaţă rece de octombrie în care şi-a luat rămas bun de la părinţi şi de la surorile mai mici şi a pornit în călătoria obositoare către Paris. A călătorit către capitală într-o diligentă înghesuită, însoţit de un singur coleg de şcoală. Nici unul dintre băieţi nu mai

fusese atât de departe de casă şi amândoi se simţeau singuri şi trişti. Spre deosebire de alţi băieţi, ei nu s-au lăsat atraşi departe de locurile copilăriei din dorinţa de aventură şi astfel, pe când peisajul familiar ea înlocuit cu altul nou şi ciudat, inimile lor erau copleşite de dorul de casă. într-un sfârşit, după ultima schimbare a cailor, trăsura intră galopând în Paris.

„Aici", se gândi Louis, „voi învăţa din greu şi astfel voi uita de dorul de cei dragi." Dar oricât a încercat, nu a putut trece peste dorul de casă. Nu putea mânca, nu putea dormi fără să-i viseze pe cei de acasă *şi* nu putea învăţa aşa cum învăţase la colegiul Arbois. Totul era nou şi straniu, iar el nu se putea obişnui cu schimbarea.

- Dacă aş putea doar să simt mirosul curţii tăbăcăriei, îi spuse prietenului său într-o zi, poate că m-aş vindeca de dor. Dar prin apropiere nu exista nici o tăbăcărie. După câteva săptămâni, supraveghetorul lui se temu ca nu cumva Louis să se îmbolnăvească, aşa că le scrise părinţilor băiatului. Câteva zile mai târziu, cineva îl chemă pe Louis şi-i spuse:

- Te aşteaptă cineva jos. Neştiind cine era, se duse la locul de aşteptare şi văzu un om cu capul aplecat stând la o masă. Dintr-o singură privire Louis îşi recunoscu tatăl. Cu un strigăt de bucurie fugi către el, înţelegând că tatăl lui a venit după dânsul.

Cu siguranţă domnul Pasteur a fost la fel de nefericit din cauza despărţirii. Aşa că cei doi se întoarseră în sat şi Louis se hotărî să studieze pentru a deveni un artist în loc de profesor. Demonstrase deja că are un talent deosebit pentru desen şi se părea că e potrivit pentru munca asta. Se înscrise din nou la colegiul Arbois şi se apucă de lucru la tablouri, într-un timp scurt avansa foarte mult şi profesorul nu mai avea ce să-1 înveţe. Avea destulă educaţie pentru a deveni un artist de succes.

încă o dată directorul colegiului încercă să-1 sfătuiască pe Louis în legătură cu viitorul lui.

- Arta e frumoasă, spuse el, dar eu cred că tu poţi fi mai mult decât un artist. încearcă din nou să-ţi continui studiile, pentru că vei reuşi cu siguranţă.

Nu după mult timp, Louis se înscrise la un colegiu aproape de casă, într-un orăşel în care tatăl

lui mergea deseori să cumpere şi să vândă piei. Ştia că vizitele tatălui îi vor da curaj. în plus, era acum destul de matur ca să înţeleagă că într-o zi va fi nevoit să dea piept cu lumea de unul singur. Astfel că era hotărât să reuşească.
Louis se arătă foarte interesat de studiile lui de la noua şcoală. Ii plăcea să facă experimente cu substanţe chimice şi într-o zi făcu primul experiment ştiinţific, extrăgând fosfor din oase. Mai târziu, când ajunse profesor, îi încuraja mereu pe elevi să demonstreze cele învăţate din cărţi printr-un experiment.
înainte să devină profesor, băiatul trebui să meargă la nişte cursuri în Paris. Aşa că se întoarse a doua oară în acel oraş şi intră la şcoală. Nu mai suferea de dorul de casă pentru că era hotărât să se pregătească pentru a fi profesor de ştiinţe şi era conştient că trebuia să înveţe mult şi din greu pentru a-şi îndeplini visul. Adesea le scria părinţilor şi surorilor povestindu-le despre viaţa la Paris şi despre experimentele lui.
într-o zi, după mai multe experimente, Louis făcu o descoperire care atrase atenţia oamenilor de ştiinţă din alte ţări. Veştile succesului ajunseră şi la familia Pasteur, unde cei dragi se bucurară. Dar Louis nu deveni mândru în urma reuşitei lui şi nu se opri din lucru. El continuă să încerce să facă şi alte descoperiri.
Pe vremea aceea se credea că unele creaturi cum ar fi muştele sau albinele creşteau în mod misterios din aer. Louis ştia că acest lucru nu poate fi adevărat, pentru că fiinţele vii

nu se formau în gol. Aşa că dovedi prin experimente că acele credinţe erau doar superstiţii. Pe lângă asta, descoperi că acrul conţine milioane de organisme minuscule numite microbi care nu pot fi văzute cu ochiul liber. El a demonstrat că microbii, prea mici pentru a fi văzuţi fără un microscop, erau cauza unora dintre cele mai periculoase boli la oameni sau animale. A făcut multe experimente pentru a dovedi aceste lucruri. Apoi a găsit o cale pentru a împiedica suferinţa şi moartea cauzate de bolile răspândite de microbi.
Francezii începeau să-şi dea seama că Louis Pasteur era un mare om. Când vitele sau oile lor erau ameninţate de vreo boală, ei îl chemau să afle care era cauza şi să împiedice boala să se răspândească. El mergea mereu unde era chemat pentru că era prietenul ţăranilor şi dorea să ajute.
într-o zi fu chemat în sudul Franţei. De data aceasta era rugat să-i salveze pe oamenii din acele locuri de la sărăcie. Aceştia trăiau de pe urma creşterii viermilor de mătase care începuseră să moară cu miile. O boală ciudată de care nu mai auziseră le ameninţa afacerea. Louis nu mai studiase viermi şi nu ştia nimic despre obiceiurile lor. Dar răspunse apelului de ajutor şi plecă să vadă dacă îi poate ajuta. Mai întâi studie viermii de mătase. Apoi află care era cauza bolii care îi omora. Făcu experimente luni întregi înainte să găsească o soluţie. Dar până la urmă fu onorat chiar de regele şi regina Franţei pentru că împiedicase o ruinare financiară.
Pe măsură ce îmbătrânea, Louis Pasteur se gândea din ce în ce mai mult la modalităţi de a-i ajuta pe oamenii bolnavi. Află secretul pasteurizării, secret care veni ca o binecuvântare asupra lumii pentru că prevenea multe îmbolnăviri.
Dar boala misterioasă a cărei cauză îl bântuia era rabia. Nimeni nu găsise nici o cale pentru tratarea cu succes a acestei boli. Oamenii şi animalele afectaţi sufereau o agonie

cumplită şi nu exista nici un leac. Louis se decise să găsească leacul. începu să studieze boala făcând experimente pe iepuri şi câini bolnavi de rabie. Trebuia să se poarte cu grijă ca să nu fie muşcat. După multe teste, descoperi o cale de a preveni îmbolnăvirea animalelor care erau muşcate. Apoi dori să vadă dacă experimentul funcţiona şi pe oameni. Temându-se că va fi un experiment periculos, se gândi că nu va pune viaţa nimănui în pericol şi va experimenta pe el însuşi. Intenţiona să se lase muşcat de un animal turbat şi apoi să se supună aceluiaşi

tratament care avusese succes pe animale. Dar înainte să se apuce de treabă, fu chemat de urgenţă să trateze un băieţel de nouă ani care fusese atacat de un câine turbat pe drumul de la şcoală. Părinţii băiatului auziseră de reuşita experimentului cu animalele bolnave şi credeau că Louis e în stare să salveze viaţa băiatului lor, astfel că îl duseră la Paris şi Louis se ocupă de cazul lui. Tratamentul dură câteva săptămâni. In tot acest timp Louis îl îngriji pe băiat cu cea mai mare atenţie. Până la urmă, băiatul fu vindecat şi se întoarse acasă.
Acesta fu un mare triumf pentru Louis. După aceea a fost chemat şi de alţi oameni care fuseseră muşcaţi de lupi turbaţi sau alte animale. Unii oameni veneau chiar din alte ţări pentru a fi vindecaţi.
Louis Pasteur a trăit până la şaptezeci şi doi de ani şi până în ultima clipă a căutat mereu să-i ajute pe oameni. A primit cele mai mari onoruri din partea conducătorilor Franţei şi multe aprecieri din partea altor ţări. Dar mereu a rămas acel om liniştit, energic şi săritor, gata să dea o mână de ajutor oriunde era nevoie.
66

CAPITOLUL IX

BĂIATUL CARE A TRADUS BIBLIA ÎN MULTE **LIMBI**

„ *Oricât de sărac şi de modest s-ar naşte, Slavă Domnului! Un om poate să se ridice! "*
A\

NTR-0 vâlcea de la marginea satului Paulers Pury, Northamptonshire, Anglia, se găsea o căsuţă în care trăiau un ţesător sărac şi tânăra lui soţie. într-o zi de toamnă târzie din anul 1761, casa lor umilă fu luminată de naşterea unui fiu pe care îl numiră William.
Timp de şase ani râsetele micului William Carey şi năzbâtiile lui copilăreşti au adus fericire în acea casa sărăcăcioasă din vâlcea, în timp ce tatăl lui muncea de zor la războiul de ţesut sau în grădina din apropiere. Apoi, într-o zi, toată mobila fu încărcată într-o căruţă şi descărcată în faţa uşii şcolii care se afla în vârful dealului. Micuţul William înţelese că tatăl lui, domnul Edmund Carey, avea să devină viitorul învăţător din sat şi că astfel va putea să meargă la şcoală.
în acele vremuri nu exista o şcoală publică gratuită pentru toţi copiii din sat. Doar puţini dintre ei aveau privilegiul să primească o educaţie fără să plătească nimic. Pentru că tatăl lui William era unul dintre oamenii educaţi ai satului, ştiind să citească, să scrie şi să socotească, a fost ales să ia locul învăţătorului care se mutase din sat într-un alt oraş.
Şcoala era de fapt şi casa în care locuiau învăţătorul şi familia lui. O cameră a clădirii era transformată într-o sală de clasă. Aici, copiii care veneau să înveţe nu aveau bănci.
67

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

Singurele piese de mobilier din clasă erau nişte laviţe formate din trei lespezi. Dar în ciuda acestor neajunsuri, micul William şi colegii lui au învăţat să citească, să scrie şi să calculeze. Tot aici învăţară şi catehismul, care făcea parte din educaţia lor religioasă.
Dar William era elev şi în afara şcolii. îi plăcea să citească din cartea deschisă a naturii, iubind plantele, insectele şi păsările care trăiau în libertate. Deseori făcea plimbări lungi prin pădurile din jurul satului, prin câmpiile prăfuite sau prin pajişti în căutarea florilor sălbatice sau a păsărilor. Mama lui, înţelegându-i dragostea pentru natură, îl lăsa să-şi umple camera cu o colecţie de fiinţe interesante pe care băiatul le îndrăgea. Urmărindu-le cu atenţie, învăţă repede despre obiceiurile păsărilor, ale insectelor şi ale plantelor pe care le studia. Cât era încă băiat, a fost recunoscut ca fiind persoana cea mai bine informată din sat în materie de natură, pentru că, ori de câte ori cineva găsea o pasăre sau o floare necunoscută, sătenii spuneau:
- Du-o la Bill Carey. El îţi va spune ce-i cu dânsa.
Pentru că era mic de statură, William trebuia să se caţere în copaci ca să-şi urmărească prietenele necuvântătoare. într-o zi, urcând pe un copac mai noduros, căzu jos şi se lovi. Fu

nevoit să stea la pat câteva zile, dar primul lucru pe care îl făcu după ce se vindecă fu să urce din nou în acel copac, de data aceasta cu succes. El credea în expresia „Eu pot". Dacă ceva nu-i reuşea din prima, atunci continua să încerce până când reuşea.
William nu-şi petrecu toată copilăria la şcoală sau la joacă. El era cel mai mare dintre fraţi şi primul care începu să ajute la greutăţile familiei. El căra apa pentru casă de la izvorul de la poalele dealului şi aduna lemne de foc prin pădurile de la marginea satului. Aceste sarcini îl duceau pe cărările naturii, iar el era mereu cu ochii-n patru ca să descopere secretele ei. Uneori o lua şi pe sora lui mai mică

împreună cu dânsul ca să-i arate vreo plantă rară pe care o găsise sau ca să culeagă flori sălbatice.
William era încă un copil când unchiul lui, **Petru** Carey, s-a întors în sat după o absenţă de mai mulţi ani. El fusese soldat în lumea nouă, America, şi avea multe poveşti interesante de spus despre indienii canadieni, despre războiul cu francezii şi capturarea oraşului Quebec, precum şi despre aventurile sale pe marea învolburată. Ascultând aceste poveşti, William îşi dori să ştie mai multe despre tărâmurile de dincolo de ocean şi despre popoarele acelea ciudate. Deja îşi arătase talentul în studiul limbilor străine, memorând pagini întregi de cuvinte străine.
Când William era flăcău, cărţile nu erau atât de numeroase. Citise mai mult cărţi ştiinţifice sau jurnale de călătorie. Băiatul vorbea atât de des despre Columb şi descoperirea Americii încât prietenii lui îl porecliră după eroul lui. Deşi întâmplările adevărate îl interesau mai mult decât poveştile imaginare, aventurile lui Robinson Crusoe îl fermecară la fel cum se întâmplă cu toţi copiii acelei generaţii şi până în timpurile noastre.
Toate acestea nu înseamnă că William nu a făcut nimic altceva decât să înveţe cât a fost copil. în jocul de-a prinsa era numit la fel de des ca orice alt băiat. îi fugărea pe ceilalţi până îi prindea pe toţi. Ani mai târziu, în îndepărtata Indie, el urmă regulile acestui joc pentru a-şi îndeplini munca de-o viaţă.
Uşa şcolii se închise în urma lui William când acesta avea doar doisprezece ani, pentru că trecuse toate clasele şi părinţii lui era prea săraci ca să-1 trimită să-şi continue studiile în altă parte. Sosise clipa în care trebuia să înceapă să muncească pentru a-şi câştiga existenţa şi să devină bărbat. Dar asta nu însemna că trebuie să se oprească din învăţat. **Era** dispus să-şi îmbogăţească cunoştinţele ori de câte ori avea un

moment liber şi o carte bună de citit. Şi pentru că ştiuse să profite de şansele lui, era pregătit să devină profesor la colegiu atunci când a apărut un asemenea post la primul colegiu din India.
Dar William nu se gândise deloc la meseria de profesor atunci când plecase de la şcoală. El plănuise să ajungă cultivator sau grădinar, la fel ca unchiul lui, Petru. Iubea plantele şi era nerăbdător să cultive pământul şi să culeagă legume şi fructe. Timp de doi ani urmărise plugul dând brazde şi supraveghe creşterea grădinii sale. Dar în acea perioadă suferise atât de des de insolaţie încât cu greu mai putea dormi nopţile. Până la urmă tatăl lui se hotărî să-1 pregătească pentru altă meserie. Aşa că îl trimise să lucreze pentru un cizmar care trăia într-un sat vecin.
William urma să lucreze şapte ani în slujba cizmarului ca să înveţe meserie. Tinerii lucrau adesea prin asemenea locuri pentru a învăţa o meserie şi primeau numele de ucenici, în acelaşi loc mai lucra un băiat mai mare decât William, Ioan Warr, împreună cu care petrecu mult timp. Ioan era un tânăr serios şi bun la suflet, de aceea şi-a făcut timp ca să-1 înveţe pe William meseria de cizmar. Tot el îl ajută pe tânărul lui prieten să-L descopere pe Isus şi să-L accepte ca Salvatorul său, lucru care se dovedi cea mai mare şi mai fericită descoperire din viaţa lui.

în timpul liber, William obişnuia să citească cărţile din biblioteca şefului lui. într-o zi găsi într-un comentariu la Noul Testament nişte litere ciudate şi se gândi că trebuie să fie o limbă străină. Dar nimeni de acolo nu ştiu să-i spună ce înseamnă. Hotărât să afle înţelesul lor, William le copie cu grijă şi le duse acasă la următoarea lui vizită la Paulers Pury. Acolo găsi un om despre care se ştia că fusese student la limbi străine. Arătându-i literele, îl întrebă:
- Ştii ce limbă e asta?
- Da, răspunse bărbatul, e greacă.

Apoi îi dădu lui William prima lui lecţie de greaefl Băiatul mai studia şi ebraica, italiana şi olandeza şi învăţ;! li folosească toate aceste limbi. Toate acestea le făcu în timp ce lucra ca simplu cizmar într-o prăvălie micuţă.
Când William ajunse la vârsta maturităţii, continuă să lucreze la cizmărie, dar începu să predice şi Biblia în sătucul în care trăia. Uneori vizita şi alte sate şi predica şi acolo. în această perioadă începu să se gândească mult la oamenii care trăiau în ţările în care adevăratul Dumnezeu nu este cunoscut. El credea că şi aceştia trebuie să audă Cuvântul lui Dumnezeu. Se apucă să studieze locaţiile geografice ale altor ţări şi până la urmă desenă o hartă uriaşă pe care o atârnă pe peretele atelierului. Harta stătea acolo în fiecare zi în care el meşterea încălţămintea, amintindu-i de milioanele de oameni care mureau fără să fi ştiut deloc despre Isus Hristos, Salvatorul lor.
William nu numai că se gândea mereu la păgâni, el şi vorbea despre dânşii. Alţi pastori din acea vreme considerau că este o prostie să încerce să-i convertească pe păgâni la creştinism. Dar până la urmă câţiva dintre ei şi-au dat seama că William are dreptate. Au început şi ei. să creadă că Dumnezeu vrea ca ei să îi ducă învăţămintele la fiecare popor. William spuse că el se va duce ca misionar dacă biserica îl va trimite. Aşteptă câţiva ani, sperând să meargă în insulele din Pacificul de sud. în aceşti ani lucră din greu ca cizmar pentru a-şi întreţine familia, studiind limbile străine şi ţinând predici în fiecare duminică.
într-un sfârşit auzi că se caută o persoană care să plece în India să facă muncă misionară. William Carey era pregătit să accepte acest post. Luându-şi soţia şi cei patru copii, plecă din Anglia cu vaporul pe 13 iunie 1793. Călători pe mare cinci luni de zile. Vasele cu pânze nu erau rapide şi, în plus, trebuiau să ocolească tot continentul african prin sud, peni ni

că în acel secol nu se ştia nici un alt drum mai scurt spre India.
Când ajunseră într-un final în India, William Carey află că prima lui sarcină era să înveţe limba de acolo pentru a le putea spune oamenilor despre adevăratul Dumnezeu şi calea spre mântuire. Astfel că se apucă să studieze limba principală care se vorbea în acea parte a Indiei. Această limbă se numeşte bengaleză. Află curând că oamenii de acolo vorbesc limbi diferite în diferite părţi ale ţării şi că el va trebui să le ştie dacă va dori să călătorească şi să predice Biblia. De îndată ce învăţă limba bengaleză destul de bine ca s-o înţeleagă, se puse pe tradus Biblia cuvânt cu cuvânt în acea limbă. Ce sarcină dificilă a fost asta! Dar el nu renunţă, ci continuă până când şi ultimul verset fu tradus din engleză în bengaleză.
Când William fu gata să publice prima Biblie într-o limbă indiană află că avea nevoie de mulţi bani pentru a face asta. Şi el nu-i avea. Dar nu-şi pierdu speranţa şi nu trecu mult timp până când un prieten care îi cunoştea problema îi dărui o tiparniţă. Cât de fericiţi au fost William şi ajutoarele lui când au montat tiparniţa şi au învăţat cum s-o folosească! Lucrară cu atâta dăruire la tiparniţă încât unii dintre vecinii lor bengalezi, privindu-i, crezură că maşinăria aceea este idolul lor. Habar nu aveau că acel lucru va contribui la eradicarea idolatriei în India.
După şapte ani petrecuţi în India, William putea vorbi în bengaleză atât de fluent încât fu

rugat să o predea în cadrul primului colegiu din ţară. El şi prietenii lui indieni au scris o gramatică şi alte manuale în acea limbă cu scopul de a fi folosite în şcoală. în tot acest timp, William a continuat să înveţe şi alte limbi indiene, astfel încât peste puţin timp preda trei dintre ele la colegiu.
Dar studierea limbilor, munca de profesor la colegiul din Calcutta şi predicarea Bibliei grupurilor de păgâni nu erau

singurele ocupaţii ale lui William Carey. El găsi timp sa lucreze şi în grădina de lângă casă. Aici, printre florile şi plantele lui, petrecu multe ore fericite. Urmări păsările şj insectele acelei ţări şi le studie obiceiurile. Această ocupaţie din aer liber îl ajuta să fie mai sănătos şi mai puternic pentru munca din birouri. Se spune că multe dintre plantele care se pot găsi azi în regiunea bengaleză provin din seminţele care au fost duse de vânt şi de păsări din grădina lui William Carey. Mulţi vizitatori din alte ţări au avut plăcerea să se plimbe prin grădina acestui prim misionar, a cărui dragoste pentru natură s-a stins odată cu el.
Deşi William preda de mulţi ani la colegiu şi lucra aproape zilnic în grădină, el nu uită de marea lui dorinţă care 1-a făcut să-şi părăsească ţara şi să vină într-un loc păgân. Şi an după an el continuă să lucreze la marea sarcină pe care şi-a dorit s-o îndeplinească. Această sarcină era realizarea unei Biblii în limbile poporului indian. Erau atât de multe limbi, încât oricine altcineva probabil că s-ar fi dat bătut. Dar William nu a renunţat niciodată. Ca rezultat al muncii sale, a avut bucuria să vadă Biblia tipărită în şase limbi diferite. Apoi continuă, şi pas cu pas reuşi să traducă Noul Testament şi o parte din Vechiul Testament în alte cinci limbi, întregul Noul Testament în alte optsprezece limbi şi Evangheliile în alte cinci, adunându-se astfel treizeci şi patru de limbi în care traduse toată Biblia sau o parte din ea. Ce muncă minunată a unui singur om!
Pe lângă faptul că a dăruit Biblia milioanelor de indieni, William Carey a avut şi bucuria de a-şi dărui cei trei fii ca misionari printre păgâni. Aceştia crescură animaţi de dragostea pentru munca ce îl făcuse pe tatăl lor să plece de acasă spre un tărâm neprietenos şi ciudat. Aveau acelaşi spiiii creştinesc care făcuse din viaţa tatălui lor o adevărată binecuvântare pentru această lume.

J

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată
După patruzeci şi unu de ani în India, mai mult de jumătate din viaţă, William Carey se opri din munca lui şi muri pe acele meleaguri. Dar nu înainte de a face munca mai uşoară pentru misionarii care aveau să-1 urmeze în acele locuri, pentru că aceştia aveau să găsească Biblia scrisă în limbile acelui popor.

CAPITOLUL X
BĂIATUL CARE PUNEA ÎNTREBĂRI DIFICILE

E

RA primăvară în Milan, Ohio şi familia Edison plănuia să crească gâşte, aşa că luară o gâscă bătrână şi o puseră pe cuib, sperând că va cloci un cârd de puişori. Micul Al, care avea şase ani, se uita la ei cum puneau ouăle în cuib şi întreba mereu cum se vor preschimba acele ouă în pui de gâscă. Răspunsurile pe care le primi nu-1 mulţumiră deloc, aşa că se hotărî să afle adevărul de unul singur. Pe furiş, a început să strângă provizii şi să le ducă lângă cuib, apoi fugări gâscă şi se aşeză el pe cuib în locul păsării. Intenţiona să vadă „cum se face" şi îşi luă destule provizii cât să rămână la locul lui până ce experimentul va da răspunsul aşteptat. Cât de dezamăgit se simţi atunci când părinţii îl descoperiră pe cuib şi îi stricară planurile!
Micul Al punea întotdeauna întrebări dificile, care încuiau pe oricine. Uneori tatăl lui, enervat de curiozitatea fiului său, era obligat să recunoască că nu ştie să răspundă corect la întrebări. Atunci copilul întreba nevinovat:
- De ce nu ştii să răspunzi?
De la un cuib de gâscă până într-un laborator e drum lung. Dar băieţelul care îşi întinse rochia peste ouăle gâştei ca să le ţină cald (băieţeii de şase ani purtau rochiţe în anul 1853) deveni un bărbat ale cărui invenţii minunate îi aduseră renume internaţional.
Oricât de ciudat ar părea, mulţi oameni credeau că micul Al nu e prea deştept dacă pune asemenea întrebări pe

care ei le considerau stupide. Uneori, când era copil, simţea că tatăl lui îl credea cam prostuţ şi se întreba dacă era într-adevăr aşa. Acest lucru începu să-1 îngrijoreze mai ales după ce părinţii lui se mutară din Milan, Ohio, unde el se născuse pe data de 11 februarie 1847, la Port Huron, în Michigan, şi îl înscriseră la şcoala publică din Huron. Deşi avea deja şapte ani, el nu făcu nici un progres la învăţătură şi după trei luni îl auzi din greşeală pe învăţător spunându-i inspectorului şcolar că nu are rost să-1 mai ţină la şcoală. Cu inima sfărmată, copilul alergă acasă şi-i spuse mamei ce auzise. Până atunci nu destăinuise nimănui temerile lui, pentru că ştia că mama lui crede în el şi el nu suporta gândul ca ea să afle că are un fiu retardat. Dar acum ştia că avea să afle. Aşa că se hotărî să fie primul care îi dă vestea cea tristă.
Doamna Edison era o mamă desăvârşită. Bineînţeles că avea încredere în fiul ei. Ea ştia că nu e prost. Ştia că poate să înveţe. Fusese profesoară înainte de a se mărita cu domnul Edison şi îi înţelegea bine pe băieţei. Astfel că îl linişti pe băiatul ei şi-1 asigură că îl va ajuta să înveţe. De atunci, Al nu se mai întoarse la şcoala publică, ci studie acasă împreună cu mama lui şi învăţă repede să scrie, să citească şi să calculeze. Făcu progrese mari, iar la vârsta de nouă ani începu să-şi demonstreze interesul pentru electricitate şi ştiinţă. Sfătuit de mama lui, citi câteva cărţi istorice până la doisprezece ani. Interesul lui pentru electricitate şi ştiinţă continuă să crească şi începu să citească cu entuziasm despre aceste subiecte. Când ajungea la capitole dificile sau neinteresante, nu sărea peste ele, ci o ruga pe mama lui să i le explice. Ani mai târziu, când ajunse inventator, spuse:
- Mama m-a ajut să devin ceea ce sunt. A fost atât de loială şi de încrezătoare în mine. Iar eu simţeam că trebuie să trăiesc pentru ea şi să n-o dezamăgesc. Dar nu a fost aproape de mine pentru mult timp, dar în acea perioadă a avut asupra mea o influenţă care a durat toată viaţa. Nu pot să uit

niciodată binele învăţăturilor ei. Dacă n-aş fi avut aprecierea şi credinţa ei în momentele critice din viaţa mea, nu aş fi ajuns niciodată inventator.
Când împlini unsprezece ani, Al începu să Iu-neliniştit acasă şi îşi dori să-şi ia o slujbă şi să se apuce de lucru. Dar mama lui nu fu de acord cu planul lui, considerând că e încă prea tânăr ca să fie salariat. După un timp, însă, băiatul reuşi să o convingă şi îşi depuse cererea de angajaiv pe postul de vânzător de ziare pe trenul care lega oraşul său de Detroit. în timp ce aştepta ca cererea să fie acceptată, vându ziare pe stradă, pentru că era de părere că nu contează cât de

umilă este munca pe care o faci, atâta timp cât e cinstită.
în timp ce-şi vindea ziarele pe tren, Al îi cunoscu pe oamenii care lucrau la calea ferată - inginerii, conductorii şi agenţii depoului. îi auzea cum făceau schimb de veşti la fiecare oprire şi se gândi să tipărească un ziar special pentru ei. Deşi nu lucrase niciodată la o tipografie, credea că poate să tipărească un astfel de ziar. Aşa că îşi cumpără o tiparniţă la mâna a doua şi învăţă cum s-o folosească. Apoi puse maşinăria într-un compartiment nefolosit din trenul poştal şi începu să tipărească primul ziar editat pe un tren în mişcare. Numi ziarul „Crainicul Săptămânal" şi îşi ţinu mereu ochii şi urechile deschise ca să afle destule informaţii să-şi umple coloanele ziarului în fiecare săptămână. Vindea copia cu trei cenţi şi făcea abonamente lunare cu opt cenţi. Lista lui de abonaţi crescu la cinci sute şi pe lângă aceste copii mai scotea încă vreo două sute pentru a le vinde pe tren. în patru ani câştigă două mii de dolari, pe care îi dădu părinţilor lui.
Dar Al nu era mulţumit să facă aceeaşi muncă în fiecare zi. Vroia să înveţe să facă şi alte lucruri. Aşa că îşi angaja nişte băieţi să-1 ajute şi, pe când aceştia îi vindeau ziarele, el rămânea în „biroul tipografiei" ca să ^ facă experimente cu telegrafia şi cu alte substanţe chimice. într-o

zi, pe când făcea un experiment, trenul trecu peste o şină deformată şi se clătină atât de tare, încât o sticlă de fosfor căzu pe jos. înspăimântat, Al văzu flăcările urcând şi aprinzând lemnăria trenului. încercă să le stingă, dar nu reuşi deloc. Atunci conductorul intră în compartiment şi-i veni în ajutor. în scurt timp stinseră focul, apoi conductorul se întoarse spre Al şi-1 luă la scuturat. îl lovi aşa de tare peste cap, încât acesta rămase surd de o ureche. Apoi, când trenul opri în gara Mt. Clemens, deschise larg uşa şi aruncă toate lucrurile lui Al pe peron. Al îşi adună lucrurile şi plecă şi nu mai tipări niciodată ziarul pe tren. Băiatul stătuse năucit şi ponosit pe peron, uitându-se la grămada lucrurilor lui şi la trenul care se îndepărta.
Dar Al nu era omul care să se lase bătut. El nu renunţă să vândă ziare, reviste, bomboane, alune şi alte mărunţişuri pe tren. Totuşi, îşi instala tiparniţa acasă şi îşi ţinu materialele experimentelor departe de conductor.
într-o zi, pe când trenul era oprit în gara din Mt. Clemens şi el discuta cu agentul, îl văzu pe Jimmy, copilul de doi ani al agentului, sărind de pe peron în mijlocul căii ferate tocmai când un tren de marfă se apropia. Simţind pericolul, Al sări după el şi trase copilul de sub roţile locomotivei. Tatăl recunoscător, fiind un operator de telegraf, îi promise, drept răsplată, să-1 înveţe să primească şi să trimită mesaje prin fir. Acest lucru îl încântă pe Al. Astfel că, timp de trei luni, se oprea la Mt. Clemens de patru ori pe săptămână în drum spre casă, pentru a învăţa despre telegrafie, iar la sfârşitul acestei perioade ştia tot atâtea cât operatorul. Apoi se înscrise pentru postul de operator de noapte în oraşul său natal şi, deşi era atât de tânăr, primi slujba.
Operatorul de cincisprezece ani era atât de dornic să-şi facă experimentele în timpul zilei, încât adormea destul de des la locul de muncă, aşa că până la urmă îşi pierdu postul din gara Port Huron. La fel îşi pierdu şi următoarea slujbă,

făcând experimente în loc să se ocupe de treburile lui de la serviciu. Mintea lui iscoditoare continuă să-1 împingă mai departe şi nu renunţă la experimente, învăţând din ce în ce mai mult, până când planurile unor invenţii începură să 86 contureze. Dacă ar avea bani să le realizeze! Dar era mereu în lipsă de bani, pentru că îi investea în cărţi de la anticariate şi în materiale pentru experimente, şi în plus mai trimitea şi bani acasă. Continuă să fie un mare cititor al cărţilor şi revistelor ştiinţifice şi încerca să facă mereu cât mai multe economii ca să şi le cumpere mereu. într-o zi cumpără la o licitaţie un teanc imens de numere ale „Revistei Nord-americane" pentru doi dolari şi, pe când le ducea acasă de la biroul în care lucra până la

trei dimineaţa, fu confundat cu un hoţ de către un poliţist. Neauzind ordinul poliţistului de a se opri din cauza urechii lui surde, Al îşi dădu seama de pericol numai când simţi un glonţ trecând pe lângă capul lui.
- Dacă aş fi fost un trăgător mai bun, spuse poliţistul, ai fi fost mort.
Aflându-se în Boston când avea douăzeci de ani, Al îşi scoase primul brevet de invenţie. Dar invenţia se dovedi nefolositoare, astfel că se hotărî să nu mai inventeze niciodată ceva care nu putea fi apreciat de toţi oamenii. Lucra noaptea la telegraful Western Union şi dormea foarte puţin ziua, petrecându-şi timpul în biblioteca publică, în anticariate sau în laborator. întorcându-se într-o dimineaţă de la lucru la ora trei, aduse cu el nişte cărţi despre electricitate şi le citi nerăbdător până la micul dejun. Era atât de entuziasmat de ceea ce citise încât îi spuse deodată colegului de cameră:
- Adam, am atâtea de făcut şi viaţa e aşa de scurtă, încât am să mă grăbesc. Şi spunând acestea, începu să alerge ca un nebun spre restaurant.
Sosi timpul pentru Al să-şi facă un laborator propriu, aşa că plecă din Boston şi se duse în New York să-şi caute de lucru. Mai multe nopţi dormi pe o bancă în parc şi **într-uni**

din zile nu avu nimic de mâncare. într-o dimineaţă intră în biroul companiei Gold and Stock Indicator de pe Wall Street. Indicatorul bursier se stricase şi nimeni nu găsea cauza.
- Cred că pot s-o repar, îi spuse Al patronului şi într-adevăr o repară foarte repede. Patronul fu încântat şi se oferi să-i plătească trei sute de dolari pe lună dacă va avea grijă de acel indicator. Oferta i se păru foarte bună lui Al, dar răspunse cu calm că nu va accepta poziţia dacă nu va primi o parte din salariul acelei luni în semn de credinţă. De fapt, avea nevoie de bani pentru mâncare, pentru că era flămând de treizeci de ore.
Al descoperi curând că indicatorul nu era prea fiabil, aşa că se apucă să lucreze la un instrument mai de încredere. Reuşi cu succes şi preşedintele companiei îl întrebă cât vrea pentru munca lui. Se gândi să ceară cinci mii de dolari, dar se hotărî să lase compania să facă prima ofertă, şi când preşedintele vorbi de suma de patruzeci de mii de dolari, el acceptă tăcut. Urmându-şi judecata, câştigase treizeci şi cinci de mii de dolari.
In sfârşit, tânărul Edison avea un laborator al lui. Şi toată lumea ştie cât de bine s-a folosit de el în anii care au urmat. Munca lui neostenită în laborator a avut ca rezultat inventarea unor lucruri minunate. Becurile electrice care ne luminează casele au fost posibile după treisprezece luni de experimente continue. Când un lucru nu mergea, încerca altul, şi altul, până găsea cheia reuşitei experimentului. Foarte multe lucruri le datorăm muncii acestui om cu adevărat mare: aparatele de fotografiat, filmele, părţi ale telefonului, bateriile, unele dispozitive electrice şi multe altele.

CAPITOLUL XI

BĂIATUL A CĂRUI FAIMĂ A CRESCUT ÎNTR-O GRĂDINĂ

Şi Natura, bătrâna doică,
Luă copilul în braţe,
Spunând: „Uite o carte cu poveşti
Pe care a scris-o Tatăl pentru tine."
„Vino, plimbă-te cu mine", spuse ea, „Prin locuri neumblate;
Şi citeşte ce e necitit Din cartea Domnului."
Şi el se duse departe, departe,
însoţit de Natură, bătrâna doică,
Care îi cânta zi şi noapte

Melodiile universului.
Şi când drumul părea lung,
Sau inima i se deznădăjduia,
Ea cânta un cântec şi mai frumos,
Sau îi spunea o poveste şi mai frumoasă.
Longfellow
într-o casă mare, de cărămidă, la oarece distanţă de drumul care duce în satul Lancaster, Massachusctts, inii a
81
Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată
fericita familie Burbank. Erau deja în acea locuinţă doisprezece băieţi şi fete când, pe 7 martie 1849, se mai născu un băieţel care era sortit să devină renumit.
Lângă casă se afla o grădină cu flori care era mândria doamnei Burbank. Când Luther crescu destul de mare ca să meargă de-a buşilea, mama lui îl lua cu ea în grădină ca să admire bobocii frumoşi. El niciodată nu a rupt petalele colorate ale florilor aşa cum fac de obicei copiii, ci din contră, dacă vedea o petală căzând, încerca să o pună la loc. într-o zi văzu o pasăre colibri strângând polen dintr-un frumos cerceluş. Temându-se că pasărea va distruge floarea, copilul o prinse între degeţelele lui şi alergă la mama lui, plângând:
- Pasărea papă floarea! Pasărea papă floarea! Dar îi dădu drumul numaidecât când mama lui îi explică faptul că natura a pus florile acolo ca păsările să se hrănească din ele. După aceea urmărea cu încântare albinele, fluturii şi păsărelele care zburau din floare în floare, adunând mâncare şi simţindu-se atât de bine printre bobocii înfloriţi.
Una dintre jucăriile preferate ale lui Luther când era copil era un cactus aşezat într-un ghiveci. Obişnuia să ducă floarea după el ca pe o păpuşă. într-o zi, se împiedică şi căzu, spărgând ghiveciul şi rupând cactusul, ceea ce îi întrista şi inimioara. Nu putem şti cât de bine a ţinut minte acest incident când a devenit matur, dar mult timp după aceea, după ce îşi stabili un renume internaţional de naturalist, petrecu zece ani ca să transforme o specie sălbatică de cactus de deşert într-o plantă fără spini care e foarte bună ca hrană pentru vite.
Luther prefera să se joace mai degrabă cu plantele decât cu alţi copii. Iubea nu numai florile cultivate care înfloreau din belşug în grădina mamei sale, ci şi bumbuşorii de pe marginea drumului, albăstrelele şi margaretele simple ale câmpului. Era îndurerat când îi auzea pe alţi oameni spunând despre margarete că sunt buruieni şi era decis ca
82
Băiatul a cărui faimă a crescut intr-o grădină
într-o zi să le facă să fie cunoscute ca flori frumoase şi respectabile, pe care oamenii să le primească în grădinile lor. Şi într-adevăr, una dintre realizările lui este transformarea margaretei de câmp într-o floare de grădină, pe nume margareta Shasta.
Primăvara devreme, Luther scotea din pivniţă bulbii uscaţi şi lipsiţi de viaţă şi-i punea în pământ. Apoi aştepta cu nerăbdare să vadă primul firicel verde care ieşea să întâmpine soarele şi-şi continua observaţiile până când bobocii se transformau în irişi, narcise aurii şi lalele stacojii.
Dar florile nu erau singurele plante care atrăgeau toată atenţia şi interesul lui Luther. Şi grădina cu legume făcea parte din cartea cu minuni ale naturii. Fiind copilul unui fermier, era obişnuit să plivească buruienele şi să secere porumbul aşa cum se face şi în ziua de azi. Dar pe lângă munca obositoare, el găsea plăcere în a urmări spectacolul vieţii pe care îl ofereau plantele. Când venea timpul alegerii seminţelor, el observă că acestea erau întotdeauna culese din cea mai mare şi mai coaptă roşie, din cel mai bun pepene, din cel mai frumos porumb - mereu din ceea ce era mai bun. Astfel, încă din copilărie a învăţat cel mai important principiu în cultivarea plantelor: principiul selecţiei. Şi anotimpul semănării era unul interesant pentru Luther. învăţă că unele seminţe sunt direct semănate pe pământ, în timp ce altele trebuie mai întâi îngrijite în răsadniţe şi apoi mutate în pământ, când razele soarelui au dezgheţat

pământul.
Fiind încă mic, Luther combina joaca cu munca. Când salata timpurie ieşea din pământ în forma unor litere verzi care formau cuvântul „Luther", nu trebuia să ghiceşti cine semănase salata. Dacă cineva găsea un castravete mare printre frunze, băgat într-o sticlă cu un gât atât de îngust încât lujerul abia reuşea să iasă, nu mai era nevoie să întrebe cine pusese castravetele în acea închisoare de sticlă ca să-i urmărească creşterea. Şi când iniţialele L. B. erau găsite

scrijelite cu cuţitul pe dovlecei, Luther vroia doar să vadă dacă acele litere vor creşte odată cu dovlecelul. într-o zi, după ce urmări o paradă a circului, Luther desenă pe dovlecei figurile unor elefanţi, lei, tigri şi alte animale de la circ, şi când dovleceii au crescut, au fost duşi la târg şi puşi la expoziţie, spre amuzamentul privitorilor.
Primul învăţător al lui Luther Burbank la şcoala din apropiere fu fratele lui mai mare, Herbert. Uneori, când zăpada era prea mare pentru picioruşele lui Luther, Herbert îl ducea la şcoală cu sania. Acolo, băiatul era foarte timid, sensibil şi prea ruşinos ca să se distreze şi să râdă cu ceilalţi copii. Dar cu timpul, el deveni liderul micii bande de băieţandri desculţi care căutau prin vâlcele şi pădurici proviziile de nuci şi fructe ale naturii. El ştia unde se ascundeau cele mai dulci căpşune din iarba vâlcelelor, cele mai mari afine în poienile pădurilor şi cele mai bune nuci şi alune.
Luther obişnuia să examineze muşchii şi lichenii care creşteau pe zidurile vechi de piatră şi-şi dorea să aibă o lupă ca să le vadă mai bine. Când a crescut destul de mare ca să câştige bani, unul dintre primele lucruri pe care şi le-a cumpărat din banii lui a fost un microscop. Cât de fericit a fost atunci să studieze natura şi să descopere frumuseţea florilor şi a muşchiului ascuns de ochiul liber! îi plăcea să citească în cărţi de ştiinţă şi să compare lucrurile scrise acolo cu cele pe care le descoperea el însuşi în şcoala naturii.
La cincisprezece ani, Luther s-a înscris la Academia Lancaster, unde şi-a continuat studiile pentru câteva ierni. Mergea pe jos câte trei kilometri pe zi ca să ajungă la şcoală şi înapoi, cam cât o oră de gimnastică. în lunile de vară lucra în Worcester, învăţând meseria de mecanic. Deşi prefera să muncească afară, în natură, murdărindu-şi mâinile cu pământ decât cu ulei, îşi dădu toată silinţa să facă o muncă bună la Worcester. Era atent la toate maşinăriile din atelier şi într-o zi

se gândi la o îmbunătăţire care l-ar fi ajutat mult pe patronul lui. Astfel că făcu un model şi i-1 prezentă şefului, care fu foarte încântat de sugestie şi se oferi să-i mărească salariul lui Luther. Cât de surprins trebuie să fi fost bărbatul când îl au/i pe Luther refuzându-i oferta şi explicâhdu-i că se întoarce la fermă ca să facă munca ce-i plăcea cu adevărat!
Nu poţi să ajungi un mare naturalist cu una cu două. Trebuie să înveţi foarte mult şi să ai răbdare pentru a face experimente. Dar primul experiment în creşterea plantelor al lui Luther Burbank îl făcu faimos, deşi era încă foarte tânăr. Citise un articol în ziarul local despre calitatea inferioară a cartofilor de atunci şi se gândi să înceapă experimentele pe cartofi. Astfel, când găsi un mănunchi de seminţe încă necoapte pe unul din cartofi se hotărî să-1 urmărească cu atenţie până când seminţele erau gata să se scuture. După atâta sârguinţă, se temu că îşi pierdu comoara, pentru că nu mai găsi mănunchiul când se duse să îl culeagă. Căutând cu grijă, îl găsi puţin mai departe de lujer, nevătămat. Din acel mănunchi strânse douăzeci şi şase de seminţe atât de mici, încât zece dintre ele erau mai mici decât un vârf de ac. Le păstră până în primăvară, apoi le plantă şi aşteptă toată vara ca să crească lujerii şi să formeze cartofii. Numai trei seminţe nu au dat roade. Celelalte au crescut aşa cum trebuie să crească o plantă de cartof, iar când sosi timpul culesului, Luther găsi câţiva cartofi în fiecare

cuib. îi luă pe cei dintr-un cuib şi-i duse la târgul agricultorilor din apropriere şi acolo se întâlni cu unul dintre cei mai mari experţi în seminţe din America, care se arătă interesat de experimentul lui. îl îndemnă pe Luther să continue experimentele pe acei cartofi şi-i promise că dacă vor fi la fel de buni la gust pe cât de bine arată, îi va cumpăra. După trei ani de teste, Luther îi trimise cartofii bărbatului şi primi o sută de dolari pentru produsele lui. Acel om numi cartofii „Burbank", în onoarea creatorului lor. Şi de atunci, peste cinci sute de milioane de baniţe- de

cartofi Burbank au crescut din acea sămânţă minusculă. Pentru că rezistau la frig mai bine decât orice altă specie de cartof, au fost introduşi în Irlanda, mare producătoare de cartofi, şi au fost primiţi cu încântare de către ţăranii irlandezi, a căror principală sursă de hrană era cartoful.

Nu la mult timp după aceste experimente de succes, Luther Burbank se hotărî să plece de acasă şi să se îndrepte spre un ţinut cu o climă mai călduroasă ca să-şi continue munca. Aşa că traversă continentul şi ajunse în California, stabilindu-se în Santa Roşa. Aici se îmbolnăvi şi trebui să-şi cheltuie toţi banii pe lucrurile necesare traiului. Pentru o perioadă, se refugie într-o casă părăsită şi făcu orice muncă ciudată care i se oferea-. Dar nu-şi pierdu speranţa şi se însănătoşi încetul cu încetul, până când reuşi să strângă bani şi să-şi cumpere nişte pământ pentru a se întoarce la munca lui.

Mai mult de cincizeci de ani trecură de când Luther Burbank dădu viaţă unei grădini de o frumuseţe rară la casa lui din sudul Californiei. în acei ani multe lucruri minunate avură loc acolo. Plante ciudate sosiră în acea grădină din grădinile regelui Italiei, altele din grădinile Japoniei sau din îndepărtata Siberie, Indie, Australie, Patagonie, Alaska, Noua Zeelandă, China şi America de Sud. Aceste plante au fost aduse pentru a fi învăţate să se obişnuiască cu noile condiţii de viaţă şi pentru a dobândi noi calităţi care să le facă mai folositoare pentru întreaga lume.

Sub supravegherea atentă şi răbdătoare a învăţătorului lor, Luther Burbank, unele dintre flori au reuşit să-şi schimbe culoarea petalelor, altele au renunţat la obiceiurile rele, altele şi-au dezvoltat un parfum minunat. Fructele acre au devenit dulci. Afinele necomestibile au devenit numai bune de mâncat. Şi unele alune au renunţat la „amărăciunea" lor. Milioane de plante, ierburi, flori, legume, grâne şi copaci au

trecut prin mâinile lui; din toate acestea el a selectat câteva pentru a le transforma în hrană sau ornamente frumoase.

Nu-i de mirare că acest om care a făcut atâtea minuni în lumea vegetală a primit denumirea de „Vrăjitorul plantelor". Dar pentru cei care îl cunoşteau mai bine, **Luther** Burbank a rămas mereu un om sincer, modest şi mereu preocupat în a-şi îndeplini cât mai bine misiunea pe care o avea pe pământ. Şi următoarele generaţii care vor urma vor fi îndatorate acestui muncitor sârguincios al cărui talent le-a împodobit grădinile, le-a îmbunătăţit fructele şi le-a făcut legumele mai gustoase. Despre el stă scris:

„El a petrecut ore obositoare cu Răbdarea; A stat cu lampa Geniului aprinsă în mână;
Sau a străbătut cetatea înţelepciunii
Şi a auzit strigarea paznicului, „Totul e bine";
Apoi a văzut bobocul îngheţat devenind
O graţioasă floare de zăpadă."

CAPITOLUL XII

BĂIATUL CUCERIT DE DRAGOSTE

rv

NTR-0 seară de noiembrie, doi băieţi se plimbau pe strada principală dintr-un orăşel din New England şi se opriră în faţa unui magazin pentru a se uita la obiectele expuse în vitrină. Cel mai mic dintre ei, care avea cam opt anişori, plânsese. în ciuda efortului fratelui său de a-i distrage atenţia cu un lucru interesant din vitrină, Dwight continua să lăcrimeze. Ce-i păsa lui de cuţite de vânătoare sau pietricele sau mingi de baseball când inima lui era frântă de dorul de casă?

în acea dimineaţă cei doi băieţi se despărţiseră de mama lor văduvă şi plecaseră de acasă, la o distanţă de treisprezece kilometri, ca să locuiască în orăşel pe timpul iernii şi să meargă la şcoală. îşi plăteau chiria făcând diferite munci după orele de şcoală. Dar Dwight nu mai fusese niciodată aşa de departe de casă şi nu mai simţise aşa o tristeţe adâncă. Fratele lui petrecuse câteva săptămâni în oraş şi era cât de cât obişnuit cu oamenii de aici.

Un bătrân se îndreptă şchiopătând spre ei; fratele lui Dwight spuse:

- Uite, vine un bărbat care îţi va da un cent.
- De unde ştii? întrebă Dwight neîncrezător.
- Pentru că dă câte un cent fiecărui băiat nou care vine în oraş.

Argumentul i se păru rezonabil, aşa că Dwight făcu un efort să-şi ascundă lacrimile şi se duse în mijlocul drumului

ca să fie sigur că bătrânul îl vede. Când omul se aproprie, si-opri şi întrebă:

- Acesta e un băiat nou venit, nu-i aşa?
- Da. Domnule, răspunse politicos fratele lui Dwighl. Tocmai azi a sosit.

Dwight se aştepta să-l vadă ducându-şi mâna hi buzunar şi scoţând un cent, dar în loc să facă asta, bătrânul îi dădu jos pălăria şi-i puse mâna tremurândă pe cap. Vorbi cu băieţii şi află de ce veniseră din sat. Apoi se uită în ochii înlăcrimaţi ai lui Dwight şi-i spuse despre Tatăl ceresc care îl iubeşte. Dwight simţi că bătrânul chiar ţine la el, de aceea ascultă în tăcere vocea lui groasă, uitând cu totul despre cent. Dar deodată străinul duse mâna la buzunar şi scoase un bănuţ nou-nouţ ca de aur şi i-l întinse. Apoi trecu mai departe.

Lui Dwight, acel bănuţ i se părea o avere. El nu cunoscuse fericirea pe care o simt alţi copii când taţii lor îşi îndeasă adânc mâna în buzunarul pantalonilor şi scot de acolo echivalentul a unei pungi cu bomboane sau a unei îngheţate. Tatăl lui murise când el avea numai patru ani, iar mama lui avea mereu nevoie şi de ultimul bănuţ pentru a-şi hrăni şi îmbrăca familia formată din şapte băieţi şi două fete. Nu-i de mirare că acel cent i se părea o comoară! Dar mult timp după ce mica comoară plecă din palmele lui, Dwight încă îşi amintea vorbele frumoase cu care bătrânul îi vindecase durerea din suflet în acea seară.

Tatăl lui Dwight muri pe neaşteptate, lăsând multe datorii şi nici un ban cu care să le plătească. Chiar şi casa în care trăia familia era ipotecată, dar legea statului o lăsă văduvei şi copiilor ei. în scurt timp sosiră creditorii şi luară tot ce le căzuse la mână, chiar şi vreascurile pentru foc. **Într-O** dimineaţă rece, doamna Moody îşi ţinu copiii în pat **până** când trebuiră să plece la şcoală pentru că nu avea **lemne Si** facă focul. Dar unchiul lui Dwight, Cyrus, le veni în ajutor în aceeaşi zi şi le aduse o stivă de lemne pe care Ic **crapi el**

însuşi. De nenumărate ori acel om bun la suflet o ajută pe femeie să treacă de greutăţile primului an de văduvie, în timp ce alţii dădeau din cap şi preziceau că nu va reuşi niciodată să-şi ţină familia unită şi să-şi ajute copiii să devină oameni respectabili. Dar ani mai târziu, când doamna Moody muri în aceeaşi comunitate, îi convinsese pe cei care se îndoiseră de ea că o mamă bună nu renunţă niciodată.

Dwight, al cincilea copil, se născuse chiar de ziua ei, pe 5 februarie 1837. In ciuda sărăciei

care stăpânea ca o umbră întunecată peste casa lor, Dwight, fraţii şi surorile lui ţineau foarte mult la căminul lor, pentru că mama lor încercase să le facă o locuinţă cât mai atractivă. Deşi băieţii mai mari erau angajaţi la fermele de pe lângă Northfield, Massachusetts, oraşul lor natal, în lunile de vară veneau întotdeauna acasă sâmbătă seara şi petreceau duminicile cu mama, fraţii şi surorile lor. Astfel, doamna Moody îşi reunea familia o zi din şapte în timp ce copiii ei creşteau.
Duminicile erau zile de neuitat pentru familia Moody, începând chiar de la apusul soarelui de sâmbătă seara. Apoi o tăcere adâncă stăpânea casa până la răsăritul de a doua zi. întreaga familie mergea la şcoala de duminică şi la biserică, mergând un kilometru pe jos pentru a ajunge acolo. Băieţii obişnuiau să meargă desculţi, ducându-şi papucii şi şosetele în mână până când ajungeau lângă biserică, apoi se opreau şi se încălţau. Niciodată nu îndrăzniră să îi spună mamei lor că nu merg la biserică, deoarece cuvântul ei era lege pentru dânşii şi era vai şi-amar de copilul care îl încălca. Când Dwight ajunse la maturitate, deseori o lăuda pe mama lui pentru că înrădăcinase atât de adânc în copiii ei obiceiul de a merge la biserică. într-o vreme, când nu înţelegea predicile pastorului, era supărat că trebuie să meargă la slujbă, dar mai târziu, când se făcu mare şi plecă de acasă, descoperi că obiceiul era atât de puternic, încât nu vroia să mai renunţe la el.
90
Băiatul cucerit ric tini)
Primul câştig al lui Dwight veni într-o **vară, clnd** ducea vacile unui vecin la păscut pe un munte din **apropiere,** primind câte un cent pe zi. Când avea opt ani, se angaja cu im frate mai mare să secere porumbul unui fermier care **trăia** peste râu. Dar cel mai mult muncea iarna, încercând să câştige bani pentru chirie când mergea la şcoală.
Dwight avu parte de un învăţător sever, iute la mânie, care îi răpi toată bucuria pe care ar trebui să o simtă un şcolar, pentru că, din nefericire pentru Dwight, plăcerea lui pentru învăţat nu prea ţinea pasul cu plăcerea lui pentru joacă şi drept consecinţă primea multe bătăi. Dar până la urmă învăţătorul fu înlocuit de o doamnă. Băieţii se aşteptau să aibă parte numai de distracţie de acum înainte, iar Dwight, liderul lor, era sigur că zilele în care suferea din cauza arătătorului erau pe sfârşite. Pentru că noua învăţătoare anunţă că ea va conduce şcoala nu cu bătaia, ci cu dragostea! Când în prima dimineaţă deschise programul cu o rugăciune, rugându-L pe Dumnezeu să-i dea puterea şi înţelepciunea să conducă, o tăcere asemănătoare cu rugăciunea se lăsă peste clasă. Nu mai asistaseră la aşa ceva şi erau copleşiţi de această neobişnuită metodă. Dar după câteva zile, începură să se obişnuiască. Dwight se pomeni primul care încalcă regulile de disciplină ale şcolii. Când învăţătoarea îi ceru să rămână după ore, copilul luă acea atitudine a vinovatului care îşi aşteaptă hotărârea sorţii. Dar spre surpriza lui, ea nu îl pedepsi. In loc de asta, se aşeză lângă el şi-i vorbi încet şi serios, până când băiatul fu cuprins de ruşine şi căinţă. A promis să respecte regulile de atunci înainte şi nu şi-a mai dezamăgit niciodată învăţătoarea, deşi îi plăcea foarte mult să facă năzbâtii.
Una dintre lecţiile pe care domnişoara Moody îi învăţă pe copiii ei era importanţa ţinerii unei promisiuni. Dacă ei promiteau să facă ceva, ea avea grijă ca ei să se ţină **de** cuvânt. Ea nu îi întreba niciodată „Puteţi să faceţi asta?", **d** „Ai spus că vei face asta?". într-o iarnă, Dwight se înţelese cu
91
Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată
Băiatul cucerit ***de dregOttt***
unul din vecini să lucreze pentru el în schimbul cazării pe timpul şcolii, dar după ceva timp se întoarse acasă plângându-se că primeşte de mâncare numai orez cu lapte şi câteodată câte o bucată de pâine prea tare pentru ca restul familiei să o poată mânca. Mama lui îl întrebă dacă ceea ce primeşte e de ajuns ca să-i potolească foamea, şi când află că mâncarea îi era de ajuns, aşa cum era, îl trimise înapoi ca să-şi respecte înţelegerea. Nu-i de mirare că de atunci înainte Dwight a avut mereu grijă ce fel de promisiuni face!

La şaptesprezece ani, Dwight Moody plecă în Boston ca să lucreze. Avea un unchi în acel oraş de la care se aştepta să-i ofere un loc de muncă în magazinul lui de pantofi. Dar fu dezamăgit. După ce a căutat peste tot, dar nu a găsit pe nimeni dispus să-1 angajeze, se duse într-o zi la unchiul său şi-1 rugă să-i dea de lucru. Unchiul său nu avea încredere că băiatul va fi un vânzător de succes, dar vrând să-1 încurajeze pe Dwight, îi spuse că-1 angajează dacă acesta promite să accepte sfaturile lui şi să meargă la şcoala de duminică şi la toate slujbele în mod regulat. Dwight îşi dădu cuvântul şi în scurt timp îşi surprinse unchiul devenind cel mai bun vânzător dintre toţi angajaţii.
Dwight nu se afla de mult timp în Boston când profesorul de la şcoala de duminică veni la el şi-i vorbi despre creştinism. în urma acelei discuţii, Dwight fu convins să-şi dăruiască inima lui Dumnezeu. Imediat simţi nevoia să lucreze pentru Salvatorul lui, dar pentru că nu era în stare să-şi exprime foarte clar dragostea pentru Domnul, ceilalţi creştini cu care stătuse de vorbă nu-1 considerau pregătit pentru a îndeplini munca Domnului. Faptul că ei refuzară să-i dea ceva de lucru în cadrul bisericii lor nu-1 descurajă pe băiat şi nici nu-1 opri din a face fapte bune, continuând să ducă o viaţă curată.
Când era încă în floarea tinereţii, Dwight L. Moody plecă din Boston şi se duse în Chicago să găsească de lucru.
Spera să câştige mulţi bani şi într-o zi să ajungă foarte **bogat.** Aici găsi de lucru tot într-un magazin de pantofi şi **continui** să fie vânzător. Munci din greu şi patronul lui află curând **cfi** e creştin şi că poate avea încredere în el. Află de asemenea că Dwight era ocupat de dimineaţa până seara, mergând în fiecare duminică la biserică şi luându-i cu dânsul pe toţi tinerii pe care îi convingea să plece de pe străzi şi să intre într-o casă de rugăciune. închine patru strane în biserică pe care plănuia să le umple cu tineri care nu obişnuiau să meargă la slujbe.
într-o duminică după-amiază, Dwight vizită o şcoală creştină unde mergeau oameni foarte săraci. Vorbi cu directorul şi-i spuse că vrea să predea acolo, dar bărbatul îi răspunse că deja are mai mulţi profesori decât elevi.
- Dacă aduci mai mulţi oameni, poţi preda, îi spuse directorul. Duminica următoare, Dwight se întoarse cu optsprezece băieţi zdrenţăroşi pe care îi adunase de pe străzi. Nu ţinu clasa pentru el, ci se oferi voluntar să aducă mai mulţi adepţi şi curând şcoala se lumină.
Peste ceva timp, Dwight vizită o altă parte a oraşului în care nu erau biserici, ci mai degrabă baruri şi alte locuri ale pierzaniei. El se hotărî că acolo este cel mai potrivit loc pentru a înfiinţa o şcoală de duminică, aşa că făcu rost de o sală şi începu să-i adune pe copiii neglijaţi care nu auziseră niciodată despre dragostea lui Dumnezeu. Şcoala lui crescu atât de mult, încât trebui să fie mutată într-o clădire mai încăpătoare. Lista cu cei înscrişi ajunse la o mie de oameni şi unii dintre copiii zdrenţăroşi pe care Dwight îi aduse la început la şcoala lui ajunseră să fie cetăţeni respectabili ai oraşului Chicago.
Acest om deosebit se folosea numai de bunălate pentru a-i atrage şi a-i ţine pe toţi acei oameni în şcoala lui. Mulţi dintre copiii care ajungeau la el proveneau din casc m care mama şi tatăl erau prinşi în viciul băuturii, astfel ca mi

cunoşteau ce înseamnă bunătatea. Dwight vizită câteva case de acest fel şi convinse părinţii să-L primească pe Hristos. într-un sfârşit, şcoala lui Dwight se transformă într-o biserică comunitară şi el deveni un predicator al lui Dumnezeu.
Lumea începu să audă tot mai multe despre acest predicator dedicat întru totul muncii sale. Dwight L. Moody fu invitat în alte oraşe mari din America pentru a ţine slujbe. Traversă Oceanul Atlantic de două ori pentru a ajunge şi în Marea Britanie şi oriunde se ducea, mii de oameni se îngrămădeau pentru a-1 asculta. Dar a rămas mereu acelaşi creştin modest şi serios care îşi începuse munca pentru Dumnezeu pe străzile murdare ale oraşului Chicago,

strângându-i pe toţi copiii nevoiaşi în casa Domnului.
Acest om minunat îşi continuă munca lui creştină timp de aproape patruzeci de ani, ajutând milioane de oameni aducându-le vestea salvării. Studie, predă şi predică cu atâta ardoare, încât până la urmă se consumă de tot. în decembrie 1899, se întoarse la casa lui de lângă Northfield, Massachusetts, şi acolo muri în scurtă vreme, încheind o viaţă plină de triumfuri.

CAPITOLUL XIII

BĂIATUL CARE A DESCOPERIT CĂ FIRELE POT „VORBI"

C

[

E mult timp le-a trebuit oamenilor ca să afle că vocile lor pot fi auzite foarte clar de către alte persoane, deşi sunt despărţiţi de distanţe foarte mari! Apoi a venit minunata invenţie a telefonului şi oamenii au dat din cap, spunând: „Lucrul acesta ultramodern nu va rezista prea mult. E doar o jucărie." De atunci au trecut mulţi ani. Azi, continentele sunt străbătute în lung şi-n lat de fire care transmit vocea umană la mii de kilometri, pentru a putea fi auzită şi înţeleasă de către cei dragi, de un prieten sau un partener de afaceri. Astfel, telefonul a devenit una dintre minunile epocii în care trăim.
Pentru că telefonul a ajuns să fie o parte atât de importantă din viaţa de zi cu zi, fie din punct de vedere social sau al afacerilor, omenirea îi datorează recunoştinţă omului care 1-a inventat. în onoarea lui, sistemul telefoniei din America îi poartă numele. Astfel, există Compania Telefonică Bell, pentru că Alexander Graham Bell este inventatorul acestui instrument de mare folos.
Este interesant să urmărim copilăria şi adolescenţa acestui mare om şi să observăm ce 1-a influenţat să aducă un serviciu atât de mare omenirii.
Cu douăzeci şi nouă de ani înainte de **apariţia** telefonului în Statele Unite ale Americii, micul Alexandri Graham Bell s-a născut în oraşul Edinburgh, din Scoţia, **pe 3**

martie 1947. Tatăl său era conferenţiar în elocuţiune la Universitatea din Edinburgh şi de mult timp era interesat de ştiinţa sunetului. La fel şi bunicul şi unchiul lui erau specializaţi în studiul legilor vorbirii şi ale sunetului şi aveau lucrări scrise pe aceste teme. Fără îndoială că micul Alexander şi ceilalţi doi fraţi ai lui i-au auzit adesea vorbind despre munca lor. Aceşti băieţi au ajuns să cunoască, pe măsură ce creşteau, sistemul „Vorbirii Vizibile" inventat de tatăl şi bunicul lor, pe care aceştia îl foloseau pentru a preda vorbirea corectă. Simbolurile din acest sistem se bazau pe forma şi acţiunea organelor vocale. Şi, prin aplicarea regulilor acestui sistem al „Vorbirii Vizibile", oamenii care erau născuţi fără simţul auzului învăţau să vorbească. Fraţii Bell descoperiră că munca tatălui lor era într-adevăr fascinantă şi toţi trei se specializară în acest domeniu. Fiind copil, Alexander a mers la şcoala din Edinburgh, iar la

vârsta de paisprezece ani a absolvit Şcoala Royal High din acel oraş. în acest timp a studiat şi muzica, mama lui fiind profesoara lui de pian. Fiind un mare iubitor de muzică, el a adăugat elemente din acest domeniu în munca lui despre ştiinţa sunetului.
Dar Alexander a fost mai mult decât un simplu elev în copilăria sa. Era totuşi un băiat normal, care iubea distracţia şi năzbâtiile la fel de mult ca ceilalţi copii. Uneori mergea la ţară şi se juca împreună cu băiatul unui morar. Cât se mai distrau alergând pe malurile râului care punea în funcţiune moara! într-o zi, morarul le spuse:
- Băieţi, cred că sunteţi acum destul de mari ca să învăţaţi să faceţi ceva folositor.
- Ce putem face? întrebă Alexander cu sfială.
- Mă puteţi ajuta să curăţ grâul acesta de pleavă, răspunse omul harnic.
Aşa că cei doi băieţi se apucară de treabă, dar sarcina se dovedi destul de dificilă. Degetele lor nu erau obişnuite cu

asemenea munci şi pleava le rănea pielea fină. Alexander se întrebă dacă nu ar fi o cale mai uşoară pentru curăţarea grâului.
- De ce să nu folosesc o perie mică? se gândi el.
Aşa că găsi o perie şi încercă. Cu siguranţă pleava se alegea mai uşor şi treaba mergea de două-trei ori mai repede decât de obicei. „Până acum e bine", gândi tânărul Alexander.
- De ce să nu pun grâul în cutia aceea mare rotitoare care e folosită în moară şi să las roata să-1 arunce în nişte perii, sau ceva aspru asemenea unei perii?
îi vorbi morarului despre planul lui. Omul fu încântat de idee. Aşa că încercară experimentul şi descoperiră că merge foarte bine. Acesta a fost primul experiment al lui Alexander care se dovedi benefic pentru cei din jur.
Dar Alexander nu plănuia să devină morar când va creşte. Ca toţi băieţii care îşi admiră tatăl, el îşi dorea să calce pe urmele părintelui său. Când era copil, obişnuia să se joace de-a profesorul, iar când crescu mai mare nu renunţă la acest vis. Odată organiză împreună cu prietenii lui un club care se numea „Societatea băieţilor de promovare a artelor". în această societate, fiecare membru putea fi profesor şi Alexander alese să fie profesor de anatomie. Se apucă să facă o colecţie de schelete, animale şi păsări şi tatăl lui îl încuraja, dându-i sugestii şi ajutându-1 să facă rost de obiectele de studiu. într-o zi, tânărul „profesor" se hotărî să ţină o lecţie de anatomie în faţa unui grup de băieţi la fel de ambiţioşi. Aduse cu dânsul un porcuşor mort pe care să-1 disece şi când îşi implântă cuţitul în cadavru, se auzi un sunet asemănător cu un răget care venea din interiorul animalului şi care era cauzat de eliberarea bruscă a aerului care se mai găsea în corpul animalului. Acest sunet neaşteptat îl panică pe „profesor" care ieşi speriat pe uşă. Mai târziu, interesul lui pentru societate scăzu şi băiatul îşi îndreptă atenţia spre alte lucruri.

Tânărul Alexander nu făcea experimente doar în compania prietenilor săi, ci şi acasă. îşi luă sarcina de a-1 învăţa pe câinele lui să vorbească. Se ţinu răbdător de această treabă până când descoperi că, mişcând falca de jos a câinelui, animalul scotea un sunet pe care Alexander îl interpreta ca însemnând „Ce mai faci, bunico?". Ce mare îi fu plăcerea de a demonstra în faţa prietenilor săi noua abilitate a câinelui!
După ce absolvi liceul din Edinburgh, Alexander petrecu un an la Londra împreună cu bunicul său. Cât a stat acolo, a devenit şi mai interesat de ştiinţa sunetului şi, deşi era încă foarte tânăr, a început să studieze foarte serios. Şi fraţii lui se specializau în această arie şi se pregăteau să predea, înainte să împlinească şaptesprezece ani, se înscrise pentru un post de profesor într-o universitate din Elgin, Scoţia şi fu acceptat. Acolo avea un salariu de cincizeci de dolari pe an şi avea asigurată cazarea, plus ore la limba latină şi greacă care să-1 pregătească pentru universitate. Trebuie să se fi dovedit un student foarte capabil, pentru că mai târziu se înscrise

la Universitatea Edinburgh, îşi termină acolo cursurile şi se întoarse la Academia Elgin pentru a deveni profesor de retorică şi muzică.
Nu cu mult timp după aceea, familia Bell îşi luă „adio" de la Scoţia şi se mută la Londra. Alexander dori să-şi continue studiile, aşa că îi urmă şi se înscrise la Colegiul Universitar şi mai apoi la Universitatea din Londra. în timpul acestor ani, se arătă foarte interesat în a-i învăţa să vorbească pe copiii născuţi surzi şi, înainte să împlinească douăzeci şi unu de ani, avuse deja succese cu mulţi dintre ei. Graţie acestor succese, fu ales să continue munca tatălui său când fratele lui mai mare părăsi Anglia pentru un tur de conferinţe în America.
Un nou experiment începea să aprindă imaginaţia lui Alexander. El dovedi că, folosind un electromagnet, putea

produce vibraţii asupra unui diapazon, lucru care putea **duce** la descoperiri senzaţionale. Dar nu putu să ducă mai **departe** această muncă din cauza unei boli care îi ameninţă viaţa.
Cei doi fraţi ai lui Alexander se îmbolnăviră de tuberculoză şi muriră amândoi şi acum se părea că şi el **era** ameninţat de aceeaşi boală. Astfel, părinţii lui se hotărâră să-1 ducă într-un alt climat, sperând că schimbarea îi va reda sănătatea. Aşa că îşi luară „la revedere" de la prieteni şi traversară Atlanticul spre America. Aici se stabiliră lângă Brantford, Ontario, în Canada. Spre bucuria lor, sănătatea lui Alexander începu să se refacă.
Aproape de noua lor casă trăia un trib de indieni Mohawk, primii piei roşii pe care îi cunoscu Alexander. îşi petrecu mult timp vizitându-i şi învăţându-i limbajul semnelor, numit „Vorbirea Vizibilă", pe care îl inventase tatăl lui. Curând, Departamentul Educaţiei din Boston, Massachusetts, auzi de munca lui şi-1 invită să vină în oraş şi să predea la o şcoală de surdo-muţi. Datorită succesului în acea şcoală, i se acordă o catedră la Universitatea din Boston.
Acum, interesele lui Alexander începură să se lărgească şi să includă misterele telegrafiei. Ştia că mesajele telegrafice sunt conduse cu ajutorul unui fir şi se întreba de ce vocea umană nu ar putea fi transmisă şi ea prin acelaşi fir. Cu cât se gândea mai mult, cu atât această idee i se părea mai realizabilă. Aşa că se apucă să facă un instrument care să trimită vocea prin fir şi să o prindă la celălalt capăt al firului.
Alexander şi-a dat seama că nu poate face acest instrument de unul singur. Avea nevoie de cineva care să-1 ajute, cineva care credea şi el că acest lucru e posibil. Avea nevoie de cineva care să ştie să construiască tot felul de aparate necesare inventatorilor. Un astfel de om găsi în tânărul lui prieten, Thomas Watson, pentru că Thomas făcea exact genul de muncă pe care ajutorul lui Alexander trebuia

să o facă. Aşa că Alexander îi povesti despre noua invenţie pe care el credea că poate să o scoată la capăt cu ajutorul cuiva.
La început, Thomas era prea surprins de ideea unei asemenea invenţii pentru a-i putea răspunde prietenului său. Dar apoi fu de acord să-1 ajute, astfel că cei doi tineri se puseră pe treabă. întinseră un fir prin casa în care locuiau şi puseră la fiecare capăt câte un instrument pe care Thomas îşi construise după indicaţiile lui Alexander. Apoi Thomas îşi luă aparatul cu el la subsol, coborând trei etaje, şi Alexander încercă să vorbească cu el. Un sunet se auzi prin fir şi Thomas recunoscu vocea lui Alexander, dar nu înţelegea nici un cuvânt. Acest lucru nu-i descurajă pe cei doi, pentru că ştiau că se află pe drumul cel bun. Aşa că nu se opriră din lucru, încercând să îmbunătăţească aparatul. Trecură luni, trecu aproape un an, şi apoi într-o zi, în timp ce încercau ultima descoperire, Thomas îl auzi pe Alexander spunând:
- Watson, vino aici, am nevoie de ajutorul tău. Thomas urcă scările aproape în zbor şi Alexander îl întimpină cuprins de bucurie. în sfârşit reuşiră.
Erau atât de siguri de succesul lor, încât încă cu câteva săptămâni înainte de marea reuşită,

tânărul Bell făcu o cerere la oficiul de invenţii din Washington, D. C. pentru un patent care să-i asigure drepturile de inventator al telefonului şi, în ziua în care împlinea douăzeci şi nouă de ani, patentul îi sosi. O săptămână mai târziu, pe 10 martie 1876, primul mesaj clar fu auzit prin fir.
Noua invenţie fu expusă pentru prima dată în public în cadrul Expoziţiei Centenare care a avut loc în acel an în Philadelphia. Oamenii veniră din toate colţurile ţării şi din toate părţile lumii pentru a vedea minunatele descoperiri făcut în Statele Unite ale Americii în ultimii o sută de ani. într-o zi, conducătorul Braziliei, Dom Pedro, se lăsă convins să asculte la telefon. După ce puse receptorul la ureche, el exclamă uimit:

- Vorbeşte! Apoi prietenul lui, Lord Kelvin, **care eri** un om de ştiinţă de prim rang şi se ocupa cu electricitate;! *y* cu importanţa cablurilor, ascultă şi el.
- Chiar vorbeşte, spuse el. Unul după altul, oamenii aleşi din acel grup ascultară cu rândul la acel nou aparat şi erau cu toţii surprinşi să audă o voce de om vorbind prin acel fir.
- Aceasta este cea mai remarcabilă invenţie pe care am văzut-o în America, declară Lordul Kelvin.
Deşi telefonul era foarte lăudat de oamenii de ştiinţă, alţi oameni şi-au dat cu greu seama de valoarea lui. Chiar şi unii oameni de afaceri declarară că nu va fi niciodată o necesitate practică, iar Bell era ridiculizat ca fiind „un nebun care spune că poate vorbi printr-un fir".
Ideea de a vorbi într-un tub sau într-un aparat care semăna cu o cutie şi de a fi auzit la distanţă printr-un aparat asemănător aflat la celălalt capăt al firului li se părea celor mai mulţi oameni absurdă. Dar câţiva prieteni apropiaţi ai tânărului inventator îl încurajară să continue munca, ei fiind convinşi că descoperirea lui va fi apreciată pe viitor. Ei îl ajutară cu banii necesari şi făcură din telefon un beneficiu public.
în noaptea zilei de 9 octombrie 1876, tânărul Bell şi prietenul lui împrumutară firul telegrafic dintre Boston şi Cambridge, ataşară aparatele la fiecare capăt şi purtară prima conversaţie la distanţă din ţară, separaţi de peste trei kilometri. Aproape patruzeci de ani mai târziu, folosiră aceleaşi aparate şi vorbiră la o distanţă de peste şase mii patru sute de kilometri, între San Francisco şi New York. Până atunci, telefonul câştigase în popularitate, fiind considerat foarte important pentru oamenii din tărâmurile civilizate.
Când lumea îşi dădu seama de valoarea acestei invenţii minunate, Alexander Graham Bell nu rămase iară onoruri. împăratul Ţării Soarelui Răsare îi acordă cel mai înalt grad de recunoaştere. Societatea Regală a Marii **Britanii**

şi Societatea Artelor din Londra îi dăruiră medalii. Guvernul Franţei îl făcu ofiţer al Legiunii de Onoare şi îi oferi premiul Volta de cincizeci de mii de franci. Alexander folosi aceşti bani pentru a înfiinţa Biroul Volta din Washington „pentru creşterea şi răspândirea cunoştinţelor legate de surzi". Nu renunţă niciodată la munca lui în folosul celor fără auz, deşi îşi dedică timpul şi altor cercetări în beneficiul omenirii, într-un fel, omenirea le datorează celor surzi inventarea telefonului, pentru că dacă Bell nu ar fi studiat fiecare trăsătură a sunetului în timpul studiului lui pentru a-i învăţa pe surdo-muţi să vorbească, nu ar fi fost pregătit să ducă la bun sfârşit această sarcină a inventării telefonului.
După o viaţă plină de realizări, Alexander Graham Bell a murit miercuri dimineaţa, pe 2 august 1922, la casa lui de vară din Baddeck, Cape Breton, din Noua Scoţie şi a fost înmormântat în vârful muntelui Beinn Bhreagh, într-un cimitir săpat în piatră, aflat deasupra lacurilor Bras d'Or şi a întregului ţinut. în timpul simplei ceremonii din vârful muntelui, întregul sistem telefonic din America şi Canada s-a oprit timp de un minut. Nici o voce n-a traversat firele. Liniştea s-a lăsat asupra comunicaţiilor telefonice în cinstea celui care a făcut posibile comunicaţiile telefonice.

CAPITOLUL XIV

BĂIATUL CARE FĂCEA LUCRURILE ALTFEL

JOHN, voi avea nevoie de un ajutor azi. Cred că un băiat cam de mărimea ta va fi destul de puternic să mă ajute cu cărămizile.

Astfel îi vorbi un bărbat înalt şi blajin fiului său, într-o dimineaţă, în timp ce-şi punea haina şi se pregătea să plece la muncă. Şi pentru că lui John îi plăcea să fie prin preajma tatălui său, el consimţi cu bucurie să-i dea o mână de ajutor în acea zi. Astfel, luându-şi repede şapca şi aruncându-i un pupic mamei sale, băiatul ieşi afară şi alergă vesel pe poteca străjuită de nalbe strălucitoare şi gălbenele zâmbăreţe care ducea spre cărămidărie.

Tatăl lui John, Nelson Wanamaker, era cărămidar. El avea o cărămidărie nu departe de căsuţa care adăpostea familia lui fericită, la periferia sudică a oraşului Philadelphia. Aici muncea în fiecare zi pentru a-şi întreţine familia numeroasă. John, cel mai mare dintre copii, se născuse pe 11 iulie 1838. După el urmase mai întâi un frate, William, apoi două surori: Elisabeta, căreia tatăl ei îi spunea „Tocuri argintii" şi Măria Elena. Mai urmară încă doi fraţi, Samuel şi Francis Marion şi în cele din urmă o surioară, Bell.

La marginea cărămidăriei Wanamaker se găsea o şcoală mică unde un învăţător bătrân îi învăţa pe copiii vecinilor. Aici îşi începu John educaţia, la fel ca toţi băieţii, învăţând să citească, să scrie şi să socotească. în **fiecare** dimineaţă mama îl petrecea cu privirea pe băiatul care alergii

pe poteca străjuită de flori până la poartă şi uneori îi ieşea în cale seara, când se întorcea de la şcoală. într-o seară de iarnă din cursul primului semestru, John veni acasă cu o foaie de hârtie cu marginile împodobite, pe care băiatul trasase cu cerneală cuvintele pe care învăţătorul le scrisese cu un creion. El se apropie mândru de mama lui şi-i întinse hârtia pe care femeia desluşi următoarele cuvinte: „Pace pe pământ şi la oameni bunăvoinţă!" Deşi nu ştia încă să scrie şi să citească, John înţelese că acele cuvinte pe care el le scrisese cu atâta grijă purtau în ele un mesaj creştinesc. Şi el îi dădu acest dar copilăresc mamei lui blânde şi dulci.

După câţiva ani, John se înscrise la o altă şcoală din apropiere şi-şi continuă studiile acolo. Se vorbea despre el la şcoală sau pe terenul de joacă spunându-se că ar fi băiatul „care vrea să ştie mai multe despre toate". în loc să fie el ţinut de profesor după ore, ţinea el profesorul pentru a-i explica lucrurile mai dificile până le înţelegea. Una dintre cărţile pe care le preţuia cel mai mult din timpul copilăriei era o carte de aritmetică cu coperte de hârtie pe care mama lui le îmbrăcase în nişte fâşii de material dintr-o rochie veche de-a ei. Imaginea acelei cărţi închise îi amintea de cum arăta mama lui îmbrăcată în acea rochie. Astfel, cartea de aritmetică deveni şi o carte de amintiri.

Pe când era elev, John rareori se alătura colegilor lor în jocurile mai aspre. Dacă juca fotbal, se lovea întotdeauna. Dacă mergea să patineze putea fi sigur că va cădea de câteva ori. Astfel, plăcerea lui era să se plimbe de unul singur pe uliţele umbroase şi încâlcite şi să urce pe gardul din stâlpi ca să asculte cântecul păsărilor sau să rămână într-un colţ liniştit ca să citească. Una dintre cărţile care îi captau atenţia preţ de câteva ore pe atunci era dicţionarul. Obişnuia să noteze toate cuvintele necunoscute şi să le înveţe înţelesul şi, mai ales, cum să le folosească corect. O altă carte de suflet era „Robinson Crusoe". O citise din

scoarţă-n scoarţă de mai multe ori şi mereu visa cu **ochii** deschişi la întâmplările eroului din poveste.
„înaintarea Pelerinului" era o altă carte de **interes.** Paginile ei îi trezeau imaginaţia. Băiatul îl urma pe erou. Cristian, prin toate aventurile lui palpitante. Dar cea care deveni mai târziu cartea de căpătâi pentru John era Biblia. Deschise pentru prima dată cartea sfântă pe când era încă copil şi citise din paginile ei până când moartea îi închise ochii la înaintata vârstă de optzeci şi cinci de ani. Nu se ştie de câte ori a citit cartea, dar se vede că de fiecare dată era şi mai tare pătruns de cuvintele ei.
într-o zi, în timp ce John, pe atunci încă un băieţel de zece ani care alerga desculţ, se juca pe un teren viran de lângă casa lui, se apropie un străin şi se opri să-i vorbească.
- Vom deschide o şcoală de duminică în clădirea Landreth, spuse el, şi ne-ar face mare plăcere dacă tu şi fraţii tăi aţi veni la şcoală.
O şcoală de duminică! John se întrebă ce fel de şcoală o fi. Aşa că se duse să afle răspunsul la întrebare chiar în prima duminică şi îi plăcu atât de tare, încât continuă să se ducă la şcoală regulat în următorii şaptezeci şi cinci de ani. Până la urmă, când ajunse la o vârstă respectabilă, fu ales preşedintele Asociaţiei Internaţionale a Şcolilor de Duminică, asociaţie care se ocupă de toate şcolile din întreaga lume. El însuşi a predat un curs la o şcoală din Philadelphia, a cărei număr de membri depăşea cu mult cifra de o mie. Uneori, la cursul lui se aflau mai bine de două mii de oameni care reveneau duminică după duminică.
într-o duminică, pe când John avea unsprezece ani, profesorul aduse în clasă o Biblie legată în piele roşie, lungă de vreo douăzeci de centimetri şi lată de vreo cincisprezece.
- Mi-ar plăcea să am o astfel de Biblie, spuse Jolin după ce o admiră cu atenţie.

- Atunci poţi s-o iei acasă pe aceasta şi să plăteşti pentru ea pe măsură ce vei câştiga bani, îi răspunse profesorul.
John era încântat de ofertă până când află preţul cărţii. Pentru el, suma de doi dolari şi şaptezeci şi cinci de cenţi era imensă şi se temea că nu va câştiga niciodată atâţia bani. Dar profesorul avu încredere în el şi după mai multe săptămâni, John reuşi să strângă şi ultimii bănuţi necesari pentru plata Bibliei.
- Aceasta a fost cea mai mare achiziţie pe care am făcut-o vreodată, a spus John la bătrâneţe. Deşi de atunci am cumpărat proprietăţi în valoare de milioane de dolari, ştiu că achiziţionarea acelei Biblii cu marginile aurite a însemnat mai mult pentru mine decât orice alt lucru pe care l-am cumpărat în viaţa mea.
Când John mai crescu, tatăl lui dori ca fiul să înveţe meseria sa. Dar John credea că poate să facă mai multe cu viaţa lui. Astfel, la paisprezece ani, se angaja drept curier într-o librărie, câştigând un dolar şi un sfert pe săptămână. Trebuia să meargă pe jos câţiva kilometri pe zi ca să ajungă la serviciu în oraş şi până să ajungă la drumul pavat, trebuia să treacă prin uliţe înguste şi peste câmpuri întinse. Primăvara şi toamna aceste drumuri şi câmpii erau adesea noroioase, în timp ce vara erau acoperite de un strat gros de praf. Ca să ajungă cât se poate de curăţel la locul de muncă, John obişnuia să-şi ducă pantofii în mână până dădea de asfalt, ferindu-i astfel de noroi şi praf.
într-o zi, tatăl lui John îi spuse:
- Fiule, poţi să câştigi mult mai mulţi bani făcând cărămizi decât fiind curier.
- Da, răspunse băiatul, dar eu nu intenţionez să rămân toată viaţa un simplu curier. într-o zi îmi voi folosi capul şi nu picioarele pentru a face bani. Dacă mă voi face cărămidar, va trebui să depind de mâinile mele ca să-mi fac un rost în viaţă.

Cred că voi putea să fac mult mai multe dacă îmi voi folosi capul decât mâinile.
Domnul Wanamaker nu ştia ce planuri are John. Se temea ca băiatul lui să nu reuşească, dar, fiind un tată înţelepi, îl lăsă pe John să încerce. Astfel, John continuă să împăna comisioane pentru librărie. Când era trimis undeva, se ducea direct acolo şi se întorcea cât mai repede cu putinţă. Atenţia lui nu era distrasă nici măcar de trecerea unui flaşnetar cu maimuţa lui sau de sunetul alarmei de incendiu. Nimic nu-1 putea convinge să-şi neglijeze munca. Şi, în timp ce muncea, se gândea mereu şi-şi făcea planuri cum să se pregătească pentru a împlini lucruri măreţe în viitor.
într-o zi, John auzi că într-un magazin de haine din apropiere se căuta un băiat care să aşeze marfa şi că salariul va fi mult mai bun decât ceea ce primea el acum. Aşa că îşi dădu demisia de la librărie şi găsi o şansă în magazinul de haine de a învăţa cum să devină negustor.
Continuă să lucreze pentru noul lui patron câţiva ani buni, încercând să fie mereu de ajutor şi să înveţe totul despre afacere. Deşi avea un salariu foarte mic, băiatul îşi strângea fiecare bănuţ pentru când avea să-şi deschidă singur o afacere.
Odată, primi un lot special de cravate negre şi fu însărcinat cu păstrarea lor. Deşi erau foarte multe, John le examinase cu atâta atenţie încât, atunci când patronul dărui una dintre cravate unui prieten fără să-i spună băiatului, acesta îşi dădu seama imediat de lipsa ei. Fără să ştie cine luase cravata, John se puse pe lucru ca să afle unde a dispărut. Se ţinu de treabă cu atâta determinare, încât până la urmă află cine luase cravata. Patronul lui se arătă încântat de grija şi perseverenţa lui John şi îl ajută să înveţe mai multe despre afacerea cu haine.
Nu peste mult timp, când John încă era în floarea tinereţii, se hotărî să intre în afacerea cu îmbrăcăminir împreună cu un prieten, se pregătiră să-şi înceapă **afacetfel**

într-o cameră micuţă pe care trebuiră să o aranjeze pentru a arăta ca un magazin. Materialele pentru rafturi, tejghele şi alte utilităţi costară atât de mult, încât le mai rămăseseră foarte puţini bani pentru cumpărarea mărfurilor.
- Ce vom face? îl întrebă partenerul disperat.
- Vom lua mai multă marfă, răspunse John şi plecă să vadă un angrosist, spunându-i exact ce caută.
Omul îl ascultă tăcut şi, după ce John termină de vorbit, îl întrebă:
- Ce îmi oferi ca garanţie?
- Tot magazinul şi marfa din el, răspunse John, arătându-i o listă pe care era trecută valoarea întregului magazin, incluzând şi rafturile şi tejghelele.
Având încredere că John era un tânăr onest care va reuşi în afacerea lui, negustorul îl dădu voie să aleagă marfă în valoare de două sute de dolari, adică de două ori mai mult decât sperase John să obţină.
Băiatul nu era pregătit să ia toată marfa odată şi negustorul se aştepta ca el să trimită după un camion care să-i care marfa la magazin. în loc de asta, John se grăbi să împrumute un cărucior şi începu să o încarce de unul singur.
- Unde e camionul? întrebă negustorul.
Arătând spre cărucior, John îi răspunse că-şi va căra singur marfa.
- Dar va trebui să faci pe puţin cinci drumuri, protestă negustorul.
- Nu mă deranjează, spuse John, apucându-se să încarce căruciorul.
Negustorul fu încântat de felul în care tânărul nu se ruşina să lucreze cu mâinile şi de capacitatea lui de lucra şi cu capul, de aceea simţi că nu avea nimic de pierdut dacă îl va ajuta pe acest tânăr ambiţios.
Când John se apucă de afacerea lui proprie, era hotărât să facă lucrurile diferit faţă de ceilalţi vânzători. începu prin a

face reclamă magazinului, pentru a atrage atenţia **oamenilor** interesaţi să cumpere. întotdeauna îşi făcea o reclamă **cinstit!** şi mereu se purta politicos cu clienţii lui, făcându-i să se **simtl** ca acasă în micul lui magazin. Dacă, din orice motiv, nu **erau** mulţumiţi de marfa cumpărată, John era de acord să le returneze banii şi să-i lase să cumpere de la un alt magazin. Alţi vânzători din acea vreme nu-şi făceau reclamă şi nici nu se purtau cinstit cu clienţii lor. John şi partenerul lui îşi făcură mulţi prieteni datorită onestităţii şi bunului lor simţ şi astfel afacerea crescu văzând cu ochii.

După moartea partenerului, John îşi construi o afacere măreaţă. Nu peste noapte, bineînţeles, ci an după an se extinse, până când avea cel mai mare magazin din Philadelphia. Cumpără un magazin şi în New York, ajungând să fie un loc cu care locuitorii oraşului se mândreau. Şi în ambele magazine John continuă să aducă îmbunătăţiri pentru confortul oamenilor care veneau să facă cumpărături acolo sau doar să viziteze şi să vadă împrejurimile. El a fost primul care a oferit clienţilor confortul toaletelor publice, facilitatea telegrafului şi a poştei şi gratuitatea împachetării produselor.

Nu numai că se purta frumos cu clienţii lui, ci se arăta grijuliu şi faţă de vânzătorii care stăteau în spatele tejghelelor din magazinele lui şi-i vindeau marfa. Le oferi posibilitatea de a urma o şcoală celor care nu avuseseră parte de o educaţie şi îi ajută pe tinerii care doreau să ajungă afacerişti de succes.

Odată cu trecerea timpului, prietenii lui John Wanamaker îşi dădură seama că el găsise calea de a-şi folosi creierul şi de a face lucruri mari. Vedeau că este un negustor de succes şi, mai mult de atât, un om de succes. Unde punea el mâna, lucrul mergea strună şi întotdeauna muncea ca să îmbunătăţească toate condiţiile oamenilor din jur. Pentru **o** vreme lucrase ca director general al poştelor. Lui trebuie să i mulţumim pentru poşta rurală.

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată

In cursul acestor ani plini, John Wanamaker şi-a găsit mereu timp pentru a se ocupa de îndatoririle lui creştineşti. Niciodată nu era prea ocupat ca să ajute pe cineva în necaz şi era o adevărată plăcere pentru el să le vorbească oamenilor despre Tatăl Ceresc. în fiecare dimineaţă citea din Biblie şi se ruga împreună cu familia lui înainte de a pleca la magazin, chiar dacă trebuia să se trezească cu o oră mai devreme ca să prindă trenul atunci când vizita magazinul din New York. Şi când anii mulţi îl copleşiră şi ştia că nu mai avea multe zile pe acest pământ, spuse:

- A muri e ca şi cum aş deschide uşa şi aş intra în casa Tatălui meu.

'•jJ^r

&*£&»*»&

&&85T

CAPITOLUL XV

BĂIATUL CARE MEŞTEREA MEREU

r~\

NTR-0 zi ploioasă de vară a anului 1863 - era 30 iulie - un băieţel se născu la o fermă, nu departe de Deabora, Michigan. Pentru vecini, prieteni şi rude era doar un băieţel obişnuit, cu doi plămâni obişnuiţi, cu un apetit obişnuit, care avea nevoie de aceeaşi grijă şi atenţie pe care o au toţi bebeluşii. Dar pentru părinţii lui era un băieţel extraordinar, pentru că era primul lor născut.

După ce s-au gândit bine, părinţii au decis să-1 numească după unchiul lui, Henry Ford, care, împreună cu tatăl copilului, William Ford, veniseră din Irlanda în America în 1847. Aşadar, numele şi data naşterii au fost trecute cu grijă în jurnalul familiei. Aşa a început istoria americanului a cărui faimă a făcut înconjurul lumii.
Primele amintiri ale lui Henry îl duc înapoi în camera mare din gospodărie care servea drept bucătărie şi cameră de zi. Aici obişnuia să se ţină mereu de mama lui şi să-i pună tot felul de întrebări de dimineaţă până seara. Vroia să ştie de ce capacele ceainicului şi ale oalelor săreau şi dansau sub presiunea aburului. Vroia să stea aplecat peste cuptor ca să vadă apa fierbând în ceainic şi norişorul alb ieşind prin deschizătura căpăcelului. Era curios ce s-ar întâmpla dacă acea deschizătură ar fi închisă şi aburul nu ar mai putea scăpa. Nu se mulţumea cu nici o explicaţie şi se ruga mereu de mama lui să-1 lase pe el să investigheze.

La vârsta de şase ani, curiozitatea lui crescuse atât de mult, încât simţea nevoia să facă numaidecât un experiment. Ce bine ar fi dacă mama i-ar da voie să folosească oalele din bucătărie! Dar ştia că asta nu se va întâmpla niciodată, aşa că se apucă să caute altceva în loc. Deodată descoperi un ulcior maro din ceramică groasă care i se păru că va fi potrivit. Astfel, îl umplu cu apă, astupă gura cu hârtie şi îl legă strâns. Apoi îl puse deasupra focului şi aşteptă să vadă ce se întâmplă. Nici nu-şi dădea seama ce lucru periculos făcuse! Nu dură mult şi apa începu să fiarbă, iar ulciorul explodă cu o bubuitură care cutremură casa din temelii. Peste tot era numai apă fiartă, bucăţi de ulcior şi cărbuni aprinşi. Se spărseseră chiar şi unele geamuri şi era o adevărată minune că Henry nu fusese ucis. Totuşi, faţa lui suferise arsuri de la apa clocotită şi fusese tăiat la cap de un ciob de la ulciorul spart.
Acum Henry a înţeles de ce capacele de la oale săreau şu dansau sub puterea aburului. A descoperit că acea forţă nu poate fi închisă şi niciodată nu a mai încercat să facă aşa o prostie. Dar când a atins vârsta maturităţii, a învăţat cum să stăpânească şi să folosească această putere în industrie.
Pentru că tatăl lui Henry era un fermier obişnuit, puteai găsi prin gospodăria lui bucăţi de lemn şi de metal. Pentru că Henry era un băiat obişnuit, el colecţiona aceste bucăţi şi se juca cu ele. Câteodată găsea câte o roată veche de la vreo maşină dărăpănată sau un arc vechi, şuruburi ruginite, lame de cuţit şi alte asemenea nimicuri. Cu aceste rebuturi copilul îşi făcea diverse maşinării pe care le folosea în joaca lui.
Dar pe măsură ce creştea, Henry nu mai avea timp de joacă, pentru că erau multe treburi pe lângă fermă pe care un băiat le putea face. El şi fratele lui mai mic, John, trebuiau să ţină mereu cutia cu lemne plină, să adune coceni pentru porci, să adune ouăle şi să aducă vreascuri pentru focul de dimineaţă. în timpul secerişului erau trimişi de câteva ori pe

zi cu câte un ulcior plin cu apă proaspătă la **oamenii** i .u<-munceau pe câmp. Seara, aduceau vacile de la **păscut,** aduceau găleţile pentru lapte la hambar, umpleau ieslea cailor cu fân şi apoi îi hrăneau pe viţeluşi cu terci şi **lapte.** întotdeauna erau multe lucruri de făcut la fermă, iar băieţii care cresc într-un asemenea loc au avut şi vor avea **mereu** mult de muncă.
Nu departe de casa familiei Ford, în direcţii opuse, se găseau două şcoli vopsite în roşu. Una dintre ele se numea Şcoala Scoţiană, cealaltă Şcoala Miller. Şi pentru că locuinţa lor se afla în mijlocul regiunii, copiii mergeau când la o şcoală, când la alta.
Henry nu a pus piciorul într-o şcoală până la vârsta de opt ani. Bineînţeles, fratele lui, John, 1-a însoţit din prima zi. Henry ştia deja să scrie şi să citească, pentru că, având o fire atât de curioasă, a întrebat-o pe mama lui ce scrie pe uşa cuptorului, pe sacul cu grâu şi pe orice alt obiect de la fermă încă de când era destul de mare ca să ştie despre litere. Astfel a învăţat să citească. Băiatul a urmat acelaşi proces simplu pe care îl urmează fiecare atunci când învaţă să scrie şi să citească pentru prima dată: mai întâi a trasat literele de tipar cu o cretă sau cu un

creion şi apoi le-a scris de mână.
Primul învăţător al lui Henry era un om bun, care se interesa cu adevărat de elevii lui. Astfel, viaţa de elev a început cu dreptul pentru fraţii Ford. Henry învăţa din ce în ce mai multe lucruri noi. îşi învăţa mereu lecţiile şi-şi făcea temele. Se înţelegea bine cu profesorii pentru că era un băkii liniştit şi plăcut. Deşi mulţi dintre colegii lui erau pedepsiţi cu biciul pentru greşelile lor, Henry nu a fost niciodată într-o asemenea situaţie.
Dar viaţa de elev nu se rezuma numai la lecţii şi **note,** pentru că în timpul pauzei copiii participau la tot felul de jocuri care de care mai distractive: joaca de-a prinsa, Castelul, Urmărire, „Ţară, ţară, vrem ostaşi", Baba-oarba, „Flori, lele şi

băieţi", „Raţele şi vânătorii" şi multe altele. Pentru că mingile de cauciuc nu se prea găseau şi banii pentru jucării şi mai puţin, băieţii îşi făcură singuri o minge din cauciuc pentru sporturile lor. Prinseră în cuie trei tocuri de la nişte cizme uzate de cauciuc şi apoi le tăiară în formă de minge. Această minge improvizată ţinea locul uneia adevărate în toate jocurile lor.
Dar Henry se plictisea repede să joace acelaşi joc de mai multe ori. Lui îi plăcea să meşterească diverse lucruri şi chiar şi pe terenul de joacă aduna tot felul de resturi şi le găsea o folosinţă. Odată le sugeră celorlalţi băieţi să construiască un baraj pe pârâiaşul care curgea pe lângă şcoală. El va face o roată din lemn care se va potrivi la baraj şi apa care va curge prin el va fi puterea care va mişca roata. Aşa că băieţii se puseră pe treabă, construiră barajul şi Henry aduse roata lui.
Dar în timp ce ei se distrau, în susul pârâului, un om era în necaz. Apa se revărsa pe câmpul de cartofi al unui fermier, astfel că omul se apucă să afle cauza. Când descoperi cine erau responsabilii pentru stricăciunile aduse câmpului său, se plânse directorului şcolii. Aşa se termină cu distracţia lor. Băieţii învăţară din acea experienţă că, pentru a obţine energie de la apă, trebuie să te ocupi de mai multe aspecte, nu numai de construirea maşinăriei şi a barajului.
Când Henry avea doisprezece ani, familia lui suferi o mare tragedie, pentru că mama lui muri. Ea, care le fusese mereu un prieten adevărat copiilor... cât de mult le va lipsi! De atunci, casa nu a mai fost niciodată la fel, pentru că mama lor lăsase un gol pe care nimeni nu-1 putea umple.
- Casa era ca un ceas fără resort, a spus Henry după moartea mamei lui.
Dar munca la fermă nu se opri. Băieţii se trezeau în fiecare dimineaţă la răsărit vara şi înainte de răsărit iarna ca să ajute la treabă. Vacile trebuiau mulse, animalele trebuiau

hrănite şi apa trebuia scoasă în fiecare dimineaţă din an înainte de micul dejun. Toată lumea muncea, iar Henry avea şi el partea lui. Până să împlinească doisprezece ani, el **putM** deja să ajute la aratul brazdelor de pe câmp şi să facă munca unui adult.
Dar lui Henry nu-i plăcea să lucreze la fermă. Nu-i plăcea să mulgă vacile sau să aibă grijă de cai. Totuşi, el nu se dădea înapoi de la muncă. Tatăl lui credea că într-o zi băiatul va ajunge un fermier adevărat, pentru că Henry făcea bine orice lucru, fie că-i plăcea sau nu. Un singur lucru îl interesa foarte mult la fermă şi anume maşinile. învăţă să umble cu fiecare nouă maşinărie pe care tatăl lui o cumpăra. Studie fiecare maşină cu atâta pasiune, încât era capabil să le dezasambleze pe loc şi să le pună la loc. învăţă să repare uneltele şi maşinile defecte şi, când vecinii aflară de talentul lui, îi aduseră şi lucrurile lor la reparat. Se ocupa de reparaţii în timpul liber şi nicăieri nu se simţea mai bine decât în
atelier.
într-o zi, când Henry avea aproape treisprezece ani, se duse cu tatăl lui în oraş. Cum mergeau încet cu căruţa pe drum, se întâlniră cu un fel de vehicul cu motor care avea un lanţ care lega motorul de roţile din spate ale vehiculului. Acesta era primul automobil pe care 1-a văzut

Henry. Şoferul, vrând să nu sperie caii domnului Ford, opri maşina la marginea drumului ca să lase căruţa să treacă. Aceasta era şansa lui Henry. Dintr-o săritură era jos şi alergă să studieze noua maşină ciudată. Se urcă în ea şi-1 întrebă pe şofer totul despre motor. Şi nu se întoarse la căruţă până ce nu puse tot felul de întrebări şi studie cu atenţie motorul.
Din acea zi, Henry rămase cu gândul la construirea unui motor. Primul pe care îl construi era din lemn. în loc de boiler folosi o cutie de ulei. Apoi construi unul din bucăţi do metal şi acesta chiar funcţiona. Totuşi, vroia să ştie mai **multe** despre mecanică şi se apucă de citit cărţi şi reviste care n
115
Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată
explicau nenumărate lucruri. Apoi începu să pună în practică aceste idei şi să înveţe la fel de multe lucruri în atelier pe cât învăţase din cărţi.
La început, tatăl lui Henry nu se supără că băiatul petrecea atâta timp în atelier. Considera că era un lucru bun pentru un fermier să ştie cum să-şi repare propriile unelte şi era mândru de priceperea lui Henry. Dar pe măsură ce băiatul creştea şi odată cu el şi pasiunea lui pentru mecanică, tatăl se îngrijoră. Dacă cumva Henry nu va ajunge fermier? Şi după ce Henry termină şcoala, se duse într-o zi la tatăl lui şi-i spuse că vrea să plece în Detroit şi să-şi găsească de lucru într-un atelier de maşini.
- Vei face o mare greşeală dacă vei pleca de la fermă, îi spuse tatăl lui.
Dar când Henry îi mărturisi că nu-1 interesează ferma şi că e foarte interesat de construirea maşinilor, tatăl lui îşi dădu consimţământul şi-1 lăsă să-şi încerce norocul în oraş.
La primul atelier la care Henry căută de lucru, şeful de echipă avea nevoie de oameni, aşa că Henry îşi găsi imediat de lucru.
- Vino mâine dimineaţă, spuse şeful, şi te angajez cu doi dolari şi jumătate pe săptămână.
- Voi fi aici, răspunse Henry şi plecă să-şi găsească un loc de dormit.
Dar acest lucru era o problemă. Paturile ieftine nu erau curate, aşa ca paturile de acasă, iar un pat decent costa mai mult decât îşi putea permite, plus că trebuia să mănânce de trei ori pe zi. îşi dădu seama că va trebui să câştige mai mult dacă vrea să trăiască decent. Aşa că după prânz se angaja la un ceasornicar care repara ceasuri pe timpul nopţii. Acasă, Henry era renumit pentru felul în care repara ceasurile, aşa că se gândi că va putea face această muncă. Omul fu de acord să-i plătească doi dolari pe săptămână pentru patru ore de muncă pe noapte, începând de la ora şapte. Această sumă,
116
Băiatul caic mcylcmi nu n u
adunată cu cea de la atelier, era de ajuns pentru **tottfl** cheltuielile. Aşa că Henry se apucă vesel de treabă.
Timp de nouă luni, tânărul munci de la **şapte** dimineaţa până la şase seara la atelier şi de la şaplc la unsprezece noaptea la ceasornicărie, câştigând pentru începui doar patru dolari jumătate. Tatăl lui veni să-1 viziteze şi-1 rugă să se întoarcă la fermă unde nu va trebui să muncească atâtea ore, dar lui Henry îi plăcea mai mult munca la atelier decât la fermă. învăţa cum să folosească noi unelte şi cum să facă diferite lucruri. Ce-i mai trebuia ca să fie fericit? într-o iarnă, când Henry se duse să-1 ajute pe tatăl lui la muncă, se hotărî să încerce de unul singur să conducă o fermă, spre încântarea tatălui. Totul merse bine pentru o vreme, dar din nou veni timpul când tânărul simţea că rostul lui pe lume nu se rezumă la crescutul animalelor şi la cultivatul pământului. Simţea că trebuie să facă ceva care să uşureze munca fermierilor. Aşa că se întoarse în Detroit şi se angaja la Compania de Electricitate Edison. Aici trăi în zumzetul maşinilor, învăţând şi despre electricitate.
Visul lui Henry era să facă o maşină care să poată înlocui caii de la fermă. La început nu avea intenţia să facă o maşină pentru călători, ci una care să are pământul şi să facă alte treburi pe la fermă. Dar când văzu că fermierii ar accepta mai degrabă un autoturism decât un înlocuitor al cailor pe câmp, se apucă să construiască o astfel de maşină pentru ei. îşi petrecea tot timpul

liber într-un atelier micuţ din spatele casei sale, încercând să-şi îndeplinească visul. Toată lumea râdea de ideea lui, cu excepţia soţiei sale. Ea credea în reuşita lui.
într-o dimineaţă ploioasă, Henry Ford alergă în casă şi-i spuse soţiei lui că maşina la care lucrase atât de **mult** funcţiona şi că o va testa pe stradă. Aşa că ea îşi luă **umbrela** şi ieşi în stradă pentru a-şi vedea soţul pornind o trăsură fără

cai şi mergând cu ea. A fost un succes! Maşina mergea, şi mergea repede.
Dar munca lui Henry Ford nu era nici pe departe aproape de sfârşit. Făcuse o maşină care funcţiona. Acum trebuia să facă o maşină pe care oamenii să vrea să o conducă. Aşa că el continuă să-i aducă îmbunătăţiri până când construi o maşină atractivă pe care oamenii o admirau. Atunci se pregăti să-şi scoată maşina pe piaţă.
Douăzeci de ani mai târziu, trăsurile fără cai lăsau o urmă de praf la fiecare intersecţie, pe fiecare autostradă şi urcau sigure pe fiecare trecătoare prin munţi. Cele mai remarcabile dintre toate erau maşinuţele practice numite „Ford", care se asemănau cu ciudatul vehicul pe patru roţi pe care Henry Ford îl condusese pentru prima oară pe străzile din Detroit. El fabricase o maşină pentru nevoile omului de rând care nu-şi putea permite să conducă o maşină scumpă. Pentru că muncitorii constituie majoritatea populaţiei planetei, Henry Ford a deschis drumul fabricării maşinilor pe benzină.

CAPITOLUL XVI

Doi FRAŢI CARE AU FĂCUT IMPOSIBILUL

D

E mulţi ani oamenii se gândeau: „Nu ar fi minunat dacă am putea zbura prin aer asemenea păsărilor?" Dar alţii le răspundeau: „Dacă Dumnezeu ar fi vrut ca oamenii să zboare, le-ar fi dat aripi."
Dar din când în când apărea cineva care îşi dorea să ştie să zboare. „Suntem capabili să gândim, să plănuim şi să descoperim necunoscutul, aşa că de ce nu am fi capabili să ne construim nişte aripi cu care să zburăm?", gândeau acei oameni. Astfel că se puneau pe treabă şi încercau, şi încercau din nou şi tot de atâtea ori dădeau greş şi nu descopereau secretul zborului. Cei din jur râdeau de ei pentru că îşi pierdeau timpul în mod stupid, încercând să facă imposibilul! Cineva chiar a scris o poveste amuzantă numită „Darius Green şi maşina lui zburătoare", iar cei care au citit povestea au început să creadă că numai oamenii smintiţi, săraci cu duhul ar putea fi capabili de asemenea prostii, cum ar fi încercarea de a zbura.
Nimănui nu-i place să fie luat în derâdere şi cu toţii urâm să fim numiţi nebuni. Cel care are de gând să-şi urmeze inima şi dorinţele are nevoie de foarte mult curaj, ştiind că urmându-şi visul, prietenii şi vecinii lui vor crede că îşi pierde minţile. Dar uneori apare cineva care are curajul necesar şi care îndrăzneşte să facă ceea ce el crede că e posibil, şi după multe încercări dovedeşte tuturor că a avut **dreptate.**

Omenirea le este profund îndatorată acestor oameni inteligenţi şi curajoşi care nu au renunţat până ce nu au văzut cu ochii lor invenţiile pe care şi le propuseseră. în lista acestor oameni deosebiţi găsim şi numele lui Wilbur şi Orville Wright, inventatorii avionului.
Cei doi fraţi erau fiii unui preot, episcopul Milton Wright. Wilbur, cel mai mare, s-a născut

lângă Millville, Indiana, pe 16 aprilie 1867 şi, patru ani mai târziu, pe 19 august 1871, Orville s-a născut în Dayton, Ohio.
Diferenţa de vârstă dintre ei nu i-a împiedicat pe cei doi fraţi să devină parteneri dejoacă şi să-şi împartă jucăriile. Wilbur nu i-a interzis niciodată lui Orville să pună mâna pe lucrurile lui şi să le examineze după pofta inimii. Mezinul nu a cunoscut niciodată durerea fraţilor mai mici care sunt trimişi plângând înapoi acasă atunci când fraţii lor mai mari pleacă cu alţi băieţi la joacă.
Deşi episcopul Wrigth era un om ocupat, îşi făcea întotdeauna timp să se gândească la nevoile copiilor lui. îşi amintea prea bine cum e să fii copil şi când vedea vreo jucărie interesantă în vitrina unui magazin ştia că băieţii lui vor fi încântaţi să o aibă. De multe ori intra în magazin şi-i cerea vânzătorului să-i împacheteze o jucărie care îi atrăsese atenţia şi pe care credea că băieţii o vor aprecia. O singură jucărie era de ajuns, pentru că fiii lui se jucau împreună.
într-o seară, episcopul sosi acasă cu un pachet mare sub braţ. Wilbur, care avea atunci unsprezece ani, şi Orville, de şapte ani, erau aşa de ocupaţi cu joaca lor că nici nu observară când tatăl lor desfăcu pachetul. Nici nu-1 auziră când intră în cameră. Dar când spuse „Uitaţi ceva pentru voi, copii!", cei doi se uitară în sus şi văzură un obiect straniu străbătând aerul şi lovind tavanul, apoi căzând pe jos.
- Ce-i asta?, izbucniră ei, grăbindu-se să-1 ia de jos.
- Oamenii de ştiinţă îl numesc elicopter, le explică tatăl.

- Hai să-1 numim „liliac", sugeră unul dintre **băieţi** şi aşa îi rămase numele.
Uitară de celălalt joc şi se concentrară pe manevrau ,i „liliacului". Ridicau jucăria mototolită de jos, învârteau tare de benzile de cauciuc şi îl aruncau în aer. Ce se mai **amuzau** când vedeau jucăria bâzâind pe deasupra lor, lovindu-se de un perete sau de tavan şi căzând apoi moale la podea! Tare îi **mai** distra acel „liliac"! Dar deodată benzile se rupseră şi aripile delicate din hârtie nu mai puteau zbura. Distracţia se terminase. „Liliacul" fu aruncat deoparte. Dar Wilbur şi Orville tocmai păşiseră fără să ştie pe drumul spre faimă.
într-o zi, pe când Orville era destul de mare ca să ajute la construirea jucăriilor, băieţii se hotărâră să construiască un alt „liliac" asemănător cu cel pe care tatăl lor îl adusese de la magazin. Aşa că făcură un cadru uşor din plută şi bambus similar cu cel al jucăriei stricate şi-1 acoperiră cu hârtie. Apoi luară două benzi de cauciuc şi le montară astfel încât, atunci când erau răsucite strâns, să conducă aripile din hârtie în direcţii opuse. Când totul fu gata, aruncară în aer jucăria făcută în casă şi aceasta zbură întocmai ca cea cumpărată. Tocmai construiră prima lor maşină zburătoare! „Vom face una mai mare acum", se hotărâră ei după ce văzură zburând prima lor încercare. Dar descoperiră că un „liliac" mai mare nu putea zbura la fel de bine ca unul mic. „Ceva nu merge", se gândiră ei. „Dar ce anume?" Nici unul dintre ei nu reuşi să descopere problema. Până la urmă se saturară să construiască „lilieci" mici şi în schimb se puseră pe construit zmei.
Construitul zmeilor părea o ocupaţie mai bună decât construitul „liliecilor" pentru că zmeii puteau zbura peste vârful copacilor şi nu se loveau de cer. Uneori sforile se încâlceau în firele de telegraf sau se rupeau şi lăsau zmeul să zboare departe. Dar aceste mici inconveniente nu **Stricări** distracţia lui Wilbur şi a lui Orville. în timp ce **urmăreau**

zmeii înălţându-se şi planând prin văzduh, băieţii îşi imaginau cât de frumos ar fi să construiască un zmeu suficient de mare să poarte un om cu el.
Fraţii Wright nu-şi petreceau tot timpul numai cu joaca. Ei mergeau la şcoala din Dayton şi erau interesaţi să înveţe, fiindcă descoperiră că de multe ori cărţile de la şcoală răspundeau la multe dintre întrebările pe care şi le puseseră ei înşişi. Pe măsură ce creşteau, începură să

citească şi alte cărţi şi reviste.
Orville se hotărî că i-ar plăcea să lucreze într-o tipografie. Astfel, pe când era încă adolescent, el construi o tiparniţă din bucăţi inegale de lemn şi sfoară cu ajutorul cărora montă un tipar. Apoi începu să tipărească o revistă pentru băieţi numită „Pitic". îi merse aşa de bine încât până la urmă cumpără un echipament mai bun şi se apucă să tipărească un ziar săptămânal numit „Veştile din vest". Wilbur deveni redactorul ziarului, iar Orville rămase editorul. Astfel, cei doi fraţi începură să lucreze împreună tot aşa cum se jucaseră împreună.
Dacă înainte sportul lor preferat era înălţatul zmeilor, acum era plimbatul cu bicicleta. Deveniră nişte ciclişti experţi şi chiar participară la întreceri. Se mândreau cu buna condiţie a bicicletelor lor şi-şi făceau singuri reparaţiile. După un timp, acest hobby deveni mai atrăgător decât tipografia şi îşi deschiseră un magazin în care construiau şi reparau biciclete. In această nouă ocupaţie studiară foarte mult partea de mecanică şi învăţară cum să-şi îmbunătăţească bicicletele. Tot ce ieşea din mâinile lor era bine lucrat, pentru că erau nişte muncitori perseverenţi şi harnici. Construitul bicicletelor era la fel de distractiv pentru ei cum fusese şi construitul „liliecilor" când erau copii. Iar clienţii plecau întotdeauna mulţumiţi din atelierul Fraţilor Wright.
Anii trecură şi Wilbur cu Orville ajunseră la vârsta maturităţii lucrând împreună la fel cum se jucaseră împreună.

într-o zi din toamna anului 1896, fraţii citiră în ziar **despre** moartea unui inventator german care încercase să **zboare.** Acest om construise nişte aparate asemănătoare **aripilor** numite „planoare" şi cu acestea se înălţase de nenumărate ori în aer. Din păcate, îşi pierdu viaţa în timpul acestor experimente.
Interesul fraţilor Wright pentru maşinile **zburătoare** din copilărie nu dispăruse. îşi amintiră cum ştiau să construiască zmei mai puternici şi mai buni decât toţi prietenii lor. Ştiau că dragostea lor pentru zmei era atât de puternică încât ar fi putut să continue să facă acest lucru toată viaţa dacă vârsta nu i-ar fi împiedicat să se alăture băieţilor care înălţau zmei. Au fost nevoiţi să renunţe la aparatele lor zburătoare şi să se ocupe de lucruri mai potrivite pentru vârsta lor.
Acum, lucrând împreună în atelierul de biciclete, discutară din nou problema şi se deciseră să se apuce din nou de construitul zmeilor.
- Oamenii vor râde de noi şi ne vor zice nebuni, spuseră ei. Dar noi îi vom lăsa să râdă. De această dată vom construi un zmeu destul de puternic cât să poarte un om.
Astfel se apucară să construiască ceva ce semăna cu un zmeu în formă de cutie, având două planuri paralele pe care le ţineau cu un fir subţire. Apoi încercară să zboare cu această maşinărie pe un vânt puternic. Fiecare dintre ei făcu experimente îndrăzneţe încercând să zboare cu zmeul uriaş, dar până la urmă se recunoscură învinşi. Maşinăria lor avea nevoie de mai multă forţă decât cea a vântului pentru a se ridica de pe sol cu un pasager.
Cei doi fraţi îşi dădură seama că trebuie să ştie mai multe despre aer şi despre inginerie. Niciunul dintre ci nu mersese la facultate, dar amândoi se apucară să înveţe tot CC se putea învăţa din cărţi şi reviste. După ce descopereau **ceva** nou, întotdeauna puneau în practică ca să vadă dacă se **puteau**

folosi de cele învăţate. De câte ori ceva nu mergea, continuau să experimenteze până când ştiau ce trebuie să facă pentru ca să meargă. Studiară şi munciră ani la rând, până când rămaseră fără bani pentru experimente.
Oamenii care înainte făceau afaceri cu fraţii Wright dădeau din cap cu dezamăgire şi spuneau că e păcat mare că cei doi tineri au înnebunit încercând să construiască o invenţie stupidă. Nu credeau că oamenii vor vrea să-şi rişte vieţile zburând, chiar dacă cineva ar descoperi cum s-

ar putea face asta.
Dar exista o persoană în Dayton care credea cu adevărat că Wilbur şi Orville Wright erau pe cale să facă o mare invenţie. Acea persoană era sora lor, Katherine. Ea era profesoară şi nu câştiga prea mulţi bani, dar se oferi bucuroasă să-şi ajute fraţii când aceştia rămaseră fără venituri. Aceşti bani îi ajutară să-şi continue munca până când inventară în sfârşit avionul. Wilbur a plecat în Franţa în 1908 şi acolo a demonstrat cu succes că poate să-şi controleze aparatul în aer. în urma acestei reuşite i-au fost acordate multe onoruri publice, printre care şi premiul Michelin. în anul care a urmat, Wilbur a făcut demonstraţii publice în faţa regelui Spaniei, al Angliei şi al Italiei, convingându-i că a reuşit să stăpânească mult căutata artă a zborului. Acasă, Orville făcea şi el demonstraţii publice cu avionul lui. Curând numele fraţilor Wright erau pe buzele oamenilor din întreaga lume. Pentru efortul lor perseverent de a demonstra omenirii că e posibil să zbori, au primit nenumărate premii, medalii, titluri şi bani. în ceasul gloriei, aceşti fraţi nu au uitat că îi datorează surorii lor o parte din faimă, pentru că ea a fost cea care i-a ajutat să ajungă aici. I-a încurajat să continue atunci când toţi ceilalţi râdeau de ei. Şi când au avut nevoie de bani ca să-şi continue experimentele, ea le-a sărit în ajutor. Acum, când ei

erau acoperiţi de atâtea onoruri, au insistat ca şi ei să-i revină partea cuvenită.
După ce au reuşit să construiască maşini zburătoare, Wilbur şi Orville şi-au continuat munca pentru a le îmbunătăţi, la fel cum lucraseră în atelierul lor de biciclete pentru a aduce îmbunătăţiri roţilor. Au lucrat împreună şi au aprofundat problemele zborului până pe 30 mai 1912, când Wilbur a murit de febră tifoidă. Orville şi-a continuat drumul de unul singur, devenind mai târziu inginer şef la Compania Aeronautică Wright şi director în laboratorul său din Dayton, Ohio.
Datorită determinării, răbdării şi îndemânării acestor fraţi, noi ne bucurăm acum de cel mai rapid mijloc de transport din istoria oamenilor. Dacă înainte era nevoie de zile, săptămâni şi luni întregi pentru a traversa continente şi oceane, acum aceste distanţe pot fi parcurse în câteva ore. După mai puţin de douăzeci şi cinci de ani de când primul avion s-a ridicat în aer, tineri oameni curajoşi, asemenea colonelului Charles Lindbergh, au făcut zboruri fără oprire traversând Atlanticul din America spre Franţa, în timp ce comandantul Richard E. Byrd a trecut cu avionul peste gheţarii periculoşi de la Polul Nord. Pe atunci avioanele erau folosite la transportul de pasageri şi marfă, la cartografierea regiunilor, protejarea pădurilor, în explorări şi publicitate.
Fiecare avion care zboară acum în orice parte a lumii are acelaşi mijloc de control care a fost inventat de către Wilbur şi Orville Wright.

CAPITOLUL XVII

BĂIATUL CARE A ÎNVĂŢAT SĂ FOLOSEASCĂ CEEA CE ALŢII ARUNCAU

NTR-0 dimineaţă însorită de primăvară, un băieţel de nouă anişori zări o curcă îndreptându-se spre pădurea de lângă casa lui.
„Cred că se duce să-şi depună ouăle şi să facă puiuţi de curcan", se gândi băiatul. „Şi ştiu sigur că mai bine de jumătate din pui nu vor apuca să crească mari dacă vor fi lăsaţi singuri în pădure. îi voi găsi cuibul şi o voi păzi până când puii vor ieşi din ouă. Apoi am să-i iau acasă şi voi avea grijă de ei."
Hotărât, micul John plecă în căutarea cuibului ascuns şi cutreieră pădurea zile în şir până când dădu peste el. Apoi aşteptă cu răbdare până când puii au ieşit din ouă şi erau gata să fie mutaţi din acele locuri sălbatice în siguranţa grajdului. De atunci a început adevărata lui sarcină.

- Mamă, ia uite ce am găsit! exclamă el mândru când se prezentă cu familia de curcani la uşa bucătăriei. Aceştia sunt puii care au ieşit din ouăle din cuibul acela pe care l-am găsit eu în pădure.
Ca orice mamă, doamna Rockefeller se opri din treaba ei pentru a-şi face timp să se uite la descoperirea lui John şi să-1 laude pentru reuşita lui de a prinde puii înainte ca aceştia să se fi pierdut în desişul pădurii.
126
Băiatul care a învăţat să folosească ceea ***ce alţii tu mu*** *<///*
- Dacă vei avea grijă de ei, acum că tu ai **fost** cel **CUt** i-a adus din ascunzişul lor din pădure, ţi-i voi da ţie, **spuifl** mama lui.
- Vor fi numai ai mei? întrebă fericit John.
- Da, numai ai tăi, răspunse mama lui zâmbind. John se grăbi să-şi instaleze familia de curcani într-un
coteţ gol şi începu să-şi facă planuri pentru cum să-i crească mai bine.
„Trebuie să aibă destul de mâncare", se gândi el, „şi astfel vor creşte." „Cred că vor avea nevoie şi de apă, la fel ca ceilalţi pui ai mamei", continuă el. Fugi repede să caute o cutie goală şi o scândură curată pentru a le folosi sale pună mâncarea.
John a fost foarte ocupat toată vara, pentru că nu a uitat niciodată să-i ceară mamei nişte resturi de la bucătărie şi nişte cheaguri de lapte pentru a-şi hrăni puii în creştere. „Dacă îi hrănesc bine, vor creşte repede", îşi repeta mereu băiatul în gând. „Şi când vor fi mari, îi voi duce la târg şi-i voi vinde."
însă băiatul descoperi curând că îngrijirea curcanilor înseamnă mult mai mult decât a le da destul de mâncare şi a le asigura apă proaspătă. Pentru că, fiind curcani, aceştia se încăpăţânau să fugă după diferite gângănii şi de multe ori se aventurau departe de grajd. Uneori erau prinşi prin cine ştie ce locuri de câte o ploaie scurtă de vară şi atunci John trebuia să plece să-i caute şi să-i aducă, uzi leoarcă şi tremurând, în bucătărie ca să se usuce.
în sfârşit, după ce săptămânile se transformară în luni, puii erau la fel de mari ca şi mama lor şi erau gata să fie vânduţi. Aşa că fură din nou prinşi, unul câte unul, şi duşi de această dată la piaţă. Când John se întoarse acasă în acea zi îşi puse cu mândrie primii lui bani câştigaţi din greu într-un porţelan pe şemineu, făcu primul pas spre a deveni im cetăţean independent al Statelor Unite ale Americii.
127

Băieţi de caracter care nu au renunţat niciodată
După aproape şaptezeci de ani de când John îşi vânduse curcanii la târgul din Moravia, New York, el se întoarse într-o zi de vară ca să viziteze locurile copilăriei. Străbătu cu maşina dealurile verzi până când ajunse la vechea casă de la Michigan Hill, la patru kilometri depărtare de Richford, acolo unde se născuse el pe 9 iulie 1839. Prin apropiere se aflau şi apele liniştite ale Lacului Owasco unde învăţase să înoate şi să prindă peşte. Cât de bine îşi aducea aminte de acele zile fericite de demult!
In casa Rockefeller mai erau un frate mai mic, William, o soră, Mary şi apoi gemenii, Franklin şi Frances. întotdeauna au fost o mulţime de treburi de făcut prin casă şi John a fost mereu un ajutor de nădejde. Cunoştea emoţia de a merge cu tatăl lui în pădure şi de a asista la căderea copacilor uriaşi sub loviturile de topor ale bărbaţilor. îi urma apoi la gaterul pe care îl construise tatăl lui şi vedea cum arborii erau transformaţi în scânduri. îşi îngropa tălpile goale în rumeguş. Aduna aşchii ca să le aprindă. Aducea lemne pentru focul din bucătărie. Şi deveni destul de responsabil ca să i se permită să mulgă vaca şi să-i dea de mâncare în fiecare seară şi dimineaţă. Apoi mai era şi grădina de legume care trebuia să fie plivită de buruieni şi John participa şi la această treabă. Ce ocupat fusese în toţi acei ani petrecuţi la fermă!
Şcoala nu lipsea nici ea din viaţa tânărului John şi când ajunse la paisprezece ani era pregătit

să intre la liceu. în acea perioadă părinţii lui se mutaseră în Cleveland, Ohio, unde se găseau avantaje educaţionale mai bune decât cele oferite la fermă. Aici John arătă un interes special pentru matematică şi muzică şi învăţă să cânte la pian. Pentru că era un băiat silitor, a făcut multe progrese în cei doi ani pe care i-a petrecut la liceul din Cleveland. Apoi a mers la Colegiul Comercial şi s-a pregătit să intre în lumea afacerilor.
Curând după ce s-a mutat în Cleveland, John a început să meargă la adunare în mod regulat. Era interesat de predici

şi de întrunirile de rugăciuni de la mijlocul **săptămânii,** precum şi de şcoala de duminică.
- Trebuie să găsesc un mod de a deveni un **membru** util al acestei adunări, spuse el şi începu să se gândească ce ar putea face. Era gata să îndeplinească orice mică sarcină de a fi de ajutor, pentru că era convins că şi cea mai neînsemnată faptă bună are valoarea ei. Cât stătuse în Cleveland se hotărî să ajute biserica să-şi plătească datoriile. Aceasta părea o sarcină prea grea pentru un băiat de cincisprezece ani care nu avea nici un venit, dar John avu curajul să încerce. Dădu din banii lui atât cât putu. Apoi începu să-i roage pe alţii să-i urmeze exemplul. Stând în faţa uşii bisericii, îi invita pe toţi cei care treceau să ajute la plata datoriei. Datorită interesului său pentru binele bisericii, a fost numit în consiliul de administraţie încă înainte de a împlini douăzeci de ani.
După ce-şi termină cursurile la Colegiul Comercial, John începu să-şi caute de lucru. Străbătu străzile zile în şir, vizitând toate magazinele şi atelierele de lucru, dar peste tot unde mergea nu găsea nimic de lucru. Un om mai puţin curajos s-ar fi dat bătut, dar John era hotărât să găsească ceea ce căuta. După o căutare de şase săptămâni, se angaja ca asistent de contabil la o firmă şi se duse nerăbdător la lucru, neştiind măcar ce salariu va avea. Munci timp de trei luni şi abia apoi îi sosi primul plic cu salariul. Când deschise plicul, găsi în el cincizeci de dolari, ceea ce însemna mai puţin de patru dolari pe săptămână. Dar John era mulţumit cu puţinul acesta pentru început şi continuă să muncească atât cât putea de bine. în anul următor, salariul lui crescu la douăzeci şi cinci de dolari pe lună şi după al treilea an fu promovat în funcţia de casier şi contabil, cu un salariu de cinci sute de dolari pe an.
încă din copilărie, John a fost învăţat de către părinţii lui că munca este onorabilă şi că timpul şi banii nu trebuie irosite degeaba. Acum că atinse vârsta maturităţii, îşi dori **si**

pornească o afacere a lui. Vorbi despre ideea lui cu prietenul lui, Morris Clark şi împreună hotărâră să formeze un parteneriat şi să înfiinţeze o firmă. Dar pentru asta aveau nevoie de două mii de dolari şi economiile lui de la bancă nu ajungeau decât la jumătate din sumă. Tatăl lui, având încredere că John va ajunge un om de afaceri prosper, îi împrumută ceilalţi o mie de dolari cu o dobândă de zece la sută şi curând după aceea firma lui Clark şi John era intrată în afaceri. După aproape un an, domnul Rockefeller îl chemă pe John la el şi-i spuse:
- Fiule, ai intrat cu dreptul în viaţa de afacerist şi văd că ai plătit dobânda pentru banii pe care ţi i-am împrumutat. Acum ai împlinit douăzeci şi unu de ani şi-ţi voi da aceşti bani drept cadou.
Nu departe de oraşul în care locuia, în statul vecin al Pennsylvaniei, primul puţ de petrol era săpat în America de aproape un an. John şi partenerul lui citiseră foarte multe prin ziare despre freamătul pe care 1-a cauzat acel puţ şi erau curioşi să-1 vadă şi ei. Auziseră că izvoare de petrol fuseseră descoperite în Ohio cu mult timp înainte şi că acel petrol era folosit în lămpile din ateliere. Dar nimeni nu luase încă iniţiativa de a dezvolta o industrie a petrolului, deşi oameni cu viziune au prezis că va veni şi ziua când petrolul va fi folosit pentru iluminatul străzilor.
într-o zi, John se decise să viziteze câmpul petrolier şi să se gândească bine la afacere. „Dacă se dovedeşte a fi o investiţie bănoasă", se gândiră el şi partenerul lui, „am face bine să

înfiinţăm o afacere de rafinare a petrolului în Cleveland." Călătoria spre Titusville, la Pârâul Petrolului, un braţ al râului Allegheny, a avut peripeţiile ei, pentru că puţul era situat într-o regiune accidentată, unde drumurile erau aproape impracticabile. în prima zi a călătoriei au avut o experienţă de neuitat. în timp ce investigau posibilităţile

muncii lor, John şi partenerul lui au trebuit să treacă o râpă peste o scândură putredă.
- Crezi că putem trece? întrebă partenerul lui John. Uitându-se gânditor la râpa plină de noroi şi petrol de
sub scândură, John răspunse:
- Avem altă cale de trecere?
- Mă tem că nu, fu răspunsul.
- Atunci nu avem decât să încercăm, spuse John. Mai întâi trecu prietenul lui John, iar când fu rândul
lui, alunecă şi căzu în râpă. Acoperit din cap până-n picioare de petrol, se târî cu greu până la mal.
- Văd că te-ai aruncat cu capul înainte în această afacere cu petrol, îi spuse prietenul râzând.
- După cum arăt, aşa se pare, răspunse John cu un rânjet, uitându-se la costumul lui distrus.
Dar ajunse să fie interesat de industria petrolieră şi nu putea să fie întors de la scopul lui de aşa un accident minor. Aşa că John îşi continuă drumul până când investiga totul după placul lui. Când s-a întors acasă a înfiinţat o rafinărie cu numele de Andrews, Clark şi Compania. Această afacere crescu atât de repede încât îşi vându acţiunile din cealaltă afacere şi investi mai mulţi bani în petrol.
Deşi John lucra de dimineaţa până seara, întotdeauna îşi făcea timp pentru îndatoririle religioase. în loc să meargă cu alţi prieteni mai veseli prin locuri de distracţie, el prefera să viziteze oamenii bolnavi şi să-i înveselească prin zâmbetul lui prietenesc şi o discuţie amicală. îi făcea plăcere să încerce să-i ajute pe oamenii care erau nevoiaşi sau se aflau Ia ananghie. De asemenea, de multe ori invita străini la întrunirile săptămânale de rugăciune şi aducea elevi noi la şcoala de duminică. Graţie interesului său altruist şi frăţesc faţă de copii, a fost ales să fie directorul şcolii de duminică şi a rămas mulţi ani în această funcţie. Cât de mult îl iubeau copiii!

John se implica cu aceeaşi dăruire şi în afacerile lui. Şi pentru că era un om cu judecată, plănuindu-şi acţiunile cu grijă şi înţelepciune, a ajuns un lider financiar încă de la o vârstă fragedă. A văzut în industria petrolieră multe oportunităţi şi s-a decis să profite din plin de acestea. La fel cum a recuperat micii pui de curcan care altfel ar fi murit şi i-a transformat în profit prin muncă, acum nu trecea cu vederea peste lucrurile pe care alţi oameni nu le observau, ci le transforma în produse care meritau să apară pe piaţa mondială. Curând, numele lui John D. Rockefeller era cunoscut peste tot unde era introdusă industria petrolieră pentru că ajunse preşedintele companiei Standard Oii. De multe ori fu numit cel mai bogat om din lume, dar cu toată bogăţia lui el continuă să fie un om liniştit, muncitor şi plăcut.
Sosi şi timpul când John se retrase din activitate şi se dedică sarcinii uriaşe de a-şi împărţi milioanele. Fără grabă şi cu judecată, el studie nevoile familiei pentru a-şi prezenta darurile acolo unde puteau face cel mai mult bine.
Datorită generozităţii lui au fost ridicate colegii şi universităţi, a fost promovată educaţia rurală printre oamenii săraci şi au fost îmbunătăţite metodele de agricultură din sud. De asemenea au fost studiate şi unele boli. Cu mijloacele oferite de Institutul Rockefeller către Cercetarea Medicală au fost făcute mari descoperiri, cum ar fi cauza frigurilor galbene. Primejdia acestei boli şi a altora la fel de periculoase au fost în mare parte înlăturate.
întotdeauna tăcut şi modest, acest om onorabil a dat lumii milioanele sale, preferând să nu

atragă atenţia asupra sa, ci mai degrabă să-şi ajute semenii.

CAPITOLUL XVIII

BĂIATUL CARE IUBEA MUZICA

•"\

NTR-O frumoasă aşezare din Rusia, numită Podolia, trăia odată un fermier împreună cu soţia sa pe care restul lumii i-a cunoscut datorită fiului lor deosebit, Ignace Jan Paderewski. Băiatul s-a născut pe 6 noiembrie 1860. Nici nu le-a trecut prin cap atunci când i-au scris numele în registrul familiei că fiul lor va primi cele mai mari onoruri pentru talentul lui special de muzician.

Micul Ignace era un copil cu ochi albaştri şi păr ca de aur ce aducea bucuria în inima părinţilor. La fel ca orice alt copil născut în orice altă generaţie, ţipa şi plângea, mânca şi dormea, creştea şi creştea până când a devenit destul de puternic să se dea jos din pătuţ de unul singur şi să se plimbe prin casă. Apoi, cu acea curiozitate specifică tuturor copiilor, a început să analizeze toate lucrurile din jurul lui. Din când în când, ca să nu-1 lase să facă vreo poznă, mama lui îl lua în poala ei în timp ce stătea la pian şi cânta. Şi acolo, cu ochii larg deschişi de mirare şi încântare, copilul urmărea cum degetele mamei lui alunecau uşor peste clape. Dar degetele mamei lui nu erau singurul lucru care-1 ţineau fermecat în poala mamei - băiatul se înfiora la auzul sunetelor **care** veneau din acel instrument.

Când bebeluşul Ignace mai crescu puţin, descoperi că mai are o soră cu care împărţea dragostea mamei sale. Calc ore fericite au petrecut aceşti copii împreună, **distrându-se CU**

jucăriile lor simple! Astfel au trecut zile, săptămâni şi luni în acea locuinţă liniştită de ţară, iar Ignace deveni un băieţel iubit de toată lumea.

Dar într-o zi casa familiei Paderewski fu lovită de o mare nenorocire, pentru că mama copiilor se îmbolnăvi foarte tare şi muri. Fetiţa şi băiatul nu se mai puteau bucura de atingerea blândă a mâinii ei şi nici de privirea plină de dragoste din ochii ei veseli. Curând urmă o altă nenorocire. Nişte soldaţi ruşi veniră la casa lor, îl prinseră pe tatăl lor, îi legară mâinile cu cătuşe de fier şi-1 târâră după ei într-un loc rece şi plin de durere, numit Siberia. Acolo l-au obligat să muncească precum un sclav. Pentru că era suspectat că avea ceva împotriva guvernului rus, aceşti soldaţi l-au tratat foarte crud şi l-au despărţit de casa şi copiii lui, trimiţându-1 într-un loc plin de străini şi greutăţi.

Micul Ignace, care avea atunci doar trei ani, şi sora lui au rămas orfani. Nişte oameni buni la suflet s-au îngrijit de ei, oferindu-le o locuinţă, mâncare destulă, hăinuţe călduroase şi un pat curat de dormit. Dar mama lor nu mai era ca să-i cheme la masă de la joacă, să îi sărute atunci când se loveau, să-i asculte în timp ce-şi spuneau rugăciunile de seară şi să-i învelească atunci când se duceau la culcare. Nu mai era nici tatăl lor acolo ca să-i înveselească în clipele când erau supăraţi şi ca să-i laude atunci când îşi dădeau toată silinţa.

In ciuda acestor necazuri, micul Ignace continuă să crească drept şi înalt cu fiecare an. După ce trecură câţiva ani, într-o zi sosi vestea că tatăl lor se va întoarce acasă din exil ca un om liber. Cu câtă nerăbdare aşteptară copiii la poartă sosirea lui! Şi cu câtă bucurie se aruncară în braţele lui deschise când îl văzură!

Domnul Paderewski privi printre lacrimi la fiul şi fiica lui şi văzu că erau teferi şi sănătoşi. îşi

dădu seama că în absenţa lui copiii crescură foarte mult şi că era timpul să facă şi ei cunoştinţă cu cărţile. „Copiii mei trebuie să aibă parte de

o educaţie bună", se gândi el şi începu să plănuiască imediat cum va putea face rost de cei mai buni profesori pentru ei. într-o zi îl văzu pe Ignace stând la pianul pe care mama lui îl iubise atât de mult, încercând clapele. Cânta o melodie simplă pe care o compusese chiar el. Tatăl lui era foarte încântat, „îmi voi da toată silinţa să-i ofer băiatului o educaţie muzicală", se hotărî el. Aşa că aranja cu un profesor bătrân să vină la ei o dată pe lună şi să-i înveţe pe copii să cânte la pian.
Dar acele ore erau atât de puţine şi de distanţate una de alta încât Ignace nu a avansat prea rapid la începutul studiului lui în muzică. Avea destul timp să exerseze fiecare lecţie foarte bine înainte ca profesorul să vină şi să-1 asculte. Şi găsea timp ca să compună melodii şi de unul singur. în timp ce prietenii lui visau să se facă mari şi să ajungă cei mai bogaţi şi mai puternici oameni din regiune, el se gândea la muzica minunată pe care o va scrie într-o zi pentru alţi artişti. „Lumea va auzi într-o zi muzica mea", îşi spunea băiatul, „şi se va bucura. Trebuie să învăţ bine, să exersez mereu şi să ştiu tot ce se poate despre muzică, pentru ca astfel să dăruiesc lumii cea mai bună muzică posibilă." Cu această hotărâre îşi continuă educaţia acasă până la împlinirea vârstei de doisprezece ani, când tatăl lui aranja să-şi continue studiile în oraş.
Varşovia, capitala Poloniei, era oraşul în care tatăl lui îl trimise la şcoală. Aici s-a putut în sfârşit bucura de ore regulate de muzică la Conservatorul din Varşovia, cu cei mai buni profesori din ţara lui. Oricât de mult i-ar fi lipsit băiatului de doisprezece ani liniştea şi libertatea de acasă, el nu s-a plâns niciodată, pentru că acum putea să-şi urmeze visul. Pe lângă muzică mai trebuia să înveţe şi la alte discipline, deoarece, pentru a deveni un mare compozitor, trebuia să înţeleagă dorul şi nevoile semenilor lui. Astfel, a învăţat alte limbi şi a descoperit citind cărţi în acele limbi ce cred, ce simt şi ce îşi doresc oamenii altor naţiuni. A învăţat şi

matematica şi alte discipline care se predau la şcoli de mare prestigiu. Dar întotdeauna se întorcea cu cel mai mare entuziasm la studiul muzicii şi la cântatul la pian.
După ce a petrecut patra ani la şcoala din Varşovia, Ignace a început să dea concerte publice. A străbătut ţara dintr-un loc în altul cântându-şi compoziţiile pentru a vedea dacă sunt apreciate de oameni. în primul lui turneu a ajuns într-un orăşel unde anunţase că va avea concert şi a descoperit că nu era nici un pian în sala în care trebuia să se ţină concertul. Bineînţeles că nu putea face nimic fără pian, aşa că au început să caute. Era cineva în oraş care putea să le împrumute pianul pentru o seară? Nu, nu aceasta era întrebarea. Era cineva în oraş care avea un pian? Un singur pian a fost găsit în tot oraşul şi acela era într-o stare atât de proastă încât nici ciocănelele nu vroiau să se întoarcă pe chei după ce erau lovite. Ce era de făcut? Mulţimea începea să se adune în sală şi tânărul muzician trebuia să se hotărască repede.
- Aduceţi pianul aici şi vom vedea ce se poate face, ordonă el.
în timp ce unii oameni s-au dus după pian, altul a plecat să aducă un bici şi apoi urmă un experiment straniu. Ignace începu să cânte şi un ajutor lovea ciocănelele atunci când acestea se opreau în aer. Şi, minune, a mers! Aşa începu concertul neobişnuit şi se auzea când „Bang!" de la corzi, când „Swish!" de la bici, spre amuzamentul şi distracţia întregului public. Ignace avea doar şaisprezece ani. Când termină acel tur prin ţară, simţi că trebuie să se întoarcă în Varşovia şi să continue studiul muzicii înainte de a mai da concerte. Astfel, se înscrise din nou la Conservator ca student la pian şi îşi continuă studiile până la optsprezece ani. După aceasta a fost numit profesor de muzică la Conservator.

La început acea slujbă 1-a încântat, pentru că era încă tânăr şi nu-şi dădea seama cât de greu este să predai **muzica.** Dar odată cu trecerea zilelor şi cu elevii care veneau la orc de dimineaţa până seara, Ignace deveni neliniştit. Nu mai avea timp să se ocupe de studiile şi de compoziţiile lui. In loc ca munca lui să-i facă plăcere, începu să o urască. Aşa că Ia sfârşitul semestrului renunţă la munca de profesor din Varşovia şi plecă în Germania.
în Berlin, Ignace a studiat compoziţia cu doi profesori cu experienţă, pentru că încă îşi dorea să compună muzică pentru alţi artişti. Apoi a fost de acord să fie numit pe un alt post de profesor la Conservatorul din Strasburg, unde a rămas câţiva ani. în acest timp a întâlnit o actriţă faimoasă care s-a interesat de cariera lui artistică. Aceasta 1-a rugat să-şi continue studiile şi să se pregătească de concerte, ea fiind convinsă că Ignace avea un talent deosebit de muzician.
- Lumea te va aplauda ca pe un geniu de cea mai bună calitate, spuse ea.
Până la urmă Ignace s-a lăsat convins şi a plecat la Viena pentru a studia încă patru ani cu un profesor celebru. Era deja un muzician împlinit pentru că predase la clase de studenţi avansaţi timp ce câţiva ani. Dar îşi dădu seama că dacă vrea să ofere ceva foarte bun, trebuie să cânte mai bine mâine decât azi. La sfârşitul primului său an în Viena a apărut într-un concert şi a fost foarte apreciat. Dar refuză să se mulţumească doar cu acest grad de succes pe care îl obţinuse deja şi nu se opri din studiat.
Apoi, după mulţi ani de studiu şi muncă, Ignace a permis în sfârşit iubitorilor de muzică să îl audă cântând. Mai întâi a fost la Paris, unde publicul 1-a primit cam sceptic, întrebându-se dacă le va fi pe plac. Dar când l-au auzit au fost pur şi simplu înfioraţi de plăcere şi s-au bucurat de concertele lui pe toată perioada sezonului.

Curând şi iubitorii de muzică din Londra au auzit de faimosul tânăr artist care a fermecat Parisul cu îndemânarea lui şi începură să se întrebe dacă într-adevăr era atât de uimitor pe cât se spunea. Ignace Paderewski nu i-a lăsat să aştepte prea mult pentru că s-a îndreptat spre Londra cu prima ocazie. Şi englezii, ca şi francezii, au descoperit că pianistul era demn de toată lauda.
Tânărul muzician era deja cunoscut în toată Europa după ce cucerise publicul din Anglia şi Franţa. Acum privea peste Oceanul Atlantic şi se gândea la publicul din America. Şi ei trebuiau să aibă şansa să-1 asculte şi să hotărască singuri dacă le place sau nu muzica lui. Aşa că îşi luă „la revedere" de la prietenii lui europeni şi se îndreptă spre New York.
Americanii se întrebau, la fel cum se întrebaseră şi francezii şi englezii înaintea lor, ce impresie va face acest artist polonez în mijlocul lor. Se întrebau dacă merita pe deplin toată faima pe care i-au acordat-o în Paris şi Londra. Şi au venit să-1 asculte pentru prima oară, având dubii cu privire la valoarea lui de artist. Dar au plecat mulţumiţi: erau convinşi că Ignace le aparţinea lor aşa cum aparţinea şi Vechiului Continent pentru că el avea capacitatea de a înţelege nevoile iubitorilor de muzică de pretutindeni.
La prima lui vizită în America, Ignace Paderewski a stat şase luni şi a ţinut nu mai puţin de o sută şaptesprezece concerte. Era atât de apreciat încât l-au rugat să se întoarcă numaidecât şi sezonul următor pentru a cânta publicului american. Cea de-a doua vizită a avut şi mai mare succes decât prima. Peste tot unde mergea, mulţimea se aduna să-1 audă. Au fost aranjate trenuri speciale care să aducă oamenii din oraşe mai îndepărtate care vroiau să vadă concertul.
„în Texas, profesorii şi elevii din unele şcoli au străbătut kilometri întregi ca să-1 asculte şi oamenii erau atât de interesaţi de persoana lui încât stăteau deseori în gări doar ca să vadă trenul lui trecând, în speranţa că îi vor zări o clipă

chipul. Alteori, mulţimea se întindea pe toată strada de la hotel până la sala de concerte."

Din cauza întinderii continentului american, mulţi artişti găseau turneele prin ţară foarte obositoare. E foarte greu să mergi din oraş în oraş, dintr-un hotel în altul, iar artiştii, care sunt oameni sensibili, sunt de multe ori epuizaţi sufleteşte. Ignace Paderewski prefera să călătorească cu un tren privat, având bucătarul lui care îi pregătea masa la ora la care îşi dorea. într-un vagon al trenului care devenise aproape casa lui îşi puse un pian, pentru că încă mai simţea nevoia să exerseze pentru a da ce avea mai bun. Când se pregătea pentru un turneu de recitaluri exersa zece sau doisprezece ore pe zi şi apoi stătea treaz nopţile gândindu-se la fiecare parte a programului.
Deşi visul din copilărie al lui Ignace Paderewski era de a compune muzică pentru alţi artişti şi nu de a deveni el însuşi pianist, iată că se găsea pe lista celor mai faimoşi pianişti din lume. Iubea muzica şi o considera o parte din fiinţa lui. în efortul lui de a împărtăşi lumii frumuseţea pe care el o vedea în muzică, s-a supus unei munci grele şi unui studiu intens şi astfel a ajuns ca acum, când numele lui este rostit oriunde în lume, să fie asociat cu arta în muzică.
„Dacă vezi un om iscusit în lucrul lui,
acela poate sta lângă împăraţi.,
nu lângă oamenii de rând"
(Proverbe 22:29)

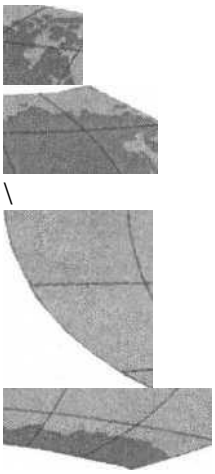

răsTnă l>mTMTMle> $ lauda Ta răsuna pana la marginile pământului-dreapta Ta este plină de îndurare^'
(Psalmi 48:10)

CUPRINS

I. *Abe cel drept*..... 5
II. *Fiul soldatului care s-a luptat cu un inamic ciudat*.....*13*
III. *Băiatul înrobit care a ajuns un mare conducător*.....*21*
IV. *Băiatul care îşi îndeplini visul*.....*28*
V. *Băiatul care îşi dorea un mare poet pentru ţara sa*.....*36*
VI. *Băiatul care a ajuns „făuritorul unui imperiu"*.....*44*
VII. *Aventurile luiAndi, micul scoţian*.....*52*
VIII. *Băiatul francez care plănuia lucrurile până la capăt*.....*60*
IX. *Băiatul care a tradus Biblia în multe limbi*.....*67*
X. *Băiatul care punea întrebări dificile*.....*75*
XI. *Băiatul a cărui faimă a crescut într-o grădină*.....*81*
XII. *Băiatul cucerit de dragoste*.....*88*
XIII. *Băiatul care a descoperit că firele pot „vorbi"*.....*95*
XIV. *Băiatul care făcea lucrurile altfel*.....*103*
XV. *Băiatul care meşterea mereu*.....*111*
XVI. *Doi fraţi care au făcut imposibilul*.....*119*

XVII. *Băiatul care a învăţat să folosească ceea ce alţii aruncau.... 126*
XVIII. *Băiatul care iubea muzica.....133*

Little Lam

-*j* Tipar:
Tipografia S.C. Little Lamb S.R.L. str. Narciselor, nr. 5E, 720207 - Suceava mobil: 0744 544 579 e-mail: contact@littlelamb.ro

La fel ca protagoniştii povestirilor relatate în cartea de faţă, şi noi, cel puţin o dată în viaţă, ne găsim în faţa podului dintre noi şi oportunităţile pregătite de Dumnezeu pentru viaţa noastră. Puţinele exemple prezentate vor să ne spună să nu privim la valurile învolburate ce se năpustesc asupra podului ci la ceea ce ne aşteaptă la capătul acestuia.

Ca şi cei ce au trăit evenimentele relatate, haideţi să păşim şi noi cu credinţă în Dumnezeu, privind dificultăţile ivite ca şi provocări.

Liviu Bursuc

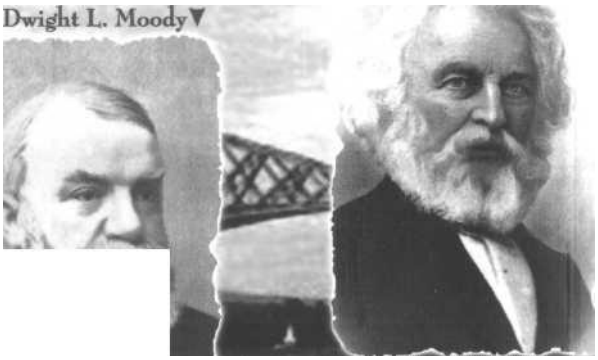

—*,.

Henry \Kidswortli A Longfellow
' Jokn D. Rockefeller
'nace Jan Paderewski

-- Î
]... *4*

A Wuliam Crawiord Oorgfas
ISBN 978-973-7762-49-8